«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін,
тәуелсіз аудитордың есебімен бірге

МАЗМҰНЫ

Тәуелсіз аудитордың есебі

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

Шоғырландырылған бухгалтерлік баланс....1-2
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп....3-4
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп....5-6
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп....7

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер

1. Жалпы ақпарат....8
2. Қаржылық есептілікті дайындау негізі....9
3. Есеп саясатының елеулі аспектілеріне шолу....11
4. Маңызды бухгалтерлік бағалау және пайымдау....30
5. Сатып алу....41
6. Тоқтатылған қызмет және сатуға арналған ретінде жіктелген активтер....41
7. Негізгі құралдар....46
8. Материалдық емес активтер....49
9. Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар....50
10. Берілген қарыздар....58
11. Кредиттік мекемелердегі қаражат....58
12. Өзге де қаржы активтері....59
13. Өзге де ұзақ мерзімді активтер....60
14. Қорлар....61
15. Сауда дебиторлық берешек және өзге де ағымдағы активтер....61
16. Ақша қаражаты және олардың баламалары....62
17. Капитал....63
18. Қарыздар....69
19. Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары....70
20. Өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелер....71
21. Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелер....72
22. Резервтер....74
23. Жұмыскерлерге сыйақы бойынша міндеттемелер....75
24. Өзге де ағымдағы міндеттемелер....76
25. Түсім....76
26. Мемлекеттік субсидиялар....77
27. Өткізілген өнімнің және көрсетілген қызметтердің өзіндік құны....77
28. Жалпы және әкімшілік шығыстар....77
29. Тасымалдау және сату бойынша шығыстар....78
30. Құнсызданудан болатын шығын....78
31. Қаржылық шығындар....78
32. Қаржылық кіріс....79
33. Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлес, нетто....79
34. Табыс салығы бойынша шығыстар....79
35. Шоғырландыру....83
36. Маңызды ақшалай емес мәмілелер....83
37. Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашу....84
38. Қаржы құралдары, қаржы тәуекелдерін басқарудың мақсаты мен саясаты....85
39. Шартты және шарттық міндеттемелер....88
40. Сегменттік есептілік....95
41. Есепті күннен кейінгі оқиғалар....98

EY
Building a better working world

«Эрнст энд Янг» ЖШС
Әл-Фараби д-лы, 77/7
«Есентай Тауэр» ғимараты
Алматы қ., 050060
Қазақстан Республикасы
Тел.: +7 727 258 5960
Факс: +7 727 258 5961
www.ey.com

ТОО «Эрнст энд Янг»
пр. Аль-Фараби, 77/7
здание «Есентай Тауэр»
г. Алматы, 050060
Республика Казахстан
Тел.: +7 727 258 5960
Факс: +7 727 258 5961

Ernst & Young LLP
Al-Farabi ave., 77/7
Esentai Tower
Almaty, 050060
Republic of Kazakhstan
Tel.: +7 727 258 5960
Fax: +7 727 258 5961

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ-ның Акционері мен Басшылығына

Пікір

Біз «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ мен оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі - «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп, капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп және көрсетілген күнге аяқталатын жыл үшін ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер, оның ішінде есеп саясатының маңызды аспектілері туралы ақпарат жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік барлық елеулі аспектілерде 2016 жылғы 31 желтоқсанға Топтың қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысы мен қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі - «ХҚЕС») сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (бұдан әрі - «ХАС») сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттереміз одан әрі біздің қорытындымыздың *«Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі»* бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңестің Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының кодексіне (бұдан әрі *«БХЭСК Кодексі»*) сәйкес Топқа қатысты біз тәуелсізбіз және біз БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық. Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Аудиттің шешуші мәселелері

Аудиттің шешуші мәселелері - біздің кәсіптік пайымдауымызға сай ағымдағы кезең үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болып табылған мәселелер. Бұл мәселелер шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіміздің контекстінде және осы шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылған және біз бұл мәселелер жөнінде бөлек пікірімізді білдірмейміз. Төменде көрсетілген әрбір мәселеге қатысты тиісті мәселенің аудитіміздің барысында қалай қарастырылғанының сипаты осы контекстіде келтіріледі.

Building a better working world

Біз қорытындымыздың «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған міндеттерді, оның ішінде осы мәселелерге де қатысты міндеттерді орындадық. Тиісінше, аудитімізге шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін бағалауымызға жауап ретінде әзірленген рәсімдерді орындау жатады. Аудиторлық процедураларымыздың, соның ішінде төменде көрсетілген мәселелерді қарастыру барысында орындалған процедуралардың нәтижелері қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы аудиторлық пікірімізді білдірудің негізі болады.

Ұзақ мерзімді активтердің құнсыздануы

Біз бұл мәселе құнсыздануды, сондай-ақ басшылық қабылдаған елеулі пайымдаулар мен бағалауды талдау негізінде жатқан жорамалдар субъективтілігінің жоғары деңгейіне орай аудиторлық тексеруде маңыздылардың бірі болып табылады деп есептейміз. Сонымен бірге, табиғи ресурстар бағасының жақында түсуі, теңгенің девальвациясы, инфляция мен қарыз алу құнының ұлғаюы және келешек экономикалық өсімге қатысты белгісіздік Топ қызметінің перспективаларына әсер етеді және Топ активтерінің құнсыздануына әкеп соқтыра алады.

Елеулі жорамалдарға дисконттау мөлшерлемелері, табиғи ресурстарға болжамды бағалар мен тарифтер және инфляцияның болжамды мөлшерлемелері мен валюталарды айырбастау бағамдары жатады. Елеулі бағалауға өндіріс деңгейінің жоспары, келешек күрделі шығындар және барлау мен өндіруге қолжетімді ресурстар қорлары кіреді.

Біз құнсызданудың талдауын тестілеу және басшылық дайындаған өтелетін құн есебі үшін бағалау мәселелері бойынша мамандарымызды тарттық. Біз басшылық жасаған болжамның негізінде жатқан жорамалдарды сараладық. Біз өтелетін құн есебінде пайдаланылған табиғи ресурстардың бағаларын қолжетімді нарықтық болжамдармен салыстырдық. Біз дисконттау мөлшерлемелерін және ұзақ мерзімді өсім мөлшерлемелерін нарықтың жалпы көрсеткіштерімен және басқа да қолжетімді мәліметтермен салыстырдық. Біз құнсыздану модельдерінің және сезімталдылық талдауының математикалық дәлдігін тексердік.

Ұзақ мерзімді активтер мен құнсыздануға орындалған тесттер туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 4-ескертпесінде келтірілген.

Тоқтатылған қызмет

2016 жылғы 15 желтоқсанда Топ өзінің еншілес ұйымы «KMG International NV»-дегі (бұдан әрі - «KMGI») үлестің 51% сатуға арналған шартқа (бұдан әрі - «ДКПД») қолын қойды. ДКПД-ның аяқталуы 2017 жылғы 31 мамырға дейін белгілі бір талаптардың орындалуына байланысты болады. Біз KMGI-дегі үлестің 51% сатылуы аяқталуының белгісіздігіне және сатудың ықтималдылығы жоғары болып табылатындығын бағалау үшін талап етілетін пайымдауға орай бұл мәселеге ерекше көңіл бөлдік. Мұндай бағалау сату үшін ұсталған деп жіктелген KMGI активтері мен солармен тікелей байланысты міндеттемелердің және шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін елеулі болып табылатын тоқтатылған қызмет нәтижелерінің есепке алынуына және ұсынылуына әсер етеді.

Building a better working world

Біз сату үшін ұсталған деп жіктелген активтердің және тоқтатылған операциялардың жіктелу критерийлерін сараладық. Біз ДКПД-ны зерделеп, басшылықтың мәміле алдындағы талаптардың орындалу мәртебесіне қатысты жасаған бағасын алдық. Біз ДКПД талаптарына негізделген KMGI активтері мен міндеттемелерін сатуға арналған шығындарын шегере отырып әділ құнның бағалануын тексердік.

Тоқтатылған қызмет туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 6-ескертпесінде ашылып көрсетіледі; есеп саясатының және негізгі пайымдаулар мен бағалаудың сипаттамасы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 4-ескертпесінде келтіріледі.

Несие келісімдерінің шарттық талаптарын (көрсеткіштерін) сақтау

Белгілі бір қарыздар мен шығарылған облигациялар бойынша несие келісімдерінің талаптарына сәйкес Топ қаржылық және қаржылық емес көрсеткіштерді белгілі бір деңгейде сақтауы және қолдауы тиіс. Сауда, түсім және пайда көлеміне тәуелді болатын көрсеткіштердің, әсіресе еншілес ұйымдарда бұзылу мүмкіндігі бар, әрі оларға мұнайдың төмен бағасы және жоғары пайдалану шығыстары әсер етеді. Көрсеткіштердің бұзылуы қаржыландыру дефицитімен қатар, айтарлықтай айыппұлдар мен өсімпұлдарға әкеп соқтыра алады. Кросс-дефолт туралы ереже Топтың несие мекемелерімен жасаған келісімдері бойынша және облигацияларды шығару құжаттамасы бойынша қолданылады. Қаржылық көрсеткіштерді сақтау аудит үшін барынша маңызды болып табылады, өйткені шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде пайдаланылатын қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалға, сондай-ақ қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі пайыздық міндеттемелердің жіктелуіне зор ықпалы бар.

Біз несие мекемелерімен жасалған келісімдердің талаптарын және облигацияларды шығару құжаттамасын зерделедік, сондай-ақ қаржылық көрсеткіштердің талаптарын сақтау бойынша есеп айырысуларды тексердік.

Көрсеткіштер бойынша талаптарды сақтау туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 18-ескертпесінде ашылып көрсетілген.

«Казинвестбанк» АҚ мен «Delta Bank» АҚ-да орналастырылған активтердің өтелетін құнын бағалау

Банктерде орналастырылған ақша қаражаты мен депозиттердің құнын бағалау мәселесі Топ «Қазинвестбанк» АҚ (бұдан әрі - «Казинвестбанк») мен «Delta Bank» АҚ-да (бұдан әрі - «Delta Bank») орналастырған қаражаттың елеулі болуына, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазинвестбанкті лицензиядан айыруына және Delta Bank-тің облигациялар бойынша дефолтына орай біздің аудитіміз үшін барынша маңызды мәселелердің бірі болды.

Біз банктерді санациялау жоспарлары туралы ақпаратты, оның ішінде Топ басшылығынан алынған қосымша түсіндірмелерді зерделеп, Топ басшылығы КазИнвестБанк пен Delta Bank-те орналастырылған активтердің құнын бағалау кезінде пайдаланған жорамалдарды бағаладық. Сондай-ақ біз Delta Bank-тің облигациялар бойынша дефолтымен байланысты мәселелерді шешу жөніндегі жоспарларына қатысты басшылықтың талдауын бағаладық. Біз бұл активтердің есепті күнге жіктелуіне әсер ететін белгісіздік факторларын саралап шықтық. Біз шоғырландырылған қаржылық есептілікте ашылып көрсетілген ақпараттың толық болуын бағаладық.

КазИнвестБанк пен Delta Bank-те орналастырылған активтердің құнын бағалау туралы мәліметтер шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 4-ескертпесінде ашылып көрсетілген.

EY
Building a better working world

«Балқаш ЖЭС» АҚ-на салынған инвестициялардың өтелетін құнын бағалау

«Балқаш ЖЭС» АҚ (бұдан әрі - «БЖЭС») Топтың қауымдасқан компаниясы болып табылады, әрі онда Samsung C&T Corporation (бұдан әрі - «Samsung») 50%+1 акцияға иелік ететін негізгі акционер болып табылады. 2016 жылғы тамызда Samsung компаниясы БЖЭС акцияларына қатысты сату опционын пайдалануға ниетті екендігі және Балқаш ЖЭС салуға арналған EPC шартын тоқтату тұруы туралы ресми түрде жария етті. Егер тараптар жобаны жалғастыруға қатысты келісімге келе алмаса, Топ БЖЭС акцияларын сатып алу үшін 192,5 миллион АҚШ долларын төлеуі тиіс және бұл ретте БЖЭС-ке салынған инвестициялардың құнсыздану тәуекелі бар. Топ БЖЭС жобасындағы Samsung-тың қатысу үлесін сатып алған жағдайда, Топтың БЖЭС-ке салған инвестицияларының жиынтық құны 91.728 миллион теңге болады. Жобаны жалғастырудың шешуші талабы Қазақстан Республикасының Үкіметінен қолдау хатын ұсыну болып табылады. Бұл мәселе Samsung-тың әрекеттерінен туындаған құнсыздану белгілерінің болуына орай аудит үшін барынша маңыздылардың бірі болып табылады.

Біз бұл мәселеге қатысы бар хат хабарлар мен басқа да құжаттарды сараладық. Сондай-ақ біз Топ басшылығымен Samsung-пен болған келіссөздердің ағымдағы мәртебесін талқыладық. Біз Топ басшылығының Қазақстан Республикасы Үкіметінің қолдауына қатысты, оның ішінде электр қуатының көлемдері мен тарифтеріне қатысты пайымдауын бағаладық.

Біз талдауды құнсыздану мәніне тестілеу және БЖЭС-ке салынған инвестициялардың өтелімділігін есептеу үшін аудиторды тарттық. Біз негізін қалайтын шешуші пайымдаулар мен жорамалдарды саралап шықтық. Біз құнсыздану модельдерінің және сезімталдылық талдауының математикалық дәлдігін тексердік.

БЖЭС-ке салынған инвестициялар мен құнсыздануға орындалған тесттер туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 4-ескертпесінде келтірілген.

Топтың 2016 жылғы Жылдық есебіне қосылған басқа да ақпарат

Басқа да ақпаратқа Топтың 2016 жылғы Жылдық есебінде қамтылған ақпарат жатады, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілік пен сол бойынша біздің аудиторлық қорытындымыз жатпайды. Басқа да ақпарат үшін жауапкершілікті басшылық көтереді. Біз Топтың 2016 жылғы Жылдық есебін осы аудиторлық қорытынды шығарылғаннан кейін аламыз деп күтіліп отыр.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратқа таралмайды және біз бұл ақпаратқа қатысты қандай да бір нысанда сенімділікті білдіретін тұжырымды ұсынбаймыз.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке аудитті жүргізуімізге орай біздің міндетіміз жоғарыда аталған басқа ақпаратпен, ол бізге қолжетімді болған кезде танысу және бұл ретте басқа да ақпарат пен шоғырландырылған қаржылық есептіліктің немесе аудит барысында ие болған біліміміз арасында елеулі сәйкессіздіктердің болуы және басқа да ақпарат өзге елеулі бұрмалануларды қамтымайтындығы мәселесін қарастыру болып табылады.

Building a better working world

Басшылықтың және Аудит жөніндегі комитеттің шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ХҚЕС-ке сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауды қамтамасыз ету үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді. Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Топты таратқысы келген, оның қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Аудит жөніндегі комитет Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық қорытындыны шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сондай-ақ біз:

- Адал емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан болған шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз, сондай-ақ өз пікірімізді білдіру үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Қателердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмауы тәуекеліне қарағанда, жоғарыдағы адал емес әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмай қалу тәуекелі, өйткені адал емес әрекеттерге сөз байласу, алдау, қасақана жіберіп қою, ақпараттың дұрыс ұсынылмауы немесе ішкі бақылау жүйесін айнала жасалған амалдар кіруі мүмкін.
- Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз.

- Қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық айқындаған бухгалтерлік бағалау және тиісті ақпараттың ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз;
- Басшылықтың қызметтің үздіксіздік қағидатын қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән туғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымды жасасақ, біз аудиторлық қорытындымызда шоғырландырылған қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аударуға немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді өзгертуге міндеттіміз. Біздің тұжырымдар аудиторлық қорытындымыз жасалған күнге дейін түскен аудиторлық дәлелдерге негізделген. Келешек оқиғалар немесе талаптар Топ үздіксіздік қағидатының негізінде өз қызметін тоқтататындығына әкеп соқтыруы мүмкін.
- Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз.
- Шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікірді білдіру үшін ұйымның қаржылық ақпаратына немесе Топ ішіндегі шаруашылық қызметке қатысты жеткілікті болатын лайықты аудиторлық дәлелдерді аламыз. Біз топ аудитінің бағыты, бақылануы және орындалуы үшін жауапкершілік көтереміз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін жеке дара жауапты болып қаламыз.

Біз Аудит жөніндегі комитеттің назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткіземіз.

Сондай-ақ біз Аудит жөніндегі комитетке тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағандығымыз туралы мәлімдеме жасадық және барлық өзара қарым-қатынастар мен біздің тәуелсіздігімізге әсер етеді деп негізделген түрде есептеуге болатын басқа да мәселелер туралы, ал қажетті жағдайларда – тиісті сақтық шаралары туралы хабардар еттік.

Building a better
working world

Біз Аудит жөніндегі комитеттің назарына жеткізген мәселелерден біз ағымдағы кезең үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болған және тиісінше, аудиттің шешуші мәселелері болып табылатын мәселелерді айқындаймыз. Біз бұл мәселелерді аудиторлық есебімізде сипаттаймыз, тек бұл мәселелер туралы ақпаратты жария ету заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған жағдайдан немесе қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің қорытындымызда хабарланбауы тиіс екендігі туралы тұжырымға келген сирек жағдайлардан басқа, өйткені мұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оның хабарлануынан қоғамдық маңызы бар пайдадан асады деп жорамал жасауға болады.

Соның нәтижелері бойынша тәуелсіз аудитордың осы қорытынды шығарылған, аудиттің жүргізілуіне жауапты партнер - Пол Кон.

Ernst & Young LLP

Пол Кон
Аудит жөніндегі партнер

Адиль Сыздыков
Аудитор

Гульмира Турмагамбетова
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Аудитордың 2013 жылғы 23 желтоқсандағы
№ 0000172 біліктілік куәлігі

Қазақстан Республикасының аумағында
аудиторлық қызметпен айналысуға арналған
мемлекеттік лицензия: сериясы МФЮ-2,
№ 0000003, Қазақстан Республикасы Қаржы
Министрлігімен 2005 жылғы 15 шілдеде берілген

050060, Қазақстан Республикасы, Алматы
Әл-Фараби даңғылы, 77/7, «Есентай Тауэр» ғимараты

2017 жылғы 31 наурыз

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН БУХГАЛТЕРЛІК БАЛАНС

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

Миллион теңгемен	Ескер.	2016 жыл	2015 жыл*
Активтер			
Ұзақ мерзімді активтер			
Негізгі құралдар	7	**10.160.089**	10.327.720
Материалдық емес активтер	8	**922.465**	216.480
Барлау және бағалау бойынша активтер		**427.368**	424.509
Инвестициялық жылжымайтын мүлік		**9.083**	12.493
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар	9	**2.767.678**	2.547.103
Берілген қарыздар	10	**560.952**	601.673
Кредиттік мекемелердегі қаражат	11	**684.442**	666.231
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	34	**145.150**	116.443
Өзге де ұзақ мерзімді қаржы активтері	12	**166.236**	178.941
Өзге де ұзақ мерзімді активтер	13	**511.324**	607.916
		16.354.787	15.699.509
Ағымдағы активтер			
Қорлар	14	**319.698**	318.344
Өтеуге ҚҚС		**177.212**	196.805
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем		**95.942**	79.947
Сауда дебиторлық берешек	15	**438.486**	283.248
Берілген қарыздар	10	**140.345**	121.241
Кредиттік мекемелердегі қаражат	11	**1.669.459**	1.492.619
Өзге де қысқа мерзімді қаржы активтері	12	**27.316**	15.000
Өзге де ағымдағы активтер	15	**399.666**	287.050
Ақша қаражаты және олардың баламалары	16	**1.554.035**	1.206.557
		4.822.159	4.000.811
Сатуға арналған ретінде жіктелген активтер	6	**1.283.914**	1.189.364
Активтердің жиыны		**22.460.860**	20.889.684

8-98 беттердегі есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН БУХГАЛТЕРЛІК БАЛАНС (жалғасы)

Миллион теңгемен	Ескер.	2016 жыл	2015 жыл*
Капитал және міндеттемелер			
Негізгі компанияның акционеріне жататын капитал			
Жарғылық капитал	17	**5.058.658**	4.916.269
Сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау бойынша резерв		**31.032**	32.817
Есептілік валютасын қайта есептеу бойынша резерв	17	**1.008.696**	1.025.930
Өзге де күрделі резервтер	17	**(16.522)**	(13.922)
Хеджирлеу резерві	17	**(52.712)**	(59.171)
Бөлінбеген пайда		**3.321.930**	2.971.941
		9.351.082	8.873.864
Бақыланбайтын қатысу үлесі	17	**1.640.592**	1.527.508
Капитал жиыны		**10.991.674**	10.401.372
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар	18	**4.930.158**	5.375.804
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	19	**912.180**	859.715
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелер	21	**116.078**	134.833
Резервтер	22	**161.936**	271.553
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	34	**583.245**	527.014
Жұмыскерлерге сыйақы жөніндегі міндеттемелер	23	**66.887**	72.439
Өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелер	20	**1.476.788**	839.819
		8.247.272	8.081.177
Ағымдағы міндеттемелер			
Қарыздар	18	**820.570**	716.907
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	19	**6.231**	6.722
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелер	21	**18.332**	19.364
Резервтер	22	**193.499**	220.920
Жұмыскерлерге сыйақы бойынша міндеттемелер	23	**6.172**	6.384
Төлеуге табыс салығы		**4.220**	9.490
Сауда және басқа да кредиторлық берешек		**587.217**	506.213
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	24	**892.977**	355.968
		2.529.218	1.841.968
Сатуға арналған ретінде жіктелген активтермен байланысты міндеттемелер	6	**692.696**	565.167
Міндеттемелердің жиыны		**11.469.186**	10.488.312
Капитал мен міндеттемелер жиыны		**22.460.860**	20.889.684

* *Осы бағанда келтірілген кейбір сомалар 2015 жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілікке сәйкес келмейді, өйткені ол туралы толық ақпарат 2-ескертпеде келтірілген жасалған қайта жіктеуді көрсетеді.*

Қаржы және операциялар жөніндегі басқарушы директордың міндетін атқарушы

Ернар Жанәділ

Бас бухгалтер

Алмаз Әбдірахманова

8-98 беттердегі есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Миллион теңгемен	Ескер.	2016 жыл	2015 жыл
Жалғасатын қызмет			
Түсім	25	**4.092.279**	3.090.988
Мемлекеттік субсидиялар	26	**34.209**	28.732
		4.126.488	3.119.720
Өткізілген өнімнің және көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	27	**(3.397.102)**	(2.715.032)
Жалпы пайда		**729.386**	404.688
Жалпы және әкімшілік шығыстар	28	**(344.701)**	(380.578)
Тасымалдау және сату бойынша шығыстар	29	**(218.340)**	(211.268)
Құнсызданудан болатын шығын	30	**(68.654)**	(292.270)
Еншілес ұйымдардың шығуынан болған пайда/(шығын)		**44.531**	(1.657)
Операциялық қызметтен түскен пайда/(шығын)		**142.222**	(481.085)
Қаржылық шығындар	31	**(400.955)**	(321.489)
Қаржылық кіріс	32	**273.738**	282.122
Өзге де операциялық емес шығын		**(31.714)**	(36.520)
Өзге де операциялық емес кіріс		**61.216**	41.380
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлес, нетто	33	**355.969**	149.423
(Теріс)/Оң бағамдық айырма, нетто		**(23.583)**	683.359
Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайда		**376.893**	317.190
Табыс салығы бойынша шығыстар	34	**(169.892)**	(274.019)
Жалғасатын қызметтен бір жылғы таза пайда		**207.001**	43.171
Тоқтатылған қызмет			
Табыс салығы шегерілген, тоқтатылған қызметтен түскен пайда	6	**368.199**	261.631
Бір жылғы таза пайда		**575.200**	304.802
Бір жылғы, мыналарға тиесілі таза пайда:			
Негізгі компанияның акционеріне		**454.545**	161.995
Бақыланбайтын қатысу үлесіне		**120.655**	142.807
		575.200	304.802

8-98 беттердегі есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

Миллион теңгемен	Ескер.	2016 жыл	2015 жыл
Өзге де жиынтық кіріс			
Келесі кезеңдерде пайда немесе шығын құрамында қайта жіктеуге жататын өзге де жиынтық кіріс:			
Есептілік валютасын қайта есептеу	17.8	**(24.351)**	797.728
Сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалаудан іске асырылмаған шығын		**(1.380)**	(17.094)
Келесі кезеңдерде пайда немесе шығын құрамында қайта жіктеуге жататын қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың өзге де жиынтық шығындағы үлес		**(1.683)**	(960)
Ақша ағындарын хеджирлеу құралдары бойынша кіріс/(шығын)	17.9	**9.421**	(81.922)
Ақша ағындарын хеджирлеудің салықтық тиімділігі	17.9	**(1.001)**	7.686
Сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша таза іске асырылған шығын		**(405)**	(419)
Келесі кезеңдерде пайда немесе шығын құрамында қайта жіктеуге жататын өзге де жиынтық (шығын)/кіріс		**(19.399)**	705.019
Келесі кезеңдерде пайда немесе шығын құрамында қайта жіктелге жатпайтын өзге де жиынтық кіріс:			
Келесі кезеңдерде пайда немесе шығын құрамында қайта жіктеуге жататын қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың өзге де жиынтық (шығындағы)/кірістегі үлесі		**(343)**	169
Белгіленген төлемдері бар жоспарлар бойынша актуарлық кіріс/(шығын)		**7.424**	(4.387)
Жиынтық (шығын)/кіріс құрауыштарының салықтық әсері		**(654)**	885
Кейінгі кезеңдерде пайда немесе шығы құрамында қайта жіктеуге жатпайтын өзге де жиынтық кіріс/(шығын)		**6.427**	(3.333)
Табыс салығын шегере отырып, бір жылға өзге де жиынтық (шығын)/кіріс		**(12.972)**	701.686
Табыс салығы шегерілген, бір жыл ішіндегі жиынтық кірістің жалпы сомасы		**562.228**	1.006.488
Бір жылғы жиынтық кірістің жалпы сомасы:			
Негізгі компанияның акционеріне		**447.957**	666.861
Бақыланбайтын қатысу үлесіне		**114.271**	339.627
		562.228	1.006.488

Қаржы және операциялар жөніндегі басқарушы директордың міндетін атқарушы — *Ернар Жанәділ*

Бас бухгалтер — *Алмаз Әбдірахманова*

8-98 беттердегі есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

		Негізгі компания акционеріне тиесілі								
Миллион теңгемен	Ескер.	Жарғылық капитал	Сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау резерві	Есептілік валютасын қайта есептеу бойынша резерв	Хеджирлеу резерві	Өзге де күрделі резервтер	Бөлінбеген пайда	Жиыны	Бақыланбайтын қатысу үлесі	Жиыны
2014 жылғы 31 желтоқсандағы сальдо		4.620.562	51.290	486.162	–	(14.689)	2.224.315	7.367.640	764.438	8.132.078
Бір жылғы жиынтық кіріс		–	(18.473)	584.461	(59.171)	–	160.044	666.861	339.627	1.006.488
Акцияларды шығару		295.707	–	–	–	–	–	295.707	–	295.707
Үкіметтің қарыздары бойынша дисконт		–	–	–	–	–	325.118	325.118	–	325.118
Дивидендтер		–	–	–	–	–	(34.713)	(34.713)	(21.559)	(56.272)
Акционермен жасалатын өзге де операциялар		–	–	–	–	–	(5.612)	(5.612)	–	(5.612)
Акционерге өзге де бөлу		–	–	–	–	–	(32.201)	(32.201)	–	(32.201)
Еншілес ұйымдардың шығуы		–	–	–	–	–	–	–	(13.676)	(13.676)
Еншілес ұйымдардағы қатысу үлестерінің өзгеруі – бақыланбайтын қатысу үлесін сату		–	–	(44.693)	–	(210)	332.753	287.850	462.150	750.000
Еншілес ұйымдардағы қатысу үлестерінің өзгеруі – бақыланбайтын қатысу үлесін сатып алу		–	–	–	–	–	916	916	(4.641)	(3.725)
Капиталдағы өзге де өзгерістер		–	–	–	–	977	1.321	2.298	1.169	3.467
2015 жылғы 31 желтоқсандағы сальдо		4.916.269	32.817	1.025.930	(59.171)	(13.922)	2.971.941	8.873.864	1.527.508	10.401.372

8-98 беттердегі есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

		Негізгі компания акционеріне тиесілі								
Миллион теңгемен	Ескер.	Жарғылық капитал	Сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау резерві	Есептілік валютасын қайта есептеу бойынша резерв	Хеджирлеу резерві	Өзге де күрделі резервтер	Бөлінбеген пайда	Жиыны	Бақыланбайтын қатысу үлесі	Жиыны
2015 жылғы 31 желтоқсандағы сальдо		4.916.269	32.817	1.025.930	(59.171)	(13.922)	2.971.941	8.873.864	1.527.508	10.401.372
Бір жылғы жиынтық кіріс		–	**(1.785)**	**(17.234)**	**6.459**	–	**460.517**	**447.957**	**114.271**	**562.228**
Акциялар шығару	17.1	**142.389**	–	–	–	–	–	**142.389**	–	**142.389**
Үкіметтің қарыздары бойынша дисконт	17.2	–	–	–	–	–	**4.007**	**4.007**	–	**4.007**
Дивидендтер	17.3	–	–	–	–	–	**(10.393)**	**(10.393)**	**(16.549)**	**(26.942)**
Акционермен жасалатын өзге де операциялар	17.4	–	–	–	–	–	**(54.643)**	**(54.643)**	–	**(54.643)**
Акционерге өзге де бөлу	17.5	–	–	–	–	–	**(46.993)**	**(46.993)**	–	**(46.993)**
Еншілес ұйымдардағы қатысу үлестерінің өзгеруі – бақыланбайтын қатысу үлесін сату	17.6	–	–	–	–	–	**(2.425)**	**(2.425)**	**11.425**	**9.000**
Акциялар негізіндегі төлемдер бойынша опциондарды орындау		–	–	–	–	**(3.366)**	–	**(3.366)**	**3.366**	–
Капиталдағы өзге де өзгерістер		–	–	–	–	**766**	**(81)**	**685**	**571**	**1.256**
2016 жылғы 31 желтоқсандағы сальдо		**5.058.658**	**31.032**	**1.008.696**	**(52.712)**	**(16.522)**	**3.321.930**	**9.351.082**	**1.640.592**	**10.991.674**

Қаржы және операциялар жөніндегі басқарушы директордың міндетін атқарушы — *Ернар Жанәділ*

Бас бухгалтер — *Алмаз Әбдірахманова*

8-98 беттердегі есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Миллион теңгемен	Ескер.	2016 жыл	2015 жыл
Операциялық қызметтен түсетін ақша ағындары			
Сатып алушылардан ақша түсімдері		**7.944.790**	5.030.805
Өнім берушілерге ақша төлемдері		**(3.868.042)**	(2.966.708)
Жұмыскерлерге ақша төлемдері		**(766.999)**	(748.009)
Өзге де салықтар мен төлемдер		**(967.252)**	(442.585)
Қаржы құралдарымен болатын операциялар (Қордың КО және Қазпочта)		**79.020**	130.240
Өзге де түсімдер		**21.251**	42.057
Төленген табыс салығы		**(169.533)**	(220.554)
Төленген пайыздар		**(410.074)**	(377.124)
Алынған пайыздар		**143.373**	169.981
Операциялық қызметтен ақша қаражатының таза түсімі		**2.006.534**	618.103
Инвестициялық қызметтен ақша ағындары			
Банк депозиттерін (орналастыру)/алу, нетто		**(228.781)**	312.293
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларды сатып алу		**(8.288)**	(18.191)
Шыққан еншілес ұйымдардың ақша қаражатын шегергенде, еншілес ұйымдарды сатудан түскен түсім		**1.656**	17.774
Негізгі құралдарды сатып алу		**(1.129.245)**	(1.149.685)
Материалдық емес активтерді сатып алу		**(44.640)**	(11.565)
Пайдалануы шектелген ақша қаражатының ұлғаюы		**(9.076)**	(35.460)
Өзге де қаржы активтерін сату, нетто		**9.133**	8.353
Негізгі құралдарды сатудан түсетін түсімдер		**4.320**	23.149
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардан алынған дивидендтер	9	**209.523**	230.980
Қарыздар беру		**(58.122)**	(65.585)
Берілген қарыздарды өтеу		**45.511**	32.533
Еншілес ұйымды сатып алған кездегі таза ақша қаражаты	5	**978**	–
Өзге де түсімдер/(төлемдер)		**35.675**	(7.734)
Инвестициялық қызметтегі ақша қаражатының таза жұмсалуы		**(1.171.356)**	(663.138)
Қаржылық қызметтен ақша ағындары			
Қарыздар бойынша түсімдер		**657.108**	2.089.138
Қарыздарды өтеу		**(1.005.100)**	(3.106.085)
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелерді өтеу		**(19.764)**	(17.646)
Жарғылық капиталға жарналар	17.1	**137.923**	149.539
Акционерге бөлу		**(55.513)**	(59.139)
Еншілес ұйымдардағы бақыланбайтын үлестерге төленген дивидендтер		**(19.742)**	(18.734)
Бақыланбайтын қатысу үлесін сату	17.6	**9.000**	750.000
Солтүстік Каспий жобасында бөлінбейтін қатысу үлесіне қосымша үлесті сатып алу берешегін төлеу	20	**(176.600)**	–
Акционерге төленген дивидендтер	17.3	**(10.393)**	(34.713)
Қаржылық қызметте ақша қаражатының таза жұмсалуы		**(483.081)**	(247.640)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза көбеюі/(азаюы)		**352.097**	(292.675)
Ақша қаражаты мен оның баламаларына айырбас бағамдары өзгерістерінің әсері		**(11.451)**	308.107
Жыл басындағы ақша қаражаты және оның баламалары		**1.255.269**	1.239.837
Жыл соңындағы ақша қаражаты және оның баламалары		**1.595.915**	1.255.269
Жыл соңында сатуға арналған активтердің құрамындағы ақша қаражаты мен олардың баламаларын шегеру		**(41.880)**	(48.712)
Жыл соңындағы жалғасатын қызметке жататын ақша қаражаты және оның баламалары	16	**1.554.035**	1.206.557

Қаржы және операциялар жөніндегі басқарушы директордың міндетін атқарушы

Ернар Жанәділ

Бас бухгалтер

Алмаз Әбдірахманова

8-98 беттердегі есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

Корпоративтік ақпарат

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі – «Қор» немесе «Самұрық-Қазына») Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы Жарлығына және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы № 962 қаулысына сәйкес құрылды. Құрылу «Қазына» орнықты даму қоры» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «Қазына») мен «Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдингі» акционерлік қоғамын (бұдан әрі – «Самұрық») біріктіру және Мемлекеттің Қорға Қазақстан Республикасы Үкіметіне (бұдан әрі – «Мемлекет» немесе «Үкімет») тиесілі кейбір кәсіпорындардағы өзінің қатысу үлесін қосымша беру жолымен жүзеге асырылды. Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті білдіретін Үкімет Қордың жалғыз акционері (бұдан әрі – «Акционер») болып табылады.

Осы қайта ұйымдастыру кезіндегі Үкіметтің негізгі мақсаты менеджменттің тиімділігін арттыру және Үкіметтің тиісті бағдарламаларында белгіленген стратегиялық міндеттерді олардың табысты орындауы мақсатында Қордың еншілес ұйымдарындағы ұйымдық құрылымдарды оңтайландыру болып табылады.

Қор *35-ескертпеде* санамаланған бірқатар мемлекеттік кәсіпорындарды (бұдан әрі – «Топ») біріктіретін холдинг болып табылады. Қордың қызметі 2012 жылғы 1 ақпанға дейін *«Ұлттық әл-ауқат қоры туралы»* Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 13 ақпандағы № 134-4 Заңымен реттелген және ел экономикасының тұрақты дамуын қамтамасыз етуге жәрдемдесуге; экономиканы жаңғыртуға және әртараптандыруға; Топ компаниялары қызметінің тиімділігін арттыруға бағытталған болатын. 2012 жылғы 1 ақпанда *«Ұлттық әл-ауқат қоры туралы»* Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 1 ақпандағы № 550-4 Заңы қабылданды, оған сәйкес Қордың қызметі Топқа кіретін ұйымдардың ұзақ мерзімді құнын (құндылығын) ұлғайту және Топ активтерін тиімді басқару арқылы Қазақстан Республикасының ұлттық әл-ауқатын арттыруға шоғырлануы тиіс.

Басқарушылық мақсаттар үшін Топтың қызметі өндірілетін өнімнің түріне және көрсетілетін қызметтің түріне сәйкес 8 (сегіз) операциялық сегментке бөлінеді *(40-ескертпе)*:

- Мұнай-газ сегменті мұнай мен газды барлау және өндіру, мұнай мен газды тасымалдау, мұнай мен газды, шикі мұнайды, газды және қайта өңделетін өнімдерді қайта өңдеу және сату бойынша операцияларды қамтиды;
- Тасымалдау сегменті жүктер мен жолаушыларды темір жолмен және әуе көлігімен тасымалдау жөніндегі операцияларды қамтиды;
- Телекоммуникация сегменті жергілікті, қалааралық және халықаралық байланысты қоса алғанда (ТМД-ға кіретін және кірмейтін елдерді қоса алғанда), тіркелген байланыс қызметтері, сондай-ақ байланыс арналарын жалдау, деректерді беру және сымсыз байланыс қызметтері бойынша операцияларды қамтиды;
- Энергетикалық сегмент электр энергиясын өндіру және беру бойынша, электр энергетикалық жүйеге электр энергиясын жіберуді техникалық диспетчерлеу және импортталатын электр энергиясын пайдалану бойынша операцияларды, Қазақстан Республикасының Бірыңғай электр энергетикасы жүйесінің объектілерін орталықтандырылған шұғыл-диспетчерлік басқару функцияларын қамтиды;
- Тау-кен сегменті минералды ресурстарды барлау, өндіру, қайта өңдеу және сату, геологиялық барлау операцияларын қамтиды;
- Өнеркәсіптік сегмент қорғаныс кешені мен азаматтық машина жасау, химия саласын дамыту кәсіпорындарын қамтиды;
- Корпоративтік орталық сегменті Қордың инвестициялық және қаржы операцияларын, оның ішінде байланысты және бөгде ұйымдарға қарыздар беруді қамтиды;
- Өзге де сегмент мемлекетке тұрғын үй құрылысына инвестицияларды салу арқылы халыққа тұрғын үйдің қолжетімділігін арттыруда жәрдемдесу операцияларын және өзге де операцияларды қамтиды.

Қордың тіркелген офисі Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Есіл ауданы, Қонаев көшесі, 8, Б блогы мекенжайында орналасқан.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Корпоративтік ақпарат (жалғасы)

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті шығаруға 2016 жылғы 31 наурызда Қордың Қаржы және операциялар жөніндегі басқарушы директорының міндетін атқарушы мен Бас бухгалтері бекітті және нақ осы күні Қордың Директорлар кеңесінің Аудит комитеті алдын ала бекітті. Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті кейіннен Директорлар кеңесі мен Жалғыз акционер бекітуі тиіс.

Жекешелендіру жоспары

2014 жылғы 30 сәуірде Үкімет 2014-2016 жылдарға арналған бастапқы жекешелендіру жоспарын бекітті. 2015 жылғы 30 желтоқсанда Үкімет, алдындағы 2014-2016 жылдарға арналған жекешелендіру жоспарын ауыстырып, 2016-2020 жылдарға арналған жаңа кешенді жекешелендіру жоспарын, сондай-ақ Қордың кейбір еншілес ұйымдарын қоса алғанда, жекешелендіруге жататын мемлекетке тиесілі активтер тізбесін бекітті.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік есеп саясаты мен осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелерде сипатталған жағдайларды қоспағанда, бастапқы құн қағидаты негізінде дайындалды.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік теңгемен берілген және арнайы келісілген жағдайларды қоспағанда, барлық ақша сомалары миллион теңгеге дейін дөңгелектелген.

Сәйкестігі туралы мәлімдеме

Қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттары жөніндегі кеңес (бұдан әрі – «ҚЕХС жөніндегі кеңес») бекіткен редакциядағы Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына (бұдан әрі – «ҚЕХС») сәйкес дайындалды.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті ҚЕХС-қа сәйкес дайындау белгілі бір шекті есептік бағалауды талап етеді, сондай-ақ басшылықтан есеп саясатын қолдану барысында жол берулер бойынша пікірлерді қолдануды талап етеді. Күшейтілген күрделілік деңгейі немесе жол берулерді қолдануды қамтитын қолданылу саласы, сондай-ақ бағалау мен жол берулерді қолдану шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін елеулі болып табылатын салалар *4-ескертпеде* ашылған.

Шетелдік валютаны қайта есептеу

Функционалдық валюта және ұсыну валютасы

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке қосылған Топтың әрбір кәсіпорнының қаржылық есептілігінің элементтері кәсіпорын өз қызметін жүзеге асыратын негізгі экономикалық орта валютасын (бұдан әрі – «функционалдық валюта») пайдалана отырып бағаланады. Шоғырландырылған қаржылық есептілік теңгемен көрсетілген, ол Топтың есептілігін білдіру валютасы болып табылады.

Операциялар және шоттар сальдосы

Шетелдік валютадағы операциялар операциялар жүзеге асырылған күнгі валюта бағамы пайдаланыла отырып, функционалдық валютаға қайта есептеледі. Осындай операциялар бойынша есептеулер нәтижесінде және жыл аяғындағы бағамдар бойынша шетелдік валютада берілген монетарлық активтер мен міндеттемелерді қайта есептеуден туындаған бағамдық айырмадан пайда болатын кірістер мен шығындар пайдалар мен шығындар болып танылады.

Тарихи құнның негізінде шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәмілелер жасалған күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі. Әділ құн бойынша шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар әділ құн айқындалған күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)

Шетелдік валютаны қайта есептеу (жалғасы)

Топтың кәсіпорындары

Функционалдық валютасы ұсыну валютасынан ерекшеленетін Топтың барлық еншілес ұйымдарының, бірлескен кәсіпорындары мен қауымдасқан компанияларының (олардың бірде бірі гиперинфляциялық экономикалардың валютасында операция жасамайды) кірістері, шығыстары және қаржылық жағдайы былайша ұсыну валютасына қайта етеплеледі:

- ұсынылған бухгалтерлік балланстардың әрқайсысы бойынша активтер мен міндеттемелер есепті күндердегі бағамдар бойынша қайта есептеледі;
- жиынтық кіріс туралы есептердің әрқайсысы бойынша кірістер мен шығыстар орташа бағамдар бойынша қайта есептеледі (орташа бағам бағамдардың жиынтық әсерінің операция жүзеге асырылған күнгі бағамға пайымды жақындауы болып табылмайтын жағдайлардан басқа; бұл жағдайда кірістер мен шығыстар операциялар жүзеге асырылған күнгі бағам бойынша қайта есептеледі); және
- барлық бағамдық айырмалар өзге жиынтық кірісте жеке компонент ретінде танылады.

Валюталарды айырбастау бағамдары

Қазақстандық қор биржасында (бұдан әрі – «ҚҚБ») белгіленген валюта айырбастаудың орташа өлшенген бағамдары Қазақстан Республикасындағы валютаны ресми айырбастау бағамдары ретінде пайдаланылады.

Мына кестеде 31 желтоқсандағы шетелдік валютаны теңгеге айырбастау бағамы берілген:

	2016 жыл	2015 жыл
АҚШ доллары	**333,29**	340,01
Евро	**352,42**	371,46
Ресей рублі	**5,43**	4,61
Швейцария франкі	**328,14**	343,48

ҚҚБ-ның 2017 жылғы 31 наурыздағы айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 313,73 теңгені құрады.

Барлау мен бағалау активтерінің және инвестициялық жылжымайтын мүліктің бөлек таныстырылымы

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте барлау мен бағалау активтері және инвестициялық жылжымайтын мүлік негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің құрамынан бөлініп көрсетілген. Топ жаңа тәртіп қаржылық есептілікті пайдаланушылар үшін барынша орынды болып табылатын ақпаратты ұсынуға мүмкіндік беретіндігіне орай қаржылық есептілікті ұсыну тәртібін өзгертті.

2015 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша шоғырландырылған бухгалтерлік баланcқа әсері

Миллион теңгемен	**Көрсетілгендей**	**Қайта топтасулар**	**Көрсетілгендей**
Негізгі құралдар	8.405.084	(252.145)	8.152.939
Материалдық емес активтер	334.289	(58.391)	275.898
Барлау және бағалау бойынша активтер	–	299.598	299.598
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	–	10.938	10.938

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоғырландырылған бухгалтерлік баланcқа әсері

Миллион теңгемен	**Көрсетілгендей**	**Қайта топтасулар**	**Көрсетілгендей**
Негізгі құралдар	10.711.508	(383.788)	10.327.720
Материалдық емес активтер	269.694	(53.214)	216.480
Барлау және бағалау бойынша активтер	–	424.509	424.509
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	–	12.493	12.493

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ

Есеп саясатындағы және ақпаратты ашып көрсету қағидаттарындағы өзгерістер

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде қабылданған есепке алу қағидаттары, 2016 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген қабылданған жаңа стандарттар мен түсіндірмелерді және ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есепті ұсыну әдісін қоспағанда, 2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топтың жылдық шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау кезінде қолданылған қағидаттарға сәйкес келеді. Топ шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген қандай да бір басқа стандарттарды, түсіндірмелерді және түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

Топ 2015 жылғы 1 қаңтардан бастап 2016 жылғы 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезеңде ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есепті ұсыну әдісін жанама әдістен тікелей әдіске өзгертті, өйткені Топ тікелей әдіс қаржылық есептілікті пайдаланушылар үшін барынша орынды болып табылатын ақпаратты ұсынуға мүмкіндік береді деп есептейді. Топ ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есепті ұсыну әдісін ретроспективті негізде қолданды.

Жаңа және қайта қаралған стандарттарды қабылдау

Топ 2015 жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілікте алғаш рет қолданған мынадай жаңа стандарттар, түсіндірмелер және қолданыстағы стандарттарға және түсіндірмелерге түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарына елеулі ықпал еткен жоқ:

- 14 *«Кейінге қалдырылған тарифтік айырмалардың шоттары»* ҚЕХС-ке түзетулер.
- 11 *«Бірлескен қызмет» – «Бірлескен операцияларда қатысу үлестерінің сатып алынуын есепке алу»* ҚЕХС-ке түзетулер.
- *«Рұқсат етілген амортизациялау әдістерін түсіндіру»* 16 БЕХС-ке және 38 БЕХС-ке түзетулер.
- *«Ауыл шаруашылығы: жеміс беретін өсімдіктер»* 16 ҚЕХС және 41 ҚЕХС-ке түзетулер.
- 27 *«Жеке қаржылық есептіліктегі үлестік қатысу әдісі»* БЕХС-ке түзетулер.
- ҚЕХС-ті жыл сайынғы жетілдірулер кезеңі, 2012-2014 жылдар:
    - 5 *«Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер және тоқтатылған қызмет»* ҚЕХС;
    - 7 *«Қаржы құралдары: ақпаратты ашу»* ҚЕХС;
    - 19 *«Жұмыскерлерге төленетін сыйақы»* БЕХС;
    - 34 *«Аралық қаржылық есептілік»* БЕХС.
- 1 *«Ақпаратты ашып көрсету аясындағы бастама»* БЕХС-ке түзетулер;
- *«Инвестициялық ұйымдар: шоғырландыру туралы талаптың ерекшелігін қолдану»* 10 ҚЕХС-ке, 12 ҚЕХС-ке және 28 БЕХС-ке түзетулер.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар

9 «Қаржы құралдары» ҚЕХС (IFRS)

Топ басшылығы 9 *«Қаржы құралдары»* ҚЕХС (IFRS) қолдану болашақта қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерде көрсетілген сомаларға әсер етуі мүмкін деп күтеді.

9 ҚЕХС (IFRS) 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді, бұл ретте мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Хеджирлеуді есепке алуды қоспағанда, стандарт ретроспективті түрде қолданылады, бірақ салыстырмалы ақпаратты ұсыну міндетті болып табылмайды. Хеджирлеуді есепке алуға қатысты талап, ең алдымен, бірқатар шектелген ерекшеліктермен перспективті түрде қолданылады.

Топ талап етілген күшіне енгізу күнінен бастап жаңа стандартты қолдануды бастауды жоспарлап отыр. 2016 жылы Топ 9 ҚЕХС-тің (IFRS) барлық үш бөліктің әсерін жалпы бағалады. Мұндай алдын ала бағалау қазіргі уақытта қолжетімді ақпаратқа негізделеді және барынша толық талдаудың немесе Топқа келешекте қолжетімді болатын қосымша негізделген әрі расталатын ақпараттың салдарынан өзгертілуі мүмкін. Жалпы, Компания жаңа талаптардың өзінің бухгалтерлік балансына және 9 ҚЕХС-тің (IFRS) құнсыздануына қойылатын талаптардың қолданылуын қоспағанда, меншікті капиталға айтарлықтай әсер етеді деп күтпейді. Топ шығындарға бағалау резервінің көп сомасының танылуын күтеді, бұл меншік капиталға теріс әсерін тигізеді және келешекте ұлғайту сомасын анықтау үшін толық талдау жасайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар (жалғасы)

9 «Қаржы құралдары» ҚЕХС (IFRS) (жалғасы)

- *Жіктеу және бағалау*

Топ 9 ҚЕХС-тің (IFRS) жіктелуі мен бағалауына қойылатын талаптарды қолданған кезде өзінің бухгалтерлік балансы мен меншік капиталға айтарлықтай әсер етеді деп күтпейді. Топ қазіргі уақытта әділ құны бойынша бағаланатын барлық қаржы активтерін әділ құны бойынша бағалауын жалғастыруды жоспарлап отыр.

Топ мұндай инвестициялардың әділ құнының өзгерістерін өзге де жиынтық кірістің құрамында білдіру мүмкіндігін пайдаланып қалуға ниеттеніп отыр және осылайша, 9 ҚЕХС-тің (IFRS) қолданылуы оның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсерін тигізбейді. Егер Топ бұл мүмкіндікті пайдаланып қала алмаса, акциялар пайда немесе зиян арқылы әділ құн бойынша бағаланар еді, бұл көрсетілетін пайданың немесе зиянның құбылмалылығын ұлғайтар еді.

Қарыздар, сондай-ақ сауда дебиторлық берешек шарттық ақша ағындарын алу үшін ұсталады және олар негізгі борыш сомасы мен пайыздардың есебіне төлемдер болып табылатын ақша ағындарының пайда болуына әкеп соқтырады деп күтіледі. Тиісінше, Топ 9 ҚЕХС-ке (IFRS) сай олар амортизацияланған құны бойынша есепке алынуын жалғастырады деп күтіп отыр. Дегенмен Топ құралдардың барлығы 9 ҚЕХС-ке (IFRS) сай амортизацияланған құны бойынша бағалау өлшемшарттарына жауап беретіндігі жайында тұжырым жасамас бұрын бұл құралдар бойынша шарттық ақша ағындарының сипаттамаларын барынша толық талдайды.

- *Құнсыздану*

9 ҚЕХС (IFRS) Топ барлық борыштық бағалы қағаздар, қарыздар мен сауда дебиторлық берешек бойынша 12 айлық күтілетін кредиттік шығындарын немесе олардың бүкіл мерзімге күтілетін кредиттік шығындарын көрсетуін талап етеді. Топ жеңілдетілген тәсілді қолдануды және бүкіл мерзімге күтілетін кредиттік шығындарды сауда дебиторлық берешек бойынша қолдануды жоспарлап отыр. Топ бұл талаптар қарыздар мен дебиторлық берешектің қамтамасыз етілмеуіне орай оның меншік капиталына айтарлықтай әсер етеді деп күтуде, бірақ ол әсердің мөлшерін анықтау үшін, болжамдық ақпаратты қоса алғанда, барлық негізделген және расталатын ақпаратты ескеретін барынша толық талдауды жасауы тиіс.

- *Хеджирлеуді есепке алу*

Топ өз қарауына қарай қазіргі уақытта хеджирлеудің тиімді қатынастары ретінде айқындалған барлық қолданыстағы хеджирлеу қатынастарын 9 ҚЕХС-ке (IFRS) сай хеджирлеудің есепке алынуына қойылатын талаптарға жауап береді деп есептейді. 9 ҚЕХС (IFRS) ұйымның хеджирлеу тиімділігін есепке алудың жалпы қағидаттарын өзгертпейтіндіктен, Топ 9 ҚЕХС-ті (IFRS) қолдану нәтижесінде айтарлықтай ықпалды күтпейді. Келешекте Топ опциондардың, форвардтық құрауыштардың және валюталық базистік спрэдтердің уақытша құнын есепке алуға қатысты ықтимал өзгерістерге барынша егжей-тегжейлі бағалауды жасайды.

15 «Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім» ҚЕХС (IFRS)

15 ҚЕХС (IFRS) 2014 жылғы мамырда шығарылды және сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсімдерге қатысты қолданылатын бес кезең кіретін модельді көздейді. 15 ҚЕХС-ке (IFRS) сай түсім соған арналған құқықты ұйым сатып алушыға тауарлардың берілуіне немесе қызметтердің көрсетілуіне айырбас ретінде аламын деп отырған өтемақыны көрсететін сома бойынша танылады.

Түсім бойынша жаңа стандарт ҚЕХС-тің түсімді тануға қойылатын барлық қолданыстағы талаптарын ауыстырады. Толық ретроспективті қолданылу немесе 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін түрлендірілген ретроспективті түрде қолдану талап етіледі; бұл ретте мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. 2017 жылы Топ 15 ҚЕХС-ті (IFRS) қолдану салдарын бағалайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар (жалғасы)

16 «Жалдау» ҚЕХС (IFRS)

Топ басшылығы 16 *«Жалдау»* ҚЕХС қолдану болашақта Топ жалға алушы болып табылатын барлық жалдау шарттары есептілікте танылатынына байланысты, активтер мен міндеттемелердің сомасына елеулі ықпал етуі мүмкін деп күтеді.

16 ҚЕХС жалдау туралы ақпаратты тану, бағалау, ұсыну және ашып көрсету қағидаттарын белгілейді және жалға алушылардың қаржылық жалдау үшін 17 ҚЕХС-те көзделген есепке алу тәртібі сияқты баланста есепке алудың бірыңғай моделін пайдалана отырып барлық жалдау шарттарын көрсетуін талап етеді. Стандарт жалға алушылар үшін танудан екі рет босатуды көздейді – төмен құны бар активтерді жалдауға (мысалға, жеке компьютерлер) және қысқа мерзімді жалдауға (яғни, 12 айдан артық емес мерзімі бар жалдау) қатысты. Жалдаудың басталу күні жалға алушы жалдау төлемдеріне қатысты міндеттемені (яғни жалдау міндеттемесі), сондай-ақ жалдау мерзімінің ішінде базалық активті пайдалану құқығын беретін активті (яғни пайдалану құқығы нысанындағы актив) танитын болады.

Жалға алушылар жалдау міндеттемесі бойынша пайыздық шығысты пайдалану құқығы нысанындағы активтің амортизациясы бойынша шығыстардан бөлек мойындауға міндетті болады.

Сондай-ақ жалға алушылар белгілі бір оқиға орын алған кезде жалдау міндеттемесін қайта бағалауы тиіс (мысалға, жалдау мерзімдерінің өзгеруі, мұндай төлемдерді айқындау кезінде пайдаланылатын индекстің немесе мөлшерлеменің өзгеруі нәтижесінде келешек жалдау төлемдерінің өзгеруі). Көптеген жағдайларда жалға алушы пайдалану құқығы нысанындағы активті түзету ретінде жалдау міндеттемесін қайта бағалау сомасын ескереді.

16 ҚЕХС-ке сәйкес жалға беруші үшін есепке алу тәртібі қазіргі уақытта қолданылатын 17 БЕХС талаптарымен салыстырғанда іс жүзінде өзгермейді. Жалға берушілер 17 БЕХС сияқты дәл сондай жіктеу қағидаттарын пайдалана отырып жалдауды жіктеуді жалғастыратын болады, бұл ретте екі жалдау түрін бөліп крсетеді: операциялық және қаржылық.

Сонымен қатар, 16 ҚЕХС жалға берушілер мен жалға алушылардан 17 БЕХС-пен салыстырғанда ақпараттың үлкен көлемін ашып көрсетуді талап етеді.

16 ҚЕХС 2019 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Мерзімінен бұрын, бірақ ұйымның 15 ҚЕХС-ті қолдану күнінен ерте емес мерзімде қолдануға жол беріледі. Жалға алушы бұл стандартты ретроспективті тәсілді не болмаса түрлендірілген ретроспективті тәсілді қолдана отырып пайдалануға құқылы. Стандарттың өтпелі ережелері белгілі бір босатуларды көздейді. 2017 жылы Топ 16 ҚЕХС-тің өзінің шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әлеуетті ықпалын бағалауды жоспарлап отыр.

ҚЕХС-ке түзетулер

Топ басшылығы 2017 жылғы 1 қаңтардан бастап және одан кешірек күшіне енетін мынадай стандарттарды, түзетулер мен интерпретацияларды қолдану оларды қолдану кезеңінде шоғырландырылған қаржылық есептілікке елеулі ықпал етпейді деп күтеді:

- *«Инвестор мен оның тәуелді ұйымы немесе бірлескен кәсіпорын арасындағы мәмілелерде активтерді сату немесе активтерді салу»* 10 ҚЕХС пен 28 БЕХС-ке түзетулер.
- 7 *«Ақпаратты ашып көрсету аясындағы бастама»* ҚЕХС-ке түзетулер.
- 12 *«Өткізілмеген шығындарға қатысты кейінге қалдырылған салық активтерін мойындау»* ҚЕХС-ке түзетулер.
- 2 *«Акциялардың негізіндегі төлемдер бойынша операцияларды жіктеу және бағалау»* ҚЕХС-ке түзетулер.
- 22 *«Шетел валютасындағы операциялар және өтемақыны алдын ала төлем»* КРМФО түзетулер.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Шоғырландыру қағидаттары

Шоғырландырылған қаржылық есептілік Компанияның және ол бақылайтын еншілес ұйымдар мен бірлесіп бақыланатын кәсіпорындардың қаржылық есептілігін қамтиды *(35-ескертпе).*

Еншілес ұйымдар

Еншілес ұйымдар – бұл Топ бақылайтын кәсіпорындар. Бақылау, егер Топтың инвестициялардан ауыспалы қайтарымдылыққа құқығы бола немесе оның өзгеруіне байланысты тәуекелге ұшыраса және инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілеттіктері салдарынан осы қайтарымға ықпал ете алған жағдайда жүзеге асырылады. Атап айтқанда, Топ тек келесі талаптар орындалса ғана, инвестициялар нысанын бақылайды:

- Топтың инвестициялар нысанына қатысты өкілеттіктерінің болуы (яғни, инвестициялар нысанының тиісті қызметін ағымдағы басқару мүмкіндігін қамтамасыз ететін қолдағы құқықтар);
- Топтың инвестициялардан ауыспалы қайтарымдылыққа құқығы болған немесе оның өзгеруіне байланысты тәуекелге ұшыраған;
- Топтың инвестициялардан ауыспалы қайтарымдылыққа ықпал ету мақсатында инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану мүмкіндігі болған жағдайда Топ инвестициялар объектісін ғана бақылайды.

Топтың инвестициялар объектілеріне қатысты дауыстың көпшілігіне қарағанда аз дауыс беру құқығы немесе ұқсас құқықтар болған кезде, Топ осы инвестициялар объектісіне қатысты өкілеттіктердің болуын бағалау кезінде барлық орынды фактілер мен мән-жайларды ескереді:

- инвестициялар объектісінде дауыс беру құқықтарын иеленетін басқа тұлғалармен келісім;
- басқа келісімдермен негізделген құқықтар;
- Топқа тиесілі дауыс беру құқықтары және әлеуетті дауыс беру құқықтары.

Егер фактілер мен мән-жайлар үш бақылау құрамдауышының біреуі немесе бірнешеуінің өзгергенін білдірсе, инвестициялар объектісіне қатысты бақылаудың болуын қайтадан талдайды. Топ еншілес ұйымға бақылауды алған кезде еншілес ұйымның шоғырлануы басталады және Топ еншілес ұйымға бақылаудан айырылғанда тоқталады.

Сатып алынуы немесе есептен шығарылуы жыл ішінде болған еншілес ұйымның активтері, міндеттемелері, кірістері мен шығыстары Топ бақылауды алған күннен бастап жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке және шоғырландырылған бухгалтерлік баланска қосылады және Топ еншілес ұйымға бақылаудан айырылған күнге дейін көрсетіледі.

Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар арасындағы мәміледе сатып алуды қоспағанда, еншілес ұйымдар оларды сатып алған сәттен бастап, Топтың оларды бақылауды алған күні болып табылады, осындай бақылау аяқталған күнге дейін шоғырландырылады. Еншілес ұйымдарды сатып алған кезде сатып алу құны олардың сатып алу күнгі әділ құны негізінде активтер мен міндеттемелерге бөлінеді. Еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі келісілген есеп саясаты пайдаланыла отырып, Қордың қаржылық есептілігі дайындалатын есепті кезеңге дайындалады.

Мәмілелер бойынша барлық топішілік сальдо мен топішілік мәмілелер бойынша туындайтын іске асырылмаған пайданы қоса алғандағы мәмілелер шоғырландырылған есептіліктен толығымен шығарылған болатын. Іске асырылмаған шығындар, олар құнсыздану туралы куәлік болмағандай дәрежеде ғана шығарылатынын қоспағанда, іске асырылмаған пайда сияқты шығарылды.

Бақыланбайтын қатысу үлесі Топқа тиесілі емес еншілес ұйымдар капиталының бір бөлігін білдіреді және Акционерге жататын капиталдан бөлек, шоғырландырылған бухгалтерлік баланстағы капиталдың құрамында жеке көрсетіледі. Еншілес ұйымның шығындары, тіпті егер бұл теріс сальдоға әкеп соқтырған жағдайда да бақыланбайтын қатысу үлесіне жатады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Шоғырландыру қағидаттары (жалғасы)

Еншілес ұйымдар (жалғасы)

Бақылауда айырылмастан еншілес ұйымдағы қатысу үлесін өзгерту капиталмен операция ретінде ескеріледі. Егер Топ еншілес ұйымды бақылаудан айырылса, ол:

- еншілес ұйымның активтері мен міндеттемелерін мойындауды тоқтатады (оның ішінде оған жататын гудвилді);
- бақыланбайтын қатысу үлесінің баланстық құнын мойындауды тоқтатады;
- капиталда көрсетілген жинақталған бағам айырмаларын мойындауды тоқтатады;
- алынған сыйақының әділ құнын мойындайды;
- қалған инвестицияның әділ құнын мойындайды;
- операцияның нәтижесінде пайда болған артықшылықты немесе тапшылықты пайда немесе шығын ретінде мойындайды;
- бұрын өзге де жиынтық кірістің құрамында мойындалған құрамдауыштардағы негізгі компанияның үлесін, егер Топтың тиісті активтерді немесе міндеттемелерді тікелей шығаруды жүзеге асырғаны сияқты, пайданың немесе шығынның немесе бөлінбеген пайданың құрамына қайта жіктейді.

Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар

Топтың бірлескен қызметке қатысушылар олардың экономикалық қызметіне бірлескен бақылауды белгілейтін шарттық келісімге кірген, бірлесіп бақыланатын компаниялар нысанындағы бірлескен кәсіпорындарда қатысу үлестері бар. Сондай-ақ Топтың олардың экономикалық қызметіне елеулі ықпал ете алатын қауымдасқан компанияларда да үлесі бар. Топтың бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялары үлестік қатысу әдісі бойынша ескеріледі.

Қатысу үлесі әдісіне сәйкес бірлескен кәсіпорындарға/қауымдасқан компанияларға инвестициялар шоғырландырылған бухгалтерлік балансқа бастапқы құны бойынша ескеріледі плюс Топқа тиесілі бірлескен кәсіпорынның/қауымдасқан компанияның таза активтері үлесінде сатып алғаннан кейін туындаған өзгерістер. Бірлескен кәсіпорынға/қауымдасқан компанияға тиесілі гудвилл инвестицияның баланстық құнына енгізіледі және амортизацияланбайды, сондай-ақ құнсыздану тұрғысынан жеке тексеруге ұшырамайды.

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп бірлескен кәсіпорынның/қауымдасқан компанияның қызметінің қаржылық нәтижелерінің үлесін көрсетеді. Егер бірлескен кәсіпорынның/қауымдасқан компанияның капиталында тікелей мойындалған өзгерістер болса, Топ осындай өзгерістегі өз үлесін мойындайды және оны капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте қолдануға болатын болса, бұл фактіні ашады. Топтың бірлескен кәсіпорынмен/қауымдасқан компаниямен операциялары бойынша туындаған, іске асырылмаған пайдалары мен шығындары бірлескен кәсіпорында/қауымдасқан компанияда Топтың үлесі бар дәрежеде шығарылады.

Бірлескен кәсіпорындағы/қауымдасқан компаниядағы пайдадағы үлесі тікелей кірістер мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте берілген. Ол бірлескен кәсіпорынның/қауымдасқан компанияның акционерлеріне келетін пайданы білдіреді, және сондықтан бірлескен кәсіпорындардың/қауымдасқан компаниялардың еншілес ұйымдарындағы салық салу мен бақыланбайтын қатысу үлесін есептегеннен кейін пайда ретінде айқындалады.

Бірлескен кәсіпорынның/қауымдасқан компанияның қаржылық есептілігі негізгі компанияның қаржылық есептілігі кезеңіндегі есепті кезеңге жасалады. Қажет болған жағдайда, есеп саясатын Топтың есеп саясатына сәйкес келтіру мақсатында түзетулер енгізіледі.

Үлестік қатысу әдісі қолданылғаннан кейін Топ Топтың бірлескен кәсіпорындарға/қауымдасқан компанияларға инвестициялары бойынша құнсызданудан болған қосымша шығынын мойындау қажеттігін айқындайды. Әрбір есепті күнге Топ бірлескен кәсіпорындарға/қауымдасқан компанияларға инвестициялардың құнсыздануының объективті куәсі болуын анықтайды. Осындай куәлар болған жағдайда, Топ құнсыздану сомасын бірлескен кәсіпорынға/қауымдасқан компанияға салынған инвестициялардың өтелетін құны мен оның баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептейді және құнсызданудан болған шығынды жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте мойындайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Шоғырландыру қағидаттары (жалғасы)

Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар(жалғасы)

Бірлескен кәсіпорынға бірлескен бақылаудан/қауымдасқан компанияға айтарлықтай ықпалдан айырылған жағдайда, Топ қалған инвестицияларды әділ құны бойынша бағалап, мойындайды. Бірлескен бақылау жойылған кезге/қалған инвестициялардың айтарлықтай ықпал етуі кезінде бірлескен кәсіпорынға/қауымдасқан компанияға инвестициялардың баланстық құны мен қалған инвестицияның әділ құны және шығудан болған түсімдер арасындағы айырма пайдада немесе шығындарда танылады.

Кәсіпорындарды біріктіру

Кәсіпорындарды (бизнесті) біріктіру сатып алу әдісі пайдаланыла отырып ескеріледі. Сатып алу құны сатып алу күнгі әділ құн бойынша бағаланған берілген сыйақы мен сатып алынатын компаниядағы бақыланбайтын қатысу үлесінің қосындысы ретінде бағаланады. Бизнесті біріктіру жөніндегі әрбір мәміле үшін сатып алатын тарап сатып алынатын компаниядағы бақыланбайтын қатысу үлесі әділ құн бойынша, не сатып алынатын компанияның сәйкестендірілетін таза активтеріндегі теңбе-тең үлес бойынша бағалайды. Сатып алуға байланысты болған шығындар жалпы және әкімшілік шығыстардың құрамына енгізіледі.

Егер Топ бизнесті сатып алса, ол сатып алынған қаржы активтері мен қабылданған міндеттемелерді тиісті түрде шарттың талаптарына, экономикалық жағдайға және сатып алу күнгі тиісті жағдайларға байланысты жіктейді. Бұған компания сатып алатын негізгі шарттарға қосылған туынды құралдарды бөлу қажеттілігі мәніне талдау жасау жатады.

Бизнес кезең-кезеңмен біріктірілген жағдайда, бұрын Топқа тиесілі сатып алынатын компаниядағы қатысу үлесі пайда немесе шығын арқылы бақылауды сатып алу күнгі әділ құны бойынша қайта бағаланады.

Сатып алатын тарап беруге тиіс шартты сыйақы сатып алу күніндегі әділ құн бойынша мойындалуы тиіс. Актив немесе міндеттеме болуы мүмкін шартты сыйақының әділ құнының кейінгі өзгерістері 39 БЕХС-ке сәйкес, не пайданың немесе шығынның құрамында, не өзге де жиынтық кірістің өзгерісі ретінде танылуға тиіс. Егер шартты сыйақы капитал ретінде жіктелсе, ол капиталдың құрамында толық өтелгенге дейін қайта бағаланбауы тиіс.

Гудвилл бастапқыда Топ сатып алған таза пайда сәйкестендірілетін активтер мен ол қабылдаған міндеттемелер берілген сыйақы мен мойындалған бақыланбайтын қатысу үлесі сомасының артығы ретінде айқындалған бастапқы құны бойынша бағаланады. Егер осы сыйақы еншілес ұйым сатып алған таза активтердің әділ құнынан кем болса, айырма пайданың немесе шығынның құрамында мойындалады.

Кейін гудвилл құнсызданудан болған жинақталған шығындар шегеріліп, бастапқы құн бойынша бағаланады. Бизнесті біріктіру кезінде сатып алынған гудвилді құнсыздану тұрғысынан тексеру мақсаттары үшін, гудвилл компаниялар Тобы сатып алған күннен бастап Топтың сатып алынатын компанияның басқа активтері немесе міндеттемелері көрсетілген бөлімшелерге жататын-жатпайтындығына қарамастан, бизнестің бірігуінен пайда алады деп болжанатын ақша ағындарын біріктіретін әрбір бөлімшесіне бөлінеді.

Егер гудвилл ақша ағындарын біріктіретін бөлімшенің бір бөлігін құраса және осы бөлімшенің бір бөлігі шығып қалса, тоқтатылған қызметке жататын гудвилл оның шығарылуынан келетін пайданы немесе шығынды анықтау кезінде осы қызметтің баланстық (ағымдағы) құнына қосылады. Осындай жағдайларда шығып қалған гудвил тоқтатылған қызметтің құны мен ақша ағындарын генерациялайтын бөлімшенің қалған бөлігінің құнының қатынасы негізінде бағаланады.

Жалпы бақылаудағы тараптардан еншілес ұйымдарды сатып алу

Жалпы бақылаудағы тараптардан еншілес ұйымдарды (Мемлекет бақылайтын кәсіпорындар) сатып алуды есепке алу үлестерді біріктіру әдісі бойынша жүргізіледі.

Берілген еншілес ұйымның жалпы бақылаудағы активтері мен міндеттемелері берілген күнгі беруші компанияның (алдыңғы иесі) есептілігінде олардың баланстық құны бойынша осы шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарында көрсетіледі. Алдыңғы иесі ұйымды бастапқы сатып алған кезде пайда болған гудвилл, сондай-ақ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі. Алдыңғы иесінің гудвилін коса алғанда, таза активтердің жалпы баланстық құны мен төленген қаражат сомасы арасындағы айырма осы шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарында капиталды түзету ретінде ескерілді.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандары, егер осындай еншілес ұйымды Топ оны бастапқыда алдыңғы иесі сатып алған күні сатып алған күндегідей дайындайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Шоғырландыру қағидаттары (жалғасы)

Бар еншілес ұйымдардағы қатысу үлестерінің өзгеруі

Бақылауды сақтай отырып, бар еншілес ұйымдағы қатысу үлесінің бір бөлігі сатылатын немесе сатып алынатын мәмілелерде еншілес ұйымның таза активтеріндегі иеліктен шығарылатын немесе сатып алынатын үлестің баланстық құны мен осы үлесті сатып алу құнының арасындағы айырма бөлінбеген пайданың ұлғаюы немесе азаюы ретінде көрсетіледі.

Сатуға арналған ретінде жіктелген активтер және тоқтатылған қызмет

Сатуға арналған деп жіктелген активтер және шығу топтары кемінде екі мәні бойынша бағаланады – сатуға арналған шығындарды шегергенде баланстық құн және әділ құн. Активтер мен шығу топтары, егер олардың баланстық құны жалғасқан пайдалану нәтижесінде емес, сату бойынша сату бойынша мәміле арқылы өтелуге жатса, сату үшін арналған болып жіктеледі. Бұл шарт егер сату мүмкіндігі жоғары, ал актив немесе шығу тобы өзінің ағымдағы жағдайында жедел сатылуы мүмкін болса, сақталған болып саналады. Басшылықтың, оған қатысты жіктелген күннен бастап 1 (бір) жыл ішінде аяқталған сату мәмілесі ретінде мойындау өлшемшарттарына сәйкестігі күтілуге тиіс, сауда-саттық жасауға бекем ниеті болуы тиіс.

Есепті кезеңдегі, сондай-ақ өткен жылдың салыстырмалы кезеңіндегі пайдалар және шығындар туралы шоғырландырылған есепте тоқтатылған қызметтен түскен кірістер мен шығыстар, егер тіпті сатқаннан кейін де Топ еншілес ұйымдағы бақыланбайтын қатысу үлесін сақтап қалса да, әдеттегі кірістер мен шығыстардан жеке ескеріледі. Табыс салығы есептелгеннен кейін пайда немесе шығын пайдалар мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте жеке ұсынылады.

Сатуға арналған ретінде жіктелгеннен кейін негізгі құралдар мен материалдық емес активтер амортизациялауға жатпайды.

Минералдық ресурстар мен көмірсутегілерін барлау және өндіру бойынша активтер (мұнай-газ және тау-кен активтері)

Жер қойнауын пайдалану құқығын сатып алу жөніндегі шығындар

Жер қойнауын пайдалану (барлау және өндіру) құқығын сатып алу жөніндегі шығындар қол қою бонустарын, тарихи шығындарды, экологиялық және әлеуметтік бағдарламаларға жұмсалатын міндетті шығыстарды қамтиды және материалдық емес активтердің құрамында кен орны бойынша барлау және бағалау сатысында жер қойнауын пайдалану құқығы ретінде капиталдандырылады.

Жер қойнауын пайдалану құқықтарын сатып алу шығындарын есепке алу кен орындары бөлінісінде жүргізіледі. Әрбір кен орны жыл сайын құнсыздану тұрғысынан қаралады. Егер объекті бойынша болашақта жұмыстар жоспарланбаған жағдайда, жер қойнауын пайдалану құқығын сатып алу шығындарының қалған сальдосы есептен шығарылады. Кен орындарында коммерциялық өндіру басталғаннан бастап жер қойнауын пайдалану құқығы (қалған шығындар) негізгі құралдар құрамына көшіріледі және дәлелденген қорлардың жалпы сомасына сүйене отырып, іс жүзіндегі өндіру бойынша өндірістік әдіс бойынша амортизацияланады.

Барлау және бағалау жөніндегі шығындар (аяқталмаған құрылыс)

Барлау және бағалау жөніндегі шығындар геологиялық және геофизикалық шығыстарды; барлау ұңғымаларына тікелей жататын шығындарды; ашу жұмыстарын; әкімшілік нақты кен орнына жатқызуға болатын барлау және бағалау жөніндегі өзге де шығыстарды қамтиды. Мұндай шығындар жалақыны, материалдар мен жанармайды, бұрғылау станоктарының құны мен мердігерлерге төлемдерді қамтиды. Геологиялық және геофизикалық шығыстарды қоспағанда, барлау және бағалау бойынша шығындар аяқталмаған құрылыс ретінде негізгі құралдардың құрамында капиталдандырылады және жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттар бөлінісінде ескеріледі және амортизацияланбайды. Егер минералдық ресурстар немесе көмірсутегілер табылмаса, бұл құнсызданудың дәлелі болуы мүмкін. Барлық капиталдандырылған шығындар табылған затты коммерциялық өндіру немесе одан пайда алудың қандай да бір басқа тәсілі туралы ниетті растау үшін, кемінде жылына бір рет техникалық, коммерциялық және басқарушылық тексеруге жатады. Керісінше жағдайда шығындар шығысқа есептен шығарылады. Минералдық ресурстардың қорлары дәлелденгенде және өндіруді жалғастыруға шешім қабылданғанда, тиісті шығындар мұнай-газ немесе тау-кен активтерінің кіші сыныптарына көшіріледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Минералдық ресурстар мен көмірсутегілерін барлау және өндіру бойынша активтер (мұнай-газ және тау-кен активтері) (жалғасы)

Барлау және өндіру шығындары (мұнай-газ және тау-кен активтері)

Барлауға және өндіруге жұмсалатын шығындар бұрын капиталдандырылған (және игерудің басында қайта жіктелген) жер қойнауын пайдалану құқығын сатып алу шығындарын және барлау және бағалау шығындарын; бұрғылау нәтижелеріне қарамастан пайдалану ұңғымаларын бұрғылауға; полигондар салуға; кен орындарындағы көміртегілер мен минералдық ресурстарды өндіру, жинау және дайындау үшін қажетті жерүсті технологиялық құрылыстар салуға арналған шығыстарды; кен орындарында коммерциялық өндіруді ұйымдастыру барысында жұмсалған өзге де шығындарды; ұңғымаларды консервациялауға және учаскелерді қалпына келтіруге арналған капиталдандырылған дисконтталған шығындарды қамтиды. Әзірлеуге және өндіруге жұмсалған шығындар негізгі құралдардың (мұнай-газ және тау-кен активтері) құрамында капиталдандырылады, есеп кен орындары бөлінісінде жүргізіледі.

Мұнай-газ және тау-кен активтерінің тозуы (негізгі құралдар мен материалдық емес активтер құрамында)

Мұнай-газ және тау-кен активтері кен орындарында коммерциялық өндіру басталғаннан бастап іс жүзіндегі өндіру бойынша тозуды есептеудің өндірістік әдісі пайдаланыла отырып амортизацияланады. Мұнай-газ және тау-кен активтерінің кен орындарының пайдалы қызмет мерзімінен айтарлықтай ерекшеленетін пайдалы қызмет мерзімі бар кейбір объектілері (жерүсті технологиялық құрылыстар мен жабдықтар) түзу сызықты әдіс пайдаланыла отырып, пайдалы қызмет мерзімі ішінде амортизацияланады. Кен орындарын пайдаланудан шығаруға жұмсалған дисконтталған шығындарды қамтитын жер қойнауын пайдалану құқығын алуға жұмсалатын шығындар, дәлелденген қорлардың жалпы сомасы бойынша амортизацияланады. Кен орындарын игеруге жұмсалған қалған шығындар дәлелденген әзірленген қорларға есептеле отырып, амортизацияланады.

Негізгі құралдар (мұнай-газ және тау-кен активтерінен басқа)

Бастапқы мойындау кезінде негізгі құралдар бастапқы құн бойынша бағаланады. Кейін негізгі құралдар жинақталған тозуды, түгесілуді және құнсыздануды шегергенде ескеріледі. Шаруашылық тәсілмен құрылған активтердің құны материалдардың құнын, тікелей еңбек шығындарын және өндірістік жүктеме шығыстарының тиісті үлесін қамтиды.

Мұнай-газ активтерінен басқа негізгі құралдар негізінен мынадай негізгі құралдардың кластарын қамтиды, олар мына пайдалы қызмет мерзімі ішінде түзу сызық әдісімен амортизацияланады:

ҰЭЖ электрді тарату желілері	50 жыл
Құбыржолдар мен МӨЗ активтері	4-100 жыл
Үйлер мен ғимараттар	2-100 жыл
Темір жолдар мен инфрақұрылым	10-80 жыл
Машиналар мен жабдықтар және көлік құралдары	2-50 жыл
Өзгелер	2-20 жыл

Негізгі құралдардың объектілері ірі ауқымды техникалық тексеру нысаны болып табылғанда, тиісті шығындар 16 БЕХС-да белгіленген мойындау өлшемшарттары сақталған жағдайда құрамдас бөлігін ауыстыру ретінде негізгі құралдардың баланстық құнында мойындалады.

Негізгі құралдар объектісін мойындау ол істен шыққаннан кейін немесе оны пайдаланудан не шығуынан болашақ экономикалық пайда алу күтілмейтін болса, тоқтатылады. Активті мойындау тоқтатылған кезде пайда болған кез келген пайда немесе шығын (шығу мен активтің қалдық құнынан түскен таза түсімдер арасындағы айырма ретінде есептелген) активті мойындау тоқтатылған есепті кезеңдегі пайдалар мен шығындарға қосылады.

Активтің қалдық құны, қажеттілік болғанда пайдалы қызмет мерзімі және амортизациялау әдістері әрбір қаржы жылының аяғында қайта қаралады және түзетіледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Материалдық емес активтер

Бөлек сатып алынған материалдық емес активтер бастапқы мойындау кезінде сатып алу құны бойынша ескеріледі. Ұйымдарды біріктіру бойынша операциялар шеңберінде сатып алынған материалдық емес активтердің құны сатып алу күніндегі әділ құнды білдіреді. Материалдық емес активтер бастапқы мойындалғаннан кейін кез келген жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болатын кез келген жинақталған шығын шегеріле отырып, сатып алу құны бойынша ескеріледі. Әзірлеуге жұмсалған капиталдандырылған шығындарды қоспағанда, өз күштерімен құрылған материалдық емес активтер капиталдандырылмайды және тиісті шығыстар, шығыстар туындаған кезеңдегі пайдалар мен шығындарда мойындалады. Материалдық емес активтердің пайдалы қызмет мерзімі шектеулі немесе шектеусіз ретінде айқындалады. Пайдалы қызмет мерзімі шектелген материалдық емес активтер қызметтің осы мерзімі ішінде амортизацияланады және материалдық емес актив құнсыздануы мүмкін көрсеткіш болған кезде құнсыздану тұрғысынан бағаланады. Амортизациялау кезеңі және пайдалы қызмет мерзімі шектелген материалдық емес активтер үшін амортизация әдісі кем дегенде әрбір есепті жылдың аяғында қайта қаралады. Пайдалы қызметтің күтілетін мерзіміне немесе материалдық емес активтен түсетін болашақ экономикалық пайданың күтілетін көлеміне өзгерістер амортизация кезеңіне өзгерістер немесе мән-жайлар бойынша амортизация әдісі арқылы ескеріледі және бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер ретінде қаралады. Қызмет мерзімі шектелген материалдық емес активтерді амортизациялау бойынша шығыстар материалдық емес активтің мақсатына сәйкес шығыстар құрамында кірістер мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте мойындалады.

Пайдалы қызмет мерзімі шектелген материалдық емес активтер негізінен мынадай пайдалы қызмет мерзімі ішінде түзу сызық әдісімен амортизацияланатын активтердің мынадай сыныптарын қамтиды:

Лицензиялар	3-20 жыл
Бағдарламалық қамтамасыз ету	1-14 жыл
Өзгелері	2-15 жыл

Қызмет мерзімі шектеусіз материалдық емес активтер амортизацияланбайды, бірақ жыл сайын немесе құнсыздану көрсеткіштері болған кезде құнсыздану тұрғысынан тексеріледі және қажет болған кезде өтелетін шамаға дейін есептен шығарылады.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік

Инвестициялық жылжымайтын мүлік алғашқыда, мәміле бойынша шығындарды қоса алғанда, бастапқы құны бойынша бағаланады.

Топ есептеу әдісін бастапқы құн бойынша қолданатындықтан, бастапқы мойындалғаннан кейін инвестициялық жылжымайтын мүлік 16 *«Негізгі құралдар»* ҚЕХС сәйкес қабылданған әдіс бойынша, яғни жинақталған құнсыздану және жинақталған амортизация ескеріле отырып, ескеріледі.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік 2 жылдан 100 жылға дейінгі пайдалы қызмет ету мерзімінің ішінде тік желілік әдіспен амортизацияланады.

Инвестициялық жылжымайтын мүлікті шоғырландырылған бухгалтерлік баланста мойындау ол шыққан кезде, не ол пайдаланудан шығарылған және оның шығуынан болашақта экономикалық пайда күтілмейтін жағдайда тоқтатылады. Шығудан туындайтын таза түсімдер мен активтің баланстық құны арасындағы айырма оны мойындау тоқтатылған кезең ішіндегі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте мойындалады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Топ қаржылық емес активтерді немесе активтер тобын оқиғалар немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтің баланстық құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда, құнсыздану тұрғысынан бағалайды. Жекелеген активтер негізінен басқа активтер топтары өндіретін ақша ағындарынан тәуелсіз сәйкестендірілетін ақша ағындары бар ең төменгі деңгейде құнсыздануға бағалау мақсаттары үшін топтастырылады. Егер құнсызданудың осындай көрсеткіштері болған жағдайда немесе активтер топтарын құнсыздану тұрғысынан жыл сайын тестілеу талап етілген кезде, Топ активтің өтелетін құнын бағалауды жүзеге асырады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы (жалғасы)

Активтер тобының өтелетін құны оны сатуға кеткен шығыстарды шегергенде әділ құнның және оның пайдалану құнының ең көбі болып табылады. Активтер тобының баланстық құны оның өтелетін құнынан артық болған жағдайда, активтер тобы құнсыздануға жатады және активті өтеу құнына дейін төмендетуге арналған резерв құрылады. Пайдалану құнын бағалау кезінде күтілетін ақша ағындары активтер топтарына тән тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салуға дейінгі дисконттау мөлшерлемесі пайдаланыла отырып, ағымдағы құнға дисконтталады. Бағалау бұрын мойындалған құнсыздану жөніндегі резервтер енді жоқ немесе азайды деген қандай да бір көрсеткіштің бар-жоқтығына қатысты әрбір есепті күні жүргізіледі. Егер ондай көрсеткіштер бар болса, онда өтелетін құн бағаланады.

Бұрын мойындалған резерв құнсыздандыру жөніндегі соңғы құнсыздандыру жөніндегі резерв мойындалған сәттен бастап активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған бағалауларда өзгерістер болса ғана түзетіледі. Мұндай жағдайда, активтің қалдық құны өтелетін құнға дейін ұлғаяды. Активтің ұлғайтылған құны, егер алдыңғы кезеңдерде құнсыздандыру жөніндегі резерв мойындалмаған болса, тозуды немесе амортизацияны шегергенде анықталуы мүмкін баланстық құннан аспайды. Мұндай түзету пайдалар мен шығындарда мойындалады.

Түзету жазбасы жүргізілгеннен кейін келесі кезеңдерде қалдық құны шегеріле отырып, активтің қайта қаралған баланстық құнын бөлу үшін амортизация жөніндегі шығыстар жүйелі негізде қалған пайдалы қызметі мерзімі ішінде түзетіледі.

Гудвилдің құнсыздануын бағалау кезінде мынадай процесс қолданылады:

Әрбір есепті күнге Топ гудвилдің құнсыздану белгілерінің болуын бағалайды. Гудвилл жыл сайын және жағдаяттар баланстық құнның құнсыздануы мүмкіндігін көрсеткен кезде құнсыздану белгілерінің болуына тестіленеді.

Гудвилдің құнсыздануы, гудвилл жататын ақша ағындарын қалыптастыратын өтелетін бірліктер сомасын бағалау арқылы айқындалады. Егер оған гудвилл жататын ақша ағындарын қалыптастыратын өтелетін бірліктер сомасы оның баланстық құнынан аз болса, онда құнсызданудан болған шығын мойындалады. Құнсызданудан болған шығынды болашақ кезеңдерде қалпына келтіру мүмкін емес.

Қаржы активтері

Топтың инвестициялары өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар немесе сату үшін қолда бар инвестициялар, пайда немесе шығын, қаржы және дебиторлық берешек арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері ретінде жіктеледі. Бастапқыда инвестициялар әділ құн бойынша бағаланады, егер инвестициялар пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша қаржы активтері ретінде жіктелмесе, онда есептілікте көрсеткен кезде олардың әділ құнына онымен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындар қосылады. Топ өзінің қаржылық инвестицияларының жіктемесін бастапқы мойындалған кезде айқындайды. Барлық инвестицияларды сатып алулар мен сатулар есеп айырысу күнінде, яғни инвестициялар Топқа берілген немесе Топ берген күні мойындалады.

Төлем мөлшері тіркелген немесе анықтауға икемді және өтеу мерзімі тіркелген туынды емес қаржы активтері, егер Топ оларды өтеу мерзіміне дейін ұстауға ниетті және қабілетті болған жағдайда, өтегенге дейін ұсталатын ретінде жіктеледі.

Қарыздар мен дебиторлық берешек төлем мөлшері тіркелген немесе анықтауға икемді, белсенді нарықта баға белгіленбейтін туынды емес қаржы активтері болып табылады. Мұндай активтер пайыздың тиімді мөлшерлемесі әдісі пайдаланыла отырып, амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі. Мұндай активтер бойынша пайдалар мен шығындар мойындау тоқтатылған сәтте немесе мұндай активтер құнсызданған жағдайда, сондай-ақ амортизация арқылы пайдалар мен шығындар туралы есепте көрсетіледі.

Бағалы қағаздар, егер олар жақын болашақта сату мақсаттары үшін сатып алынса, пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері ретінде жіктеледі. Туынды құралдар да, олар хеджирлеудің тиімді құралдарын білдіретін кездегі жағдайларды қоспағанда, пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері ретінде жіктеледі. Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша пайдалар мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Қаржы активтері (жалғасы)

Қаржы активтері, егер бұл берілетін ақпараттың маңыздылығын арттырса, бастапқы мойындау кезінде пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелуі мүмкін, өйткені осындай жіктелу, керісінше жағдайда активтерді немесе міндеттемелерді бағалау кезінде не ол бойынша пайданы немесе шығындарды әртүрлі негізде мойындау кезінде туындауы мүмкін бағалаудың немесе мойындаудың сәйкессіздігін жоққа шығарады немесе айтарлықтай азайтады.

Сату үшін қолда бар инвестициялар сату үшін қолда бар ретінде жіктелетін және жоғарыда аталған кез келген үш санатқа енгізілмеген туынды емес қаржы активтерін білдіреді. Есепте бастапқы көрсетуден кейін, сату үшін қолда бар инвестициялар әділ құны бойынша бағаланады, бұл ретте, пайдалар мен шығындар инвестицияларды мойындау немесе құнсыздану тоқтатылған сәтке дейін капитал құрамында бөлек құрамдауыш ретінде көрсетіледі. Бұл жағдайда бұрын капиталдың құрамында көрсетілген жиынтық пайда немесе шығын пайдалар мен шығындарға қосылады. Үлестік құралдарға байланысты құнсызданудан болатын шығынды қалпына келтіру пайдалар мен шығындарда көрсетілмейді. Егер құралдың әділ құнынан артуы құнсызданудан болатын шығынды мойындағаннан кейін болған оқиғаға объективті түрде жатқызылуы мүмкін болса, борыштық құралдарға байланысты құнсызданудан болатын шығын пайданың немесе шығынның құрамында түзетіледі.

Ұйымдасқан қаржы нарықтарында белсенді айналымдағы инвестициялардың әділ құны есеп күнгі сауда-саттық аяқталған сәттегі сатып алуға нарықтық баға белгілеу бойынша анықталады. Нарықта белсенді айналымы жоқ инвестициялардың әділ құны бағалау әдісі пайдаланыла отырып, оның ішінде нарықтық жағдайларда жасалған уақыты бойынша соңғы мәмілелерге ұқсас, сондай-ақ іс жүзінде қарастырылып отырған құралға ұқсас немесе дисконтталған ақша ағындарын талдауға сүйене отырып, қаржы құралының ағымдағы нарықтық құны негізінде айқындалады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Әрбір есепті күні Топ қаржы активінің немесе қаржы активтері тобының құнсыздануының болған-болмағанын айқындайды.

Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын активтер

Амортизацияланған құн бойынша ескерілетін қаржы активтеріне қатысты Топ ең алдымен дербес маңызды қаржы активтерінің объективті құнсыздану дәлелдеріне жеке бағалау не болмаса дербес маңызды болып табылмайтын қаржы активтері бойынша жиынтық бағалау жасайды. Егер Компания дербес бағаланатын қаржы активі құнсыздануының объективті дәлелдері жоқ деп анықтаса, ол осы активті дәл сондай несиелік тәуекел сипаттамалары бар қаржы активтері тобына қосады, ал содан кейін осы активтерді жиынтық негізде құнсыздану мәніне қарастырады. Құнсыздану мәніне жеке бағаланатын активтер бойынша не құнсызданудан болған залалдарды тану жалғастырылады, не құнсыздану мәніне жиынтық бағаға енгізілмейді. Егер амортизациялық құны бойынша есепке алынатын активтер бойынша құнсызданудан шығынның пайда болуының объективті куәсі бар болса, шығынның сомасы активтің баланстық құны мен қаржы активі бойынша пайыздың бастапқы тиімді сыйақы мөлшерлемесі (яғни бастапқы мойындалған кезде есептелген тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша, егер қарыз бойынша мөлшерлеме құбылмалы болса, құнсыздану шығынын анықтау үшін дисконттау мөлшерлемесі ағымдағы тиімді пайыздық мөлшерлеме болып табылады) бойынша дисконтталған, күтілетін болашақ ақша ағындарының (әлі туындамаған болашақтағы кредиттік шығындарды қоспағанда) арасындағы айырма ретінде бағаланады. Активтің ағымдағы құны резерв шотын қолдану арқылы кемітіледі, ал залал сомасы кезең шығыстары ретінде танылады.

Төмендетілген ағымдағы құн бойынша пайыздық кірісті есептеу, құнсызданудан болған шығынды бағалау мақсатында болашақ ақша ағындарын дисконттау үшін қолданылатын пайыздық мөлшерлемеге негізделе отырып жалғаса береді. Пайыздық кірістер қаржыландырудан болған кірістер құрамында жиынтық кіріс туралы есепте көрсетіледі. Қарыздар егер оларды болашақта өтеудің айқын келешегі болмаса, ал барлық қол жетімді қамтамасыз ету іске асырылған не Топқа берілген болса, тиісті резервтермен бірге баланстан шығарылады.

Егер кейінгі кезеңде құнсызданудан болған шығынның сомасы азайса және мұндай азаю құнсыздану мойындалғаннан кейін жүргізілген оқиғаға объективті түрде байланысты болса, құнсызданудан болған бұрын мойындалған шығын қалпына келтіріледі. Құнсызданудан болған шығынды кез келген келесі қалпына келтіру активтің баланстық құны осы активтің қалпына келтірілу күніндегі амортизацияланған құнынан аспайтындай көлемде пайдалар мен шығындарда мойындалады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Қаржы активтерінің құнсыздануы (жалғасы)

Амортизациялық құн бойынша ескерілетін активтер (жалғасы)

Егер Топ шот-фактураның бастапқы шарттарына сәйкес өзіне тиесілі бүкіл соманы алмайтынының объективті куәсі болса (мысалы, дебитордың төлем қабілетсіздігі немесе басқа да елеулі қаржылық қиындықтары ықтималдығы), сауда-дебиторлық берешек бойынша күмәнді берешек резерві жасалады. Дебиторлық берешектің баланстық құны резерв шотын пайдалану арқылы азайтылады. Егер құнсызданған берешек үмітсіз болып саналса, оларды мойындау тоқтатылады.

Сатуға арналған қолда бар қаржылық инвестициялар

Сату үшін қолда бар қаржылық инвестицияларға қатысты Топ әрбір есепті күнге инвестициялар немесе инвестициялар тобы құнсыздануға ұшырағандығының объективті дәлелінің бар екендігін бағалайды.

Сату үшін қолда бар деп жіктелген үлестік құралдарға инвестициялар салынған жағдайда объективті дәлелдерге инвестициялардың әділ құнының олардың бастапқы деңгейден төмен елеулі немесе ұзақ уақытқа төмендеуі кіреді. «Елеулілікті» инвестициялардың бастапқы құнымен салыстыра отырып, ал «ұзақтықты» соның ішінде әділ құн бастапқы құннан кем болған кезеңмен салыстыра отырып бағалау қажет. Құнсызданудың дәлелдері болған кезде мұндай инвестициялар бойынша құнсыздану залалында бұрын танылғанды шегере отырып, сатып алу құны мен ағымдағы әділ құны арасындағы айырма ретінде бағаланған жиынтық зиян сомасы басқа да жиынтық кірістен алынып тасталып, пайда немесе зияндар арқылы ағымдағы кезеңде танылады. Үлестік құралдарға инвестициялар бойынша құнсызданудан болған залалдар ағымдағы кезеңнің кірістері арқылы қалпына келтірілмейді, құнсызданудан кейін олардың әділ құнының ұлғаюы тікелей басқа да жиынтық кірістің құрамында танылады.

Сату үшін қолда бар деп жіктелген үлестік құралдар жағдайында құнсыздану амортизацияланған құн бойынша ескерілетін қаржы активтеріне қатысты қолданылатын дәл сол критерийлердің негізінде бағаланады. Дегенмен құнсызданудан болған көрсетілген залал сомасы бұрын кезең шығыстары ретінде танылған мұндай инвестициялар бойынша құнсызданудан болған залалды шегере отырып, амортизацияланған құн мен ағымдағы әділ құн арасындағы айырма ретінде бағаланған жинақталған залалды білдіреді.

Активтің төмендетілген ағымдағы құнына қатысты пайыздардың есептелуі құнсызданудан болған шығынды бағалау мақсатында болашақ ақша ағындарын дисконттау үшін қолданылған пайыздық мөлшерлемеге бойынша жалғасады. Пайыздық кірістер қаржы активтерінің құрамында көрсетіледі. Егер келесі жылдың ішінде үлестік құралдың әділ құны өсетін болса және мұндай өсімді объективті түрде құнсызданудан болған залал мойындалғаннан кейін болған оқиғамен байланыстыруға мүмкін болса, құнсызданудан болған залал ағымдағы кезеңнің кірістері арқылы қалпына келтіріледі.

Хеджирлеуді есепке алу

Топ валюталық тәуекелдер бойынша хеджирлеудің жекелеген құралдарын ақша ағындарын хеджирлеу немесе таза инвестицияларды шетелдік бөлімшеге хеджирлеу ретінде айқындайды.

Топ тәуекелдерді басқару және хеджирлеу стратегиясына сәйкес хеджирлеу құралдары мен хеджирленетін баптардың арасындағы қатынастарды олар белгіленген сәттен бастап құжаттамалы түрде ресімдейді. Бұдан басқа, хеджирлеу қатынастары белгіленген сәтте және одан әрі Топ әділ құнның немесе хеджирленетін тәуекелге жататын хеджирленетін баппен байланысты ақша ағындарының өзгерістерін өтеу тұрғысынан хеджирлеу құралының тиімділігін тұрақты түрде құжаттайды.

Бұрын жиынтық кірісте мойындалған сомалар хеджирленетін позиция пайдалар мен шығындарға әсер ететін кезеңдердегі пайдаға және шығынға, хеджирленетін позицияны есептен шығару көрсетілетін бапқа қайта жіктеледі.

Хеджирлеуді есепке алу:

а) Топ хеджирлеу қатынастарын тоқтатқан;

б) хеджирлеу құралын қолдану, сату, бұзу немесе оны орындау мерзімі өткен; немесе

в) қаржы құралы хеджирлеу құралы ретінде есепке алу талаптарын қанағаттандыруды тоқтатқан күні тоқтатылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Хеджирлеуді есепке алу (жалғасы)

Өзге де жиынтық кірістің құрамында және капиталда көрсетілген пайда немесе шығын болжанатын мәміле мойындалғаннан кейін пайдалар мен шығындарда көрсетіледі. Егер болжанатын мәмілені жасау енді күтілмесе, капиталда жинақталған пайда немесе шығын дереу пайдалар мен шығындарға жатқызылады. Тиімді емес бөлікке жататын пайда немесе шығын да дереу пайдалар мен шығындарға жатқызылады.

Таза инвестицияларды шетелдік бөлімшеге хеджирлеу

Валюталық тәуекелдерді хеджирлеу құралдары бойынша есеп айырысулардың нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмадан туындайтын кірістер мен шығындар есепті күнгі бағам бойынша шетелдік валютада көрсетілген активтер мен міндеттемелерді қайта есептеу кезінде пайдалар мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте есептілік валютасын қайта есептеу жөніндегі резервтің құрамында мойындалады.

Ақша ағындарын хеджирлеу

Қаржы құралдарын қайта есептеу кезінде туындайтын және ақша ағындарын хеджирлеу құралдары болып табылатын бағамдық айырмадан болған пайдалар мен шығындар пайдалар мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте хеджирлеу резервінің құрамында мойындалады.

Қорлар

Қорлар өзіндік құнының ең аз мәні немесе таза өткізу құны бойынша бағаланған. Өзіндік құн қорларды жеткізуге және ағымдағы жағдайға келтіруге байланысты шығындарды қамтиды. Таза өткізу құны аяқтауға жұмсалған шығындарды және өткізуге жұмсалған есеп айырысу шығындарын шегере отырып, әдеттегі қызмет барысында қорларды өткізу бағасын бағалауды білдіреді. Шығындарды есептеп шығарудың ұқсас формуласы сипаттамасы мен мақсаты ұқсас барлық қорлар үшін пайдаланылады. Операциялық мұнай-газ және энергетикалық сегменттердің қорлары ФИФО әдісі негізінде бағаланады. Барлық қалған қорлар орташа өлшенген құн негізінде бағаланады.

Ақша қаражаты және олардың баламалары

Ақша қаражаты және олардың баламалары кассадағы қолма-қол ақшаны, мерзімді депозиттерді, алдын ала келісілген ақша қаражаты сомасына еркін айырбасталатын және олардың құнының өзгеруіне байланысты елеусіз тәуекел деңгейіне ұшырайтын өтеу мерзімі 3 (үш) айдан аспайтын қысқа мерзімді және өтімділігі жоғары инвестицияларды қамтиды.

Қаржылық міндеттемелер

Қарыздар және тартылған қаражат

Қарыздар бастапқыда мәміле бойынша келтірілген шығыстар шегеріле отырып, әділ құны бойынша мойындалады. Келесі кезеңдерде қарыздар амортизацияланған құн бойынша бағаланады: алынған қаражаттың (мәміле жөніндегі шығыстарды шегергенде) әділ құны мен өтеу сомасы арасындағы айырма пайдалар мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте пайыздың тиімді мөлшерлемесі пайдаланыла отырып, қарыз берген мерзім ішінде көрсетіледі. Егер топ төлемді есепті күннен кейін кемінде 12 (он екі) айға кейінге қалдыруға құқылы болмаса ғана, қарыздар ағымдағы міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Егер шарттық келісімнің нәтижесінде Топтың не ақша қаражатын немесе өзге де қаржы активтерін қою, не міндеттемені ақша қаражатының немесе басқа да қаржы активтерінің тіркелген сомасын меншікті үлестік құралдардың тіркелген санына айырбастау арқылы өзге түрде орындау міндеттемесі болса, шығарылған қаржы құралдары немесе олардың құрамдауыштары қарыздар ретінде жіктеледі. Мұндай құралдар Үкіметтің қарыздары және тікелей мәмілемен байланысты шығындарды шегере отырып алынған бастапқыда қаражаттың әділ құны бойынша есепке алынатын кредиттік мекемелерден алынған қарыздарды қамтиды. Кейіннен, алынған қаражат амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

Жіктелетін активті сатып алуға, салуға немесе өндіруге тікелей қатысы бар қарыздар бойынша шығындар осындай активтің баланстық құнының бір бөлігі ретінде капиталдандырылады. Қарыздар бойынша өзге де шығындар туындаған сәттегі шығыстар ретінде мойындалады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)

Сауда және өзге де кредиторлық берешек

Сауда және өзге де кредиторлық берешек жөніндегі міндеттемелер Топқа шоттардың берілген-берілмегендігіне қарамастан алынған тауарлар мен қызметтер үшін болашақта төленуі тиіс соманың әділ құны болып табылатын бастапқы құны бойынша есепке алынады және кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құны бойынша бағаланады.

Қаржылық кепілдік шарттары

Топ шығарған қаржы кепілдігі шарттары осы шарт иесі белгілі бір борышкердің борыш құралдары шарттарына сәйкес уақтылы төлеуді жүзеге асыруға қабілетсіздігінің салдарынан шеккен залалдарды өтеу үшін төлем жасауды талап етуші шарттарды білдіреді. Қаржылық кепілдік шарттары ең алдымен кепілдік шығарылымымен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындарды ескере отырып әділ құн бойынша міндеттеме ретінде танылады. Соңынан, міндеттеме мынадай шамалардан барынша көп бағаланады: есепті күнге қолданыстағы міндеттемені өтеуге қажетті шығындардың ең үздік бағалануы және жинақталған амортизацияны шегере отырып міндеттеменің танылған сомасы.

Қаржы активтері мен міндеттемелерді мойындауды тоқтату

Қаржы активтері

Қаржы активтері (немесе, қолданылуына қарай – қаржы активтерінің бір бөлігі немесе ұқсас қаржы активтері тобының бір бөлігі), егер:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі өтіп кетсе;
- Топ активтен ақша ағындарын алу құқығын сақтаса, бірақ қайта бөлу туралы келісімге сәйкес үшінші тарапқа елеулі кешігусіз оларды толығымен беру міндеттемесін қабылдаса; немесе
- Топ өзінің активтен ақша ағындарын алуға арналған құқықтарын берсе және не (а) активтен барлық елеулі тәуекелдер мен сыйақы берсе, не (б) бермесе, бірақ активтен барлық елеулі тәуекелдер мен сыйақыларды өзінде сақтаса, алайда активтерге бақылауды берсе бухгалтерлік баланста ескерілуін тоқтатады.

Қаржылық міндеттемелер

Егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса немесе оның қолданылу мерзімі өтіп кетсе, қаржылық міндеттеме шоғырландырылған бухгалтерлік баланста мойындалуын тоқтатады.

Қаржы құралдарын өзара есепке алу

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алуға, ал нетто-сома:

- қазіргі сәтте жүзеге асырылатын мойындалған сомаларды өзара есепке алуға арналған заңды құқық болған кезде;
- сондай-ақ нетто-негізде есептесуді жасау не болмаса активтерді өткізу және осымен бір мезгілде міндеттемелерді өтеу ниеті болғанда.

Қаржы құралдарының әділ құны

Олармен сауда әрбір есепті күні белсенді нарықтарда жүзеге асырылатын қаржы құралдарының әділ құны мәміле бойынша шығындар шегерілместен нарықтық баға белгіленімдері немесе дилерлердің баға белгіленімдері (ұзын позициялар үшін сатып алуға арналған баға белгіленімдері және қысқа позицияларды сатуға арналған баға белгіленімдері) негізге алынып анықталады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)

Олармен сауда белсенді нарықта жүзеге асырылмайтын қаржы құралдары үшін әділ құн тиісті бағалау әдістемелерін қолдану жолымен анықталады. Мұндай әдістемелер мыналарды қамтуы мүмкін:

- жақында коммерциялық негізде жүргізілген мәмілелердің бағаларын пайдалануды;
- ұқсас құралдардың ағымдағы әділ құнын пайдалануды;
- дисконтталған ақша ағындарын талдау не болмаса бағалаудың басқа да үлгілері.

Қаржы құралдарының әділ құнын талдау және оны айқындау әдістері туралы қосымша ақпарат *38-ескертпеде* келтіріледі.

Жалдау

Операциялық жалдау

Жалдау объектісіне меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен пайданы жалға беруші іс жүзінде өзіне қалдырған кезде мүлікті жалдау операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Операциялық жалдау шарты бойынша төлемдер жалдау мерзімі ішінде пайдалар мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте теңбе-тең шығыстарға есептен шығарылады.

Қаржылық жалдау

Топ жалданған мүліктің әділ құнына тең сомада немесе егер бұл сома әділ құннан төмен болса, ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құны бойынша жалдау мерзімі басталған күнгі шоғырландырылған бухгалтерлік баланста активтер мен міндеттемелердің құрамында қаржылық жалдау шарттарын мойындайды. Ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құнын есептеу кезінде, егер мұндай мөлшерлемені айқындау мүмкін болып табылса, дисконттау коэффициенті ретінде жалдау шарты бойынша пайыздың ішкі мөлшерлемесі пайдаланылады. Өзге де жағдайларда, Топтың қарыз қаражаты бойынша өспелі мөлшерлеме пайдаланылады. Бастапқы тікелей шығындар активтің құрамында ескеріледі.

Жалдау төлемдері қаржыландыру шығындары мен міндеттемелерді өтеулер арасында бөлінеді. Қаржылық шығындар жалдау мерзімі ішінде әрбір есепті кезеңдегі міндеттемелердің қалдығына есептелетін тұрақты мерзімді пайыздық мөлшерлеме бойынша шығыстарды көрсетуді қамтамасыз ететіндей болып есепті кезеңдерге жатқызылады.

Қаржылық жалдау активке қатысты амортизация бойынша шығыстың ұлғаюына, сондай-ақ әрбір есепті кезеңдегі қаржылық шығындарға әкеледі. Жалға алынатын активке қатысты амортизацияны есептеу саясаты меншікті активтерді амортизациялау жөніндегі саясатқа сәйкес келеді.

Резервтер

Активтің шығуы (пайдаланудан шығару) бойынша міндеттеме

Пайдаланудан шығаруға арналған резервтер Топтың объектіні немесе негізгі құралды демонтаждау мен көшіру бойынша және объекті тұрған учаскені қалпына келтіру бойынша міндеттемесі болған кезде, сондай-ақ мұндай резервті пайымды бағалауды жүзеге асыру мүмкін болған кезде, дисконттау негізінде толық көлемде мойындалады.

Мойындалатын сома жергілікті шарттар мен талаптарға сәйкес анықталған бағаланған болашақ шығындардың ағымдағы құнын білдіреді. Сондай-ақ сомасы резервтің мөлшеріне балама, тиісті негізгі құрал мойындалады. Соның салдарынан, осы актив тиісті амортизациялау әдісі негізінде өндірістік құралдар мен тасымалдау құралдары бойынша күрделі шығындар шеңберінде амортизацияланады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Резервтер (жалғасы)

Активтің шығуы (пайдаланудан шығару) бойынша міндеттеме (жалғасы)

Міндеттемелерді өтеу үшін қажетті, экономикалық пайдалардың негізінде жатқан есепті мерзімдегі немесе ресурстар ағыны сомасындағы өзгерістердің нәтижесі болып табылған пайдаланудан шығару жөніндегі қазіргі резервті бағалаудағы өзгерістер немесе дисконттау мөлшерлемесіндегі өзгеріс мынадай түрде ескеріледі, соның салдарынан:

а) резервтегі өзгерістер ағымдағы кезеңде тиісті активтің баланстық құнына қосылады немесе шегерілетіндей;

б) актив құнынан шегерілген сома оның баланстық құнынан асып кетпеуі қажет. Егер резервтегі кему активтің баланстық құнынан асып кетсе, онда асып кету пайдалар мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте дереу мойындалады; және

в) егер активтің құны ұлғаюға әкелсе, Топ активтің жаңа баланстық құны толығымен өтелмейтіні осы көрсеткіш болып табылатындығын қарастырады. Егер бұл осындай көрсеткіш болып табылса, Топ оның өтелетін құнын бағалау арқылы құнсыздану тұрғысынан активті тестілеуді жүзеге асырады және 36 БЕХС сәйкес құнсыздану бойынша кез келген шығынды ескереді.

Өзге де резервтер

Резервтер Топтың өткен шақта болған оқиғалардың нәтижесінде ағымдағы (құқықтық немесе тәжірибеден туындайтын) міндеттемесі болса, сондай-ақ міндеттемелерді өтеу үшін экономикалық пайдаларға байланысты қаражаттың шамадан тыс кету ықтималдығы болғанда және осы міндеттеменің тиісті дұрыс бағалау жүргізілгенде шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі. Егер Топ резерв өтеледі деп күтсе, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтеу жеке актив ретінде көрсетіледі, бірақ өтеу іс жүзінде кепілді болып табылғанда ғана.

Егер ақша қаражатының уақытша құнының әсері елеулі болып табылса, резервтер ақша қаражатының уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін және онда міндеттемеге тән тәуекелдер орынды болған жерде салықтарды төлегенге дейінгі мөлшерлеме бойынша ақша қаражатының күтілетін болашақ қозғалысын дисконттау арқылы есептеледі. Дисконттауды пайдалану кезінде резервтің ұлғаюы уақыттың өтуі салдарынан қаржылық шығындар ретінде мойындалады.

Жұмыскерлерге берілетін сыйақы

Зейнетақы қорларына аударымдар

Топ аударымдар ретінде өзінің жұмыскерлерінің жалақысынан олардың зейнетақы қорларына аударымдар ретінде 10% ұстайды. Заңнамаға сәйкес жұмыскерлер өздерінің зейнетақы төлемдеріне өздері жауапты болады және Топтың зейнетақы қорларына аударымдар бойынша ағымдағы, сол сияқты келешектегі міндеттемелері жоқ.

Әлеуметтік салық

Топ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес әлеуметтік салық төлейді. Әлеуметтік салық есептелуіне қарай шығыстарға жатқызылады.

Төлемдер мөлшері белгіленген зейнетақы жоспары

Кәсіптік одақтармен жасалған ұжымдық шарттарға және өзге де сыйақылар туралы ережелерге сәйкес Топтың кейбір еншілес ұйымдары өздерінің жұмыскерлеріне еңбек қызметін аяқтағанда («Төлемдердің белгіленген мөлшерімен зейнетақы жоспары») белгілі бір сыйақылар төлейді.

Топ олар басқа да жиынтық пайда мен шығындардың құрамында анықталған кезеңде жұмыскерлерге сыйақы төлеу бойынша міндеттемелерді қайта бағалаудан туындаған актуарлық пайдалар мен шығындарды мойындайды және 19 *«Жұмыскерлерге берілетін сыйақы»* БЕХС-да айқындалған бағаға сәйкес сыйақы бойынша шығыстарды және міндеттемені мойындайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Жұмыскерлерге берілетін сыйақы (жалғасы)

Төлемдер мөлшері белгіленген зейнетақы жоспары (жалғасы)

Төлемдер мөлшері белгіленген зейнетақы жоспарына сәйкес міндеттемелер мен сыйақы бойынша шығыстар болжамдалған шартты бірлік әдісінің көмегімен анықталады. Бұл әдіс әрбір жұмыс істелген жылды сыйақы алу құқығына қосымша бірлігіне өсу ретінде қарастырады және жиынтық міндеттемені көрсету үшін әрбір бірлікті жеке өлшейді. Сыйақылар беру бойынша шығыстар, белгіленген төлемдер мөлшерімен зейнетақы жоспары бойынша сыйақы формуласына сәйкес жұмыскерлердің жұмыс өтілі ішінде жиынтық сыйақыны бөлу үшін пайдалар мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Бұл міндеттеме валютасы мен шарттары төлемдер мөлшері белгіленген зейнетақы жоспары бойынша міндеттемелер валютасымен және бағаланған шарттарымен салыстыруға болатын мемлекеттік облигациялар бойынша сыйақы мөлшерлемесіне ұқсас дисконт мөлшерлемесін қолдана отырып, болашақтағы есеп айырысу ақша қозғалысының ағымдағы құны бойынша өлшенеді.

Топтың еншілес ұйымдарының төлемдер мөлшері белгіленген зейнетақы жоспарлары қаржыландырылмайтын болып табылады.

Капитал

Жарғылық капитал

Жай акциялар капитал ретінде жіктеледі. Ұйымдарды біріктіру жағдайларынан басқа, жаңа акциялар шығаруға тікелей қатысы бар сыртқы шығындар капиталға түсімдер сомасынан шегерім ретінде көрсетіледі. Шығарылған акциялардың номиналды құнынан алынған қаражаттың әділ құнының кез келген асып түсуі бөлінбеген пайданың ұлғаюы ретінде мойындалады.

Бақыланбайтын қатысу үлесі

Бақыланбайтын қатысу үлесі шоғырландырылған бухгалтерлік баланста Акционерге қатысты капиталдан бөлек меншікті капиталдың құрамында ұсынылған. Еншілес ұйымның шығындары, егер тіпті бұл теріс сальдоға әкеліп соқтырған жағдайда да бақыланбайтын қатысу үлесіне жатады.

Дивидендтер

Дивидендтер есепті мерзімге дейін жарияланған жағдайда ғана міндеттемелер ретінде танылады және есепті мерзімдегі капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ шығаруға шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандары бекітілген күнге дейін ұсынылса немесе жарияланса, шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарында ашып көрсетіледі.

Акцияларға негізделген төлемдер

Топтың кейбір жұмыскерлері үлестік құралдар жөніндегі операцияларға негізделген төлемдер нысанында сыйақы алады. Жұмыскерлер өздері жұмыс істейтін еншілес ұйымның үлестік құралдарымен сыйақы алатын қызметтерді ұсынады («олар бойынша есеп айырысулар үлестік құралдармен жүзеге асырылатын мәмілелер»).

Олар бойынша есеп айырысулар үлестік құралдармен жүзеге асырылатын жұмыскерлермен жасалған мәмілелердің құны, сыйақы берілген күнгі осындай құралдардың әділ құны негізге алына отырып, бағаланады. Әділ құн тиісті бағалау моделінің көмегімен айқындалады.

Үлестік құралдар негізіндегі төлемдер бойынша операциялар бойынша шығыстар, қызмет нәтижелеріне қол жеткізу шарттары және/немесе белгілі бір мерзімнің еңбек сіңіру шарттары орындалатын және жұмыскерлер сыйақы алуға толық құқықтарды алған кездегі күнгі аяқталатын (сыйақы алу құқығы ауысқан күні) кезең ішінде өзге күрделі резервтерде тиісті ұлғаюымен бір мезгілде мойындалады. Осы мәмілелер бойынша жиынтық шығыстар сыйақы ретінде берілетін үлестік құралдар санына қатысты Топтың оңтайлы бағалауы негізінде аяқталған мерзімге міндеттемелер теңбе-тең өтелгенге дейінгі әрбір есепті күнге мойындалады. Кезең ішіндегі пайдалар мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте шығыс немесе кіріс кезеңнің басында немесе аяғында мойындалған жиынтық шығыстың өзгерісін білдіреді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Капитал (жалғасы)

Акцияларға негізделген төлемдер (жалғасы)

Егер үлестік құралдармен төленетін сыйақының шарттары өзгерсе, шығыс ең азы ретінде шарттар өзгермеген кездегі мөлшерде мойындалады. Бұдан басқа, сыйақының жалпы әділ құнын үлестік құралдармен ұлғайтатын немесе осындай өзгеріс күнінде жүргізілген бағалауға сәйкес өзгеше түрде жұмыскер үшін тиімді өзгеріс бойынша қосымша шығыс мойындалады.

Егер үлестік құралдармен төленетін сыйақының күші жойылса, ол егер де оның құқығы күшін жою күніне өтетіндей болса, ескеріледі. Бұл ретте әлі мойындалмаған шығыстар жедел түрде мойындалады. Алайда, егер күші жойылған сыйақы жаңа сыйақымен ауыстырылса және жаңа сыйақы ол ұсынылған күнгі күші жойылған сыйақыны ауыстыратын ретінде қарастырылса, күші жойылған және жаңа сыйақы, бастапқы сыйақының өзгерісі жүргізілген сияқты ескеріледі.

Акционерге өзге де бөлу

Бөлінбеген пайдада Акционерге басқа да бөлу ретінде болған шығындар немесе активтердің акционер бұйрығымен бөлу, оған қоса негізгі құралдар объектілері, басқа кәсіпорынға қатысу үлестері және шығу топтары, ақша қаражаты және Топтың есеп саясатының анықтамасына сай басқалары мойындалады.

Пайданы мойындау

Егер Топ экономикалық пайда алады деген ықтималдық болса және, егер пайданың сенімді бағалануы мүмкін болса, түсім мойындалады.

Тауарларды сату

Шикі мұнайды, мұнай өнімдерін, газды, уран өнімдерін, тазартылған алтынды және басқа да тауарларды сатудан түскен кірістер тауарды жеткізу жүргізілгенде және тәуекел мен меншік құқығы сатып алушыға берілгенде мойындалады.

Қызметтер көрсету

Қызметтер көрсетуден түсетін кірістер қызметтер көрсетілген сәтте мойындалады.

Тасымалдауға жататын қызметтерге қатысты, аяқталу дәрежесі мен кіріс сомасының жеткілікті түрде дәл анықталған жағдайда есепті күнгі тасымалдаудың аяқталу дәрежесі бойынша мойындалады. Әлі көрсетілмеген көлік қызметтері үшін тапсырыс берушілерден алынған алдын ала төлем сомалары алу сәтінде тапсырыс берушілерден алынған аванстар құрамында көрсетіледі. Көрсетіліп қойған қызметтерден түсетін күтілетін есепті кіріске шамамен тең болатын тапсырыс берушілерден алынған аванстар шоғырландырылған бухгалтерлік балансдағы өзге де ағымдағы міндеттемелердің құрамындағы болашақ кезеңнің кірістеріне көшіріледі. Болашақ кезеңдердің кірістері қызмет көрсетілуіне қарай ағымдағы кірістерге жатады.

Клиенттердің әділдігі бағдарламасы бойынша сатып алушылар қосымша балл алатын авиабилеттерді сату көрсетілген қызметтер мен болжанатын награда арасындағы шамаға жатқызылған олардың әділ құны бойынша кіріс операцияларының көп элементі ретінде ескеріледі. Болжанатын награда әділ құн – осы награданы бөлек сатудың құны бойынша бағаланады. Бұл бағалау тауарды сату/қызметтер көрсету сәтіндегі кіріс болып мойындалмайды, болашақ кезеңнің кірісі ретінде көрсетіледі және аталған награда пайдаланылғанда және Топтың міндеттемелері толығымен орындалғанда кіріс болып мойындалады.

Тарифтер белгілеу

Топтың бірқатар еншілес ұйымдары Қазақстан Республикасы Табиғи монополияларды реттеу комитеті (бұдан әрі – «ТМРК») тарапынан реттеу объектілері болып табылады. ТМРК негізінде еншілес ұйымдар өз кірістерінің айтарлықтай бөлігін алатын тарифтерді және тариф мөлшерлемелерін есептеу әдістемелерін бекітуге жауапты.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Мемлекеттік субсидиялар

Қазақстан Республикасының Үкіметі Қордың жалғыз акционері болып табылатындығына байланысты Топ Үкімет қандай жағдайларда ең алдымен Акционер ретінде, ал қандай жағдайларда реттеуші ретінде әрекет ететіндігін бағалай отырып, Үкіметпен жасасқан барлық мәмілелерді талдайды. Егер нақты операция кезінде Үкіметтің акционер ретінде әрекет ететіндігі анықталса, Топтың мұндай операцияның нәтижесінде алған кез келген пайдасы немесе шеккен шығыны тікелей капиталда жарна немесе Акционердің капиталын алып қою ретінде мойындалады.

Егер Үкіметтің ерекше операциясы Акционер ретіндегі әрекет ретінде анықталмаса, мұндай операциялар 20 *«Мемлекеттік субсидияларды есепке алу және мемлекеттік көмек туралы ақпаратты ашу»* БЕХС ережелеріне сәйкес ескеріледі. Мұндай жағдайларда мемлекеттік субсидиялар субсидиялардың алынатындығы және онымен байланысты барлық қажетті жағдайлардың орындалатындығына ақылға қонымды сенімділік болған кезде олардың әділ құны бойынша мойындалады. Егер субсидия шығыс бабына қатысты болған жағдайда, ол жүйелі негізде өтеуі тиіс тиісті шығыстармен салыстыру үшін қажетті кезең ішіндегі кіріс ретінде мойындалады. Субсидия активке қатысты болған кезде оның әділ құны болашақ кезеңдердің кірісіне жатқызылады және тиісті активтің пайдалы қызмет етуінің күтілетін кезеңі ішінде пайдалар мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте тең бөліктермен жыл сайын көрсетіледі. Кіріске жататын субсидиялар пайдалар мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте операциялық қызметтен түсетін кірістердің құрамында жеке ұсынылған.

Шығыстарды мойындау

Шығыстар пайда болуына қарай мойындалады және олар есептеу әдісінің негізінде, жатқызылған кезеңдегі шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Табыс салығы

Бір жылғы табыс салығы ағымдағы және кейінге қалдырылған салықты қамтиды. Табыс салығы өзге жиынтық кірісте немесе капиталда көрсетілетін баптарға жататын сомаларды қоспағанда, пайдалар мен шығындарда көрсетіледі, бұл жағдайда, ол тиісінше өзге жиынтық кірісте немесе капиталда мойындалады. Салық бойынша ағымдағы шығыстар – бұл бір жылғы салық салынатын кіріс бойынша төлеуге күтілетін салық және алдыңғы жылдарға қатысты төленетін салыққа қатысты кез келген түзетулер.

Үстеме пайдаға салынатын салық табыс салығы ретінде қаралады және табыс салығы бойынша шығыстардың бір бөлігін құрайды. Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға сәйкес Топ белгілі бір мәндерден асатын пайданың ішкі нормасы кезінде қолданылатын жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшартқа сәйкес белгілі бір шегерімдер сомасына түзетуге жататын салық салудан кейін пайда сомасынан көрсетілген мөлшерлеме бойынша үстеме пайдаға салық есептейді және төлейді.

Пайданың ішкі нормасы әрбір жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарт бойынша ақша ағындарының негізінде есептеледі және инфляцияның ұлттық деңгейіне түзетіледі. Кейінге қалдырылған салық корпоративтік табыс салығы үшін, сол сияқты үстеме пайда салығы үшін есептеледі. Үстеме пайдаға салынатын кейінге қалдырылған салық келісімшарт бойынша төлеуге жататын үстеме пайдаға салықтың күтілетін мөлшерлемесі бойынша жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға жатқызылған активтер үшін уақытша айырмалар бойынша есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық қаржылық есептілік мақсаты үшін активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен салық салу мақсаты үшін пайдаланылған сома арасындағы уақытша айырмалар бойынша баланстық әдіспен ескеріледі. Мыналардың нәтижесінде туындаған:

- компанияларды біріктіру болып табылмайтын мәміледе активті немесе міндеттемені бастапқы мойындау және мәміле жасасу сәтінде де, бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе шығынға да әсер етпейді; және
- еншілес ұйымдарға, қауымдасқан компанияларға инвестициялармен, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлестерімен байланысты салық салынатын уақытша айырмаларға қатысты егер уақыт айырмасын азайту уақытындағы бөлуді бақылау мүмкін болса уақытша айырмасы жақын болашақта азаймайды деген айтарлықтай ықтималдылық болса, уақытша айырмалар мойындалмайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Табыс салығы (жалғасы)

Табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер мен міндеттемелер қолданылған немесе есепті күні іс жүзінде қолданысқа енгізілген салық мөлшерлемелері (және салық заңнамасы) негізге алына отырып, актив алынған немесе міндеттеме төленген кезеңге қолданылатын салық мөлшерлемелері бойынша есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық бойынша актив оның есебін актив өткізілуі мүмкін салық салынатын пайданы алу ықтималдығы бар көлемде ғана мойындалады. Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтер тиісті салық жеңілдігін іске асыру ықтималдығы бұдан әрі болмайтын көлемде азаяды.

Қосылған құн салығы (ҚҚС)

Салық органдары нетто негізде сату мен сатып алу бойынша ҚҚС өтеуді жүргізуге мүмкіндік береді. Өтелуге жататын ҚҚС, ішкі нарықтағы сатулар бойынша ҚҚС-ты шегере отырып, ішкі нарықтағы сатып алулар бойынша ҚҚС-ты білдіреді. Экспортқа сатуларға нөлдік мөлшерлеме бойынша салық салынады.

Байланысты тараптар

Байланысты тараптар Топтың акционерін, негізгі басқарушы персоналды, қауымдасқан ұйымдарды және дауыс беретін акцияларының елеулі үлесі тікелей немесе жанама түрде Топтың акционерлеріне немесе негізгі басқарушы персоналына тиесілі ұйымды қамтиды.

Шартты міндеттемелер мен шартты активтер

Шартты міндеттемелер шоғырландырылған қаржылық есептілікте мойындалмайды. Мұндай міндеттемелер туралы деректер, экономикалық пайдаларды құрайтын ресурстардың шамадан тыс кету ықтималдығы аз болып табылатын жағдайларды қоспағанда, шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарына ескертпелерде *(39-ескертпе)* ашылып көрсетіледі.

Шартты активтер шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілмейді. Егер мұндай активтерге байланысты экономикалық пайдалар алудың жеткілікті ықтималдығы болған жағдайда, көрсетілген активтер туралы деректер ескертпелерде ашылып көрсетіледі.

Есепті күннен кейінгі оқиғалар

Есепті жыл аяқталғанда болған және есепті күнгі Топтың қаржылық жағдайы туралы қосымша ақпаратты қамтитын оқиғалар (түзетуші оқиғалар) шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарында көрсетіледі. Есепті жыл аяқталғанда болған және түзетуші оқиғалар болып табылмайтын оқиғалар, егер олар елеулі болып табылса, шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарына ескертпелерде ашылып көрсетіледі.

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ПАЙЫМДАУ

ҚЕХС-ға сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарын дайындау басшылықтан есептілікте көрсетілген активтерге, міндеттемелерінің және есепті күнгі шартты түрдегі активтер мен міндеттемелерге ықпал ететін бағалар мен жол берулерді, сондай-ақ есептілікте көрсетілген активтерді, міндеттемелерді, кірістерді, шығыстарды және есепті кезеңдегі шартты түрдегі активтер мен міндеттемелерді пайдалануды талап етеді. Іс жүзіндегі нәтижелер осы бағалаулардан ерекшеленуі мүмкін.

Келесі қаржы жылы ішінде активтер мен міндеттемелердің баланстық құнына жасалатын елеулі түзетулердің себебі болуы мүмкін болашақ туралы негізгі жол берулер мен өзге де есепті күнгі бағалаулардағы негізгі белгісіздік көздері төменде қарастырылады:

Мұнай мен газ қорлары

Мұнай мен газдың қорларын бағалау мұнай сегментінің тозуы, ескіруі және амортизациясы бойынша есеп айырысуда маңызды фактор болып табылады. Топ өзінің мұнай мен газ қорларын Мұнай-газ инженерлері қоғамының әдістемесіне сәйкес бағалайды. Мұнай-газ инженерлері қоғамының әдістемесі бойынша қорларды бағалау кезінде Топ ұзақ мерзімді жоспарлы бағаларды пайдаланады. Дәлелденген қорларды бағалау үшін жоспарлық бағаларды пайдалану жыл соңындағы споттық бағаны пайдалануға тән тұрақсыздықтың ықпалын жояды. Басшылық ұзақ мерзімді жоспарлы бағалар бойынша жол берулер өндіру жөніндегі қызметтің ұзақ мерзімді сипатына көбірек сәйкес келеді және мұнай мен газ қорларын бағалау үшін неғұрлым қолайлы негізді береді деп санайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ПАЙЫМДАУ (жалғасы)

Мұнай мен газдың қорлары (жалғасы)

Барлық мұнай мен газ қорларын бағалаулар кейбір белгісіздік дәрежесін білдіреді. Белгісіздік негізінен осындай деректерді бағалау және түсіндіру сәтінде қолжетімді, сенімді геологиялық және инженерлік деректердің көлеміне байланысты болады.

Салыстырмалы түрдегі белгісіздік деңгейі қорларды екі негізгі санаттың біріне: дәлелденген немесе дәлелденбеген қорларға жатқызу арқылы көрсетілуі мүмкін. Дәлелденген қорларды өндіруде дәлелденбеген қорлармен салыстырғанда үлкен айқындылық бар және дәлелденген қорлар оларды өндіру мүмкіндігіне қатысты белгісіздіктің прогрессивті өсуін белгілеу үшін әзірленген және әзірленбеген қорларға бөлінуі мүмкін. Баға жыл сайын талданады және түзетіледі. Түзетулер қазірдің өзінде қолда бар геологиялық деректерді, кәсіпшілік өлшемдерін немесе өндіру туралы деректерді; жаңа деректердің болуын; немесе бағалар бойынша жол берулердегі өзгерістерді бағалау немесе қайта бағалау салдарынан туындайды. Қорларды бағалау сондай-ақ кері әрекетті арттыру үшін жобалардың қолданылуы, пласт өнімділігіндегі өзгерістердің немесе әзірлеу стратегиясындағы өзгерістердің салдарынан қайта қаралуы мүмкін. Дәлелденген әзірленген қорлар тозуды, тауысылуды және амортизацияны есептеу үшін өндіру көлеміне тепе-тең етіп амортизация мөлшерлемелерін есептеу үшін пайдаланылады. Топ бастапқы дәлелденген қорларға жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттың қолданылу кезеңі ішінде өндірілетін болады деп күтілетін көлемді ғана қосты. Бұл ұзарту бойынша рәсім нәтижесіне қатысты белгісіздікке байланысты, өйткені жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарды ұзарту ең соңында Үкіметтің қалауы бойынша жүзеге асырылады. Топтың лицензиялық кезеңдеріндегі ұлғайту және қорлардың көрсетілген мөлшеріндегі тиісті ұлғайту, әдетте, тозу бойынша неғұрлым төменгі шығыстарға әкеледі және кірістерге елеулі ықпал етуі мүмкін. Дәлелденген өндірілген қорлардағы төмендеу тозуға, сарқылуға және амортизацияға (өндіру деңгейі тұрақты болған кезде) аударымдардың ұлғаюына, кірістің төмендеуіне әкеледі және сонымен қатар мұнай-газ активтерінің ағымдағы құнының тікелей төмендеуіне де әкелуі мүмкін. Пайдаланылатын кен орындарының саны салыстырмалы түрде аз болған кезде өткен жылмен салыстырғанда қорларды бағалаудағы кез келген өзгерістер тозуға, сарқылуға және амортизацияға аударымдарға біршама әсер ету ықтималдығы бар.

Тау-кен қорлары

Тау-кен қорлары активтердің өтелетін құнын бағалау үшін және тау-кен өндіретін сегменттің тозуы және амортизациясы бойынша аударымдарды анықтау үшін пайдаланылатын ақша қаражатының болжанатын қозғалысын бағалаудың негізгі құрамдауышы болып табылады. Қорларды бағалау кен орнын егжей-тегжейлі барлау нәтижелері бойынша жүргізіледі, қарастырылады және Қазақстан Республикасы Геология комитетінің Қорлар жөніндегі мемлекеттік комиссиясы (ҚМК) бекітеді. ҚМК бекіткен геологиялық қорлар мемлекеттік балансқа алынады және ҚМК қосымша жүргізілген барлаудың нәтижелері бойынша қайта карауы мүмкін. Тау иілімі алаңында қосымша барлауды жүргізу қажеттілігі мұқият барлаудың деректері бойынша ресурстарды өндіру процесінде немесе таудан әкету контурында пайдалану барлауы кезінде жаңа кен денелері анықталған кезде туындайды, әрі олар түрлі себептермен өнеркәсіптік санаттарға аударылмады және олар расталмаған жағдайда қорларды есептен шығару жөніндегі есептің негізінде мемлекеттік балансқа алынбады. Қорлардың расталмауы, әдетте, геологиялық барлау жұмыстарының сатылары мен әдістемелерінің бұзылуы, барлау желісінің тығыздығын таңдаудың негізсіз екендігі, кен орындарының дұрыс көрсетілмеуі салдарынан туындайды. Әдетте, әрбір тыңайтылған жер бойынша өндіру сатысында олар ҚМК бекіткен геологиялық қорлардан көп немесе аз жағына қарай ерекшеленеді. Жер қойнауын пайдаланушылар мемлекеттің алдында қорлар үшін жалпы кен орны бойынша есеп береді. Бүкіл кен орны бойынша баланстық қорлардың жүйелі түрде расталмауының орын алу жағдайлары өте сирек кездеседі.

Жер қойнауын пайдаланушының санаттар бойынша қорлар көлеміне өзгерістерді өз бетімен енгізуге құқығы жоқ. ҚМК-ның сараптамалық қорытындысы жер қойнауын пайдалану келісімшартының ажырамас бөлігі және кен орнын (учаскені) өнеркәсіптік өңдеу жобасын әзірлеу үшін негіз және жер қойнауын пайдалану келісімшартының жұмыс бағдарламасы болып табылады. Қорлардың болуы барлық қорлар экономикалық тиімді негізде өндіріліп алынуы мүмкін екендігін білдірмейді. ҚМК бекіткен қорлардың бір бөлігі кәсіпорын балансынан нақты өндір көлемінде және бекітілген жоспарлы залал көлемінде жыл сайын есептен шығарылуы тиіс. Өндіруге жоспарланып отырған ресурстардың көлемі келісімшарттың жұмыс бағдарламасы мен бекітілген өңдеу жобасына сәйкес келуі тиіс. Өңдеу жобасын және келісімшарттың жұмыс бағдарламасын қайта қарамастан және оларды белгіленген тәртіппен бекітпестен өндіру жоспарларына өзгерістерді енгізуге тыйым салынады. Егер нақты өндіру көлемдері бекітілгеннен 20% артық емес ерекшеленетін болса, жобалық құжаттарға өзгерістердің енгізілуі қажет емес.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ПАЙЫМДАУ (жалғасы)

Ұзақ мерзімді активтердің өтелуі

Әрбір есепті кезеңде Топ құнсыздану индикаторларының болуын анықтау үшін әрбір активті немесе ақша қаражатын әкелетін («әкелуші бірлік») активтер тобын бағалайды. Егер мұндай индикатор бар болып шықса, өткізу шығыстарын және пайдалану құнын шегере отырып әділ құнынан барынша жоғары мән ретінде қарастырылатын өтелетін құнның лайықты бағалануы жүргізіледі. Мұндай есептеулер мұнайға деген ұзақ мерзімді бағалар (ағымдағы және тарихи бағаларды, бағаның өзгеруіндегі үрдістерді және ілеспе факторларды ескере отырып), дисконт мөлшерлемелері, операциялық шығындар, капиталдағы келешек мұқтаждық, пайдаланудан шығару шығындары және пайдалану сипаттамалары, резервтер мен операциялық қызмет (бұған өндіру және сату көлемдері кіреді) сияқты бағалаулар мен жорамалдарды пайдалануды талап етеді. Егер активтің немесе активтер тобының баланстық құны олардың өтелетін құнынан асатын болса, актив немесе активтер тобы құнсызданған болып есептеледі, олардың баланстық құны өтелетін құнға дейін азаяды. Өтелетін құнды бағалау кезінде келешекте күтілетін ақша ағындары активтер тобына тән болатын тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағалауын және активке тән тәуекелдерді көрсететін дисконттау мөлшерлемесі бойынша келтірілген құнға дейін дисконтталады. Әділ құн активті және/немесе әкелуші бірлікті нарықтық талаптарда мәлім және мұндай мәмілені жасауға дайын тараптардың арасында сатудан түсуі мүмкін сома ретінде айқындалады және компанияға тән болуы мүмкін факторлардың әсерін ескермейді.

Энергия жасаушы активтер

Теңгенің девальвациясы, экономикалық өсімнің бәсеңдеуі және қарызға алынған қаражат құнының өсуі мен олардың Топ пайдасына ықтимал әсері «Болат Нұржанов атындағы Екібастұз МАЭС-1 станциясы» АҚ (бұдан әрі – «ЕМАЭС-1»), «Алатау жарық компаниясы» АҚ («АЖК») негізгі құралдары мен материалдық емес активтерінің ықтимал құнсыздануының және «Екібастұз МАЭС-2 станциясы» БК АҚ (бұдан әрі – «ЕМАЭС-2»), «Балқаш ЖЭС» АҚ инвестициялардың көрсеткіштері болып табылады, өйткені бұл кәсіпорындар макроэкономикалық өзгерістерге барынша сезімтал келеді және Топтың ірі кәсіпорындары болып табылады. Тиісінше, Топ басшылығы бұл активтерге қатысты құнсыздану тестін өткізу жайында шешім қабылдады.

АЖК-ның күрделі шығындарын өтеу үшін электр қуатын беруге арналған ағымдағы тарифтердің жеткіліксіздігі АЖК-ның негізгі құралдары мен материалдық емес активтерінің ықтимал құнсыздануының көрсеткіші болып табылады. Тиісінше, Топ басшылығы 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша АЖК-ның негізгі құралдары мен материалдық емес активтерінің құнсыздануына тест өткізу шешімін шығарды. АЖК Алматыда және Алматы облысында электр қуатын беретін және бөлетін табиғи монополист болып табылады.

Топ АЖК мен ЕМАЭС-1 үшін 36 *«Активтердің құнсыздануы»* БЕХС-ке сай өткізілген құнсыздану тестін өткізу үшін тәуелсіз сарапшыларды тартты.

Басшылық АЖК, ЕМАЭС-1 негізгі құралдары мен материалдық емес активтерінің және ЕМАЭС-2 инвестицияларының өтелетін құнын болжамдалған болашақтағы түсімдерді және активтерді пайдаланудан түскен ақша қаражаты ағындарын, дисконт мөлшерлемесін және өзге де көрсеткіштерді бағалауға сүйене отырып бағалады.

Өтелетін құн пайдалану құндылығының негізінде айқындалды. Бұл есептеулерде басшылық 2017-2021 жылдар аралығындағы 5-жылдық кезеңге бекіткен қаржылық бюджеттердің негізінде ақша қаражаты қозғалысының болжамдары пайдаланылды.

АЖК

Басшылық АЖК-ның барлық негізгі құралдары мен материалдық емес активтерін ақша ағындарын әкелетін бірегей бірлікке жатқызады, өйткені бұл басқа активтер әкелетін ақша ағындарына қарамастан едәуір дәрежеде ақша қаражатының ағынын жасайтын активтердің мейлінше сәйкестендірілетін тобы және АЖК активтер құнының өтелуіне бақылау жасайтын барынша төмен деңгей болып табылады. Басшылық негізгі құралдардың өтелетін сомасын Топ оларды пайдаланудан алуға үміттеніп отырған бағаланып дисконтталған келешек ақша ағындарының сомасы ретінде айқындалған пайдалану құндылығының негізінде бағалады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ПАЙЫМДАУ (жалғасы)

Ұзақ мерзімді активтердің өтелуі (жалғасы)

Энергия жасаушы активтер (жалғасы)

АЖК (жалғасы)

Жүргізілген тесттің нәтижесінде негізгі құралдардың өтелетін құны олардың баланстық құнынан асты. Басшылық бағалауда қолданылған пайымдаулардың тұрақтылығына және Топ басшылығы бақылай алмайтын факторларға қатысты едәуір белгісіздікке орай өткен жылдары мойындалған құнсыздану сомасын қайтармады. Сонымен бірге, басшылық құнсыздануды қалпына келтірудің, тарифердің немесе сату көлемдерінің айтарлықтай артуының басқа белгілерінің жоқтығын атап өтті. Сондай-ақ құнсыздану тесті өтелетін құн дисконттау мөлшерлемесіне өте сезімтал келетіндігін көрсетеді, сондай-ақ маңызды пайымдаудың болуына нұсқайды.

ЕМАЭС-1

Басшылық АЖК-ның барлық негізгі құралдары мен материалдық емес активтерін ақша ағындарын әкелетін бірегей бірлікке жатқызады, өйткені бұл басқа активтер әкелетін ақша ағындарына қарамастан едәуір дәрежеде ақша қаражатының ағынын жасайтын активтердің мейлінше сәйкестендірілетін тобы және ЕМАЭС-1 активтер құнының өтелуіне бақылау жасайтын барынша төмен деңгей болып табылады. ЕМАЭС-1 мен ЕМАЭС-2 электр қуатын өндіруге тартылған, ұлттық маңызы бар жылу-энергия станциялары болып табылады. Басшылық негізгі құралдардың өтелетін сомасын Топ оларды пайдаланудан алуға үміттеніп отырған бағаланып дисконтталған келешек ақша ағындарының сомасы ретінде айқындалған пайдалану құндылығының негізінде бағалады.

Өткізілген тесттің нәтижесінде 2016 жылғы 31 желтоқсанға ЕМАЭС-1 негізгі құралдарының өтелетін құны 519.727 миллион теңге баланстық құнымен 526.406 миллион теңге болды. Бұл тестілеудің нәтижесінде құнсыздану белгілері анықталмады.

ЕМАЭС-2-ге инвестициялар

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ЕМАЭС-2 бірлескен кәсіпорынға салынған инвестициялардың баланстық құны 31.811 миллион теңге (2015 жылғы 31 желтоқсанға: 29.523 миллион теңге) болды.

Жоғарыда аталған себептерге қосымша, № 3 энергия блогын салуды аяқтауға, сол сияқты № 3 энергия блогы беретін электр қуатын одан әрі өткізуге байланысты белгісіздік Топтың ЕМАЭС-2-дегі инвестицияларының әлеуетті құнсыздануына нұсқады.

Өтелетін соманы есептеу үшін Топ басшылығы электр қуатына арналған келесі тарифтерді пайдаланды:

- 2016 жылғы орташа алынған тариф 1 кВт.с үшін 6,59 теңге болды, бұл 2016 жылы қолданылатын электр қуатын өткізуге арналған іс жүзіндегі тарифті білдіреді және Энергетика министрлігі 2016-2018 жылдарға 1 кВт.с үшін 8,8 теңге мөлшерінде бекіткен және белгілеген шекті тарифтен аспайды.
- Кейінге кезеңдер үшін болжамды орташа алынған тарифтер былайша көрсетілген:

	2017 жыл	2018 жыл	2019 жыл	2020 жыл	2021 жыл	2022 жыл	2023 жыл	2024 жыл	2025 жыл
Электр қуатының тарифі (1 кВт.с үшін теңгемен)	7,1	7,42	6,76	7,42	7,64	7,91	8,19	8,47	19,84

Тарифтің болжамы 2019 жылы № 3 энергия блогын салу жобасының қалпына келтірілуіне орай басшылық үміттерінің негізінде жасалды. 2025 жылы тарифтің айтарлықтай ұлғаюы № 3 энергия блогын пайдалануға берумен және Қазақстан Республикасында электр қуатының қуаттылығы нарығының жұмыске енгізілуімен негізделген тарифті белгілеу құрылымының өзгеруімен байланысты болды. *«Электр энергетикасы туралы»* Қазақстан Республикасының Заңына сай ЕМАЭС-2 электр қуатын сатуға арналған дербес тарифті белгілеу мүмкіндігі бар. Дербес тарифтің орнатылуы тек қуаттылығы 630 МВт болатын № 3 энергия блогы құрылысының аяқталуы және уәкілетті органмен инвестициялық келісімнің жасалуы шартымен ғана мүмкін болады. ЕМАЭС-2-нің операциялық шығыстарынан басқа, дербес тарифтің есептелуі № 3 энергия блогының құрылысын аяқтау үшін алынған қарыздар бойынша міндеттемелерді өтеудің инвестициялық құрамдасымен байланысты шығындарды өтеу үшін қажетті өлшемді ескереді.

Электр қуатының тарифтері бойынша жоғарыда аталған көрсеткіштер 10%-ға азайған жағдайда, Топтың ЕМАЭС-2-ге салған инвестицияларының өтелетін құны оның баланстық құнынан 19.281 миллион теңгеге аз болады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ПАЙЫМДАУ (жалғасы)

Ұзақ мерзімді активтердің өтелуі (жалғасы)

Энергия жинақтайтын активтер (жалғасы)

ЕМАЭС-2-ге инвестициялар (жалғасы)

Өтелетін құнды есептеу үшін № 3 энергия блогының электр қуатын өндірудің/сатудың болжамды көлемдері және құрылысты аяқтауға қажетті тиісті инвестициялар ескерілді. Активтердің өтелетін сомасын есептеу үшін электр қуатын өткізудің келесі көлемдері пайдаланылды:

	2017 жыл	2018 жыл	2019 жыл	2020 жыл	2021 жыл	2022 жыл	2023 жыл	2024 жыл	2025 жыл
Электр қуатын өндіру көлемі (миллион кВт.с)	5.821	5.188	5.537	5.730	5.823	5.823	5.823	5.823	9.600

Дисконттау мөлшерлемесі 14,94%-ға тең және ЕМАЭС-2-ге тән болатын тәуекелдердің ағымдағы нарықтық бағалануын ескере отырып есептелген және сала үшін капиталдың орташа алынған құнының негізінде бағаланды. Келешекте салаға тән болатын құбылмалы тәуекелдерді және капиталдың орташа алынған құнының өзгеруін көрсету үшін дисконттау мөлшерлемесінің одан кейінгі өзгеруі қажет болып қалуы мүмкін. Дисконттау мөлшерлемесінің 1%-ға ұлғаюы Топтың ЕМАЭС-2-ге 9.205 миллион теңге сомасындағы инвестицияларының құнсыздануынан болатын шығынға әкеп соқтырады.

Бұл тестілеудің нәтижесінде басшылық 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ЕМАЭС-2-ге салынған инвестициялардың құнсыздануын анықтамады.

Басшылық № 3 энергия блогы пайдалануға берілгенге дейінгі болжамды кезең ішінде өндіру және өткізу көлемдері тұрақты болады деп болжап отыр. 2025 жылы өткізу көлемінің едәуір ұлғаюы № 3 энергия блогының күтілетін іске қосылуымен байланысты. Басшылық 2025 жылдан басталатын болжамды кезеңде Компанияның энергия блоктарының жеткілікті түрде жүктелетіндігін болжап отыр. Өткізу көлемдерінің болжамы келесі факторларды ескере отырып жасалды:

- Электр қуатын тұтынудың болжамды өсімі Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі бекіткен электр қуатының болжамды балансына негізделген.
- Елдің оңтүстік өңірлеріндегі электр қуатының болжамды тапшылығы ЕМАЭС-2-ге осы өңірде электр қуатын тұтыну перспективаларының өсуіне орай өткізу көлемдерін ұлғайтуға мүмкіндік береді.
- Солтүстік Қазақстанның қуат көздерінен қосымша электр қуатының көлемдерін шығыс және оңтүстік өңірлерге беру үшін «Солтүстік-Шығыс-Оңтүстік» электрді беру желілерін пайдалануға берумен негізделген электр желілерінің транзиттік әлеуетін жақсарту.
- Энергия өндіретін көпшілік ұйымдар жабдығының іс жүзіндегі тозуының салдарынан қуаттылықтарды электр қуатының нарығынан шығару.

Жоғарыда аталған себептермен, басшылық ЕМАЭС-2-нің электр қуатының нарығындағы үлесі және электр қуаттылығының үлесі болжамды кезеңде ұлғаяды деп жорамалдап отыр. Басшылық электр қуатын өткізу көлемі болжамды кезең ішінде ұлғаяды деп күтіп отыр, 14% мөлшерінде рұқсат етілген шекте көлемнің азаюы 43.593 миллион теңге сомасында ЕМАЭС-2-нің негізгі құралдарының құнсыздануынан болатын шығынға және тиісінше Топтың 21.796 миллион теңге сомасында ЕМАЭС-2-ге салған инвестициялардың құнсыздануынан болатын шығынға әкеп соқтырады.

«Балқаш ЖЭС» АҚ-на инвестициялар

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Балқаш ЖЭС» АҚ қауымдасқан компанияға салынған инвестициялардың баланстық құны 27.571 миллион теңге (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 17.000 миллион теңге) болды. «Балқаш ЖЭС» АҚ (бұдан әрі – БЖЭС) акционерлері Samsung C&T Corporation (бұдан әрі – «Samsung C&T») және «Самұрық-Энерго» АҚ (Қордың еншілес ұйымы) болып табылады, солардың қатысу үлестері 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тиісінше 50% + 1 акция және 50% – 1 акция құрайды.

2012 жылғы маусымда «БЖЭС» АҚ мен Samsung Engineering арасында қуаттылығы 1320 МВт болатын Балқаш ЖЭС жобалауға, жеткізуге және салуға арналған келісімшарт жасалды («ЕРС»). «Samsung Engineering Co. LTD» мен «Samsung C&T Corporation» ЕРС бойынша бірлескен кәсіпорынның қатысушылары болып табылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ПАЙЫМДАУ (жалғасы)

Ұзақ мерзімді активтердің өтелуі (жалғасы)

Энергия жинақтайтын активтер (жалғасы)

«Балқаш ЖЭС» АҚ-на инвестициялар (жалғасы)

Жобаның рентабельділігі 2014 жылғы 19 маусымда БЖЭС пен «KEGOC» АҚ (Қордың еншілес ұйымы) арасында жасалған пайдалануға жаңадан берілетін қуат өндіретін қондырғылардың электр қуаттылықтарының дайындығын қолдау қызметтерін сатып алуға арналған шарт арқылы қамтамасыз етіледі, бұл ретте тарифтер АҚШ долларымен білдірілген.

2012 жылғы 14 ақпанда Топ пен Samsung C&T «Балқаш ЖЭС» АҚ акцияларына қатысты опционды келісімді» жасады, бұл Samsung C&T «БЖЭС» АҚ-ның акцияларын 192 миллион АҚШ долларына сату опционы бар екендігін білдіреді.

Пакетті қолдау пакетінің келісілген нұсқасының жоқтығына орай 2016 жылғы 31 тамызда Samsung C&T «Самұрық-Энерго» АҚ-ның атына Опциондық келісімге сәйкес акцияларды сатуға арналған опционды орындауға келтіру туралы хабарламаны жолдады.

2016 жылғы 31 тамызда Samsung Engineering Co. LTD БЖЭС атына EPC келісімшартын бұзу туралы хабарламаны жолдады.

Samsung Engineering Co. LTD-ден хабарлама түскеннен кейін «Самұрық-Энерго» АҚ мен Қазақстан Үкіметі 2016 жылғы қазаннан бастап қазіргі уақытқа дейін мәселені реттеу бойынша бірқатар шараны қолға алды. Оңтүстік Қазақстанның энергия жүйесінің сенімділігі үшін Жобаның стратегиялық маңыздылығын назарға ала отырып ҚР Үкіметі Samsung C&T-мен келіссөздерді жалғастыруды мақұлдады. Атап айтқанда, ҚР Үкіметі мен ҚР мемлекеттік органдары Samsung C&T қатысуымен Жобаны одан әрі іске асыру мәселелерін талқылау үшін бірқатар кездесуді өткізді. 2016 жылғы 29 желтоқсанда ҚР Энергетика министрлігі мыналарға хат жолдады:

- қолдау туралы хаттың жобасын қоса бере отырып Samsung C&T атына;
- Үкіметаралық келісімге енгізілетін өзгерістердің жобасын қоса бере отырып Корея Республикасы Сауда, өнеркәсіп және энергетика министрлігінің атына.

Басшылық келесі факторлардың негізінде Топ құрылысты жалғастыру және Samsung C&T-мен одан кейінгі бірлескен қызметті жүзеге асыру үшін ҚР Үкіметінен қажетті қолдауға ие болатындығына сенімді:

- Балқаш жылу электр станциясын салу жобасы Қазақстан Республикасы мен Корея Республикасының арасындағы үкіметаралық келісімнің мәні болып табылады және Қазақстанның индустриалды-инновациялық дамуының мемлекеттік бағдарламасына қосылған.
- Қазақстан Республикасының Үкіметі тарифтік қаулыны қабылдау арқылы жобаның іске асырылуын қолдау үшін 2018-2039 жылдар аралығындағы кезеңге АҚШ долларында қуат өндіретін қондырғылардың электр қуаттылығының дайындығын қолдау қызметі үшін келешек бағаны белгіледі.

Тиісінше, Топ басшылығы келіссөздердің барынша ықтимал қорытындысы жұмыс істеп тұрған бірлескен кәсіпорынның шеңберінде Жобаның жалғасуы болады және АҚШ долларында білдірілген тарифтерді қоса, қуат өндіретін қондырғылардың электр қуаттылығының дайындығын қолдау қызметін сатып алуға арналған ұзақ мерзімді шарттың талаптары инвестицияларды өтеу үшін жеткілікті болатын ақша қаражатының ағынын қамтамасыз етеді, сондай-ақ опционға қатысты ресурстардың ағып кету ықтималдылығы елеусіз деп есептейді.

Қазіргі уақытта кредиторлар мен мемлекеттік органдардың арасында жобаны қолдау туралы хаттың талаптарына қатысты келіссөздер жүргізілуде.

Топ басшылығы шоғырландырылған қаржылық есептілікті бекіту күнгі жағдай бойынша топтың «ТЖЭС» АҚ-на салынған инвестициялардың құнсыздануын көрсету, сондай-ақ осы жобамен, оның ішінде Samsung C&T ұсынған опционмен байланысты қосымша міндеттемелерді есептеу қажеттілігі жоқ деп пайымдайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ПАЙЫМДАУ (жалғасы)

Ұзақ мерзімді активтердің өтелуі (жалғасы)

Энергия жасаушы активтер (жалғасы)

TNEH-US пен TNEH-UK-ге инвестициялар

2007 жылғы қазанда «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ 540 миллион АҚШ долларына (сатып алу күніндегі 66.005 миллион теңгеге барабар) «Toshiba Nuclear Energy Holdings (US) Inc.» (бұдан әрі – «TNEH-US») және«Toshiba Nuclear Energy Holdings (UK) Ltd.» (бұдан әрі – «TNEH-UK») компанияларының А және Б класты акциялардың 10%-ын сатып алды.

TNEH-US және TNEH-UK-тегі қатысу үлесін сатып алуға байланысты ҚАӨ ҰАК «Пут» опционына және «Колл» опционына келісім жасасты. «Пут» опционы ҚАӨ ҰАК-ға өз акцияларын Toshiba Corporation-ге 522.180 мың АҚШ доллары мөлшерінде орындау бағасы бойынша сату мүмкіндігін береді және 2017 жылғы 1 қазаннан бастап 2018 жылғы 28 ақпанға дейін орындалуы мүмкін. «Колл» опционы егер АҚШ-тың Шетелдік инвестициялар жөніндегі комитеті ҚАӨ ҰАК енді стратегиялық әріптесі болып табылмайды деген шешім қабылдаған жағдайда, Toshiba Corporation -ге ҚАӨ ҰАК-ден оның TNEH-US және TNEH-UK-тегі акцияларын сатуды талап етуге құқық береді. Бұл жағдайда орындау бағасын тәуелсіз халықаралық бағалаушы айқындайтын болады.

2017 жылғы наурызда Toshiba корпорациясы өзінің АҚШ-тың атом энергетикасы саласындағы шығынды бизнес-бағытынан шығуы туралы шешімін растап, АҚШ-тың банкроттық туралы Кодексінің 11-тарауына сәйкес құжаттарды берді. Топ басшылығы Топ жасалған келісімге сәйкес *(12-ескертпе)*, егер Топ бұл инвестицияларды иеліктен шығару туралы шешім қабылдаса, 2017 жылғы 1 қазаннан бастап 2018 жылғы 28 ақпанға дейінгі кезеңде «пут» опционын пайдалана алады деп пайымдап отыр. Жоғарыда аталғанның негізінде, «пут» опционы мен Топтың TNEH-US және TNEH-UK салған инвестициялары 2016 жылдың 31 желтоқсанына құнсызданбады.

Телекоммуникациялық активтер

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Хан Тенгри Холдинг Б.В.» қауымдасқан компанияға салынған инвестициялардың баланстық құны 67.161 миллион теңге (2015 жылғы 31 желтоқсан: нөл теңге) болды. Тәуелді ұйым – «Хан Тенгри Холдинг Б.В.» салынған инвестиция ЕГДС-ты білдіреді. Бұл ЕГДС GSM және LTE стандартында ұялы телекоммуникациялық байланыс қызметтерін көрсету бойынша операциялық сегмент болып табылады.

Топ 2016 жылғы желтоқсанда құнсыздану тестін өткізді. ЕГДС Хан-Тенгри Холдинг Б.В. өтелетін құны басшылық сегіз жылдық мерзімге бекіткен қаржы жоспарларына негізделген болжамды ақша ағындарының негізінде активтерді пайдалану құндылығын есептеу арқылы айқындалды.

Болжамды ақша ағындарына қолданылатын салық салынғаннан кейінгі дисконттау мөлшерлемесі 14,95% болды, ал сегіз жылдық мерзімнен тыс ақша ағындары 3,72% тең болатын өсу қарқынын ескере отырып экстраполяцияланды.

Бұл талдаудың нәтижесінде 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басшылық бұл ЕГДС-тың құнсыздану белгілерін анықтамады.

ЕГДС активтерін пайдаланудан болған құндылықтарды есептеу кезінде мына көрсеткіштерге қатысты жасалған жорамалдар барынша маңызды болды:

- Клиенттік база және абоненттен орта кіріс;
- Күрделі салымдардың деңгейі;
- EBITDA маржасы;
- Жарияланған салалық зерттеулер материалдарының негізінде айқындалған өсім үрдістері;
- Дисконттау мөлшерлемелері.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ПАЙЫМДАУ (жалғасы)

Ұзақ мерзімді активтердің өтелуі (жалғасы)

Теміржол активтері

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ оларды ақша қаражатын генерациялайтын бірыңғай бөлімше ретінде ескере отырып, теміржол активтерінің құнсыздануына талдау жүргізді. ҚТЖ ҰК қайта ұйымдастырылумен және оның жекешелендіру жоспарына байланысты туындаған кейінгі өзгерістер ақша қаражатын генерациялайтын бірліктерді анықтауға және теміржол активтерінің өтелетін құнына әсерін тигізуі мүмкін.

Бекітілген 2016-2020 жылдарға арналған Даму жоспары құнсыздануға тестілеудің негізгі ақпарат көзі болды. Топ WACC 12,74% пайдалана отырып, дисконтталған ақша ағындарының моделін және 2016 жылдан бастап 2020 жылға дейінгі кезеңге тарифтердің 4%-ға және кейінгі кезеңдерге 5,5%-ға өсуінің орташа қарқынын жасады. Құнсыздануға тестілеудің нәтижелері бойынша теміржол активтерінің өтелетін құны олардың баланстық құнынан асып түсті.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың негізгі құралдарын пайдалану құндылығын есептеудің негізінде құнсыздану анықталған жоқ. Бұл ретте пайдалану құндылығының есебі келесі жорамалдарға барынша сезімтал келеді:

- дисконттау мөлшерлемелері;
- жүк тасымалдары транзитінің көлемдері;
- теңгенің шетелдік валюталарға, оның ішінде швейцариялық франк пен АҚШ долларына қатысты айырбастау бағамы; және
- активтерді қолдап отыруға салынған инвестициялардың мөлшері және қызметті жалғастыру.

Ел экономикасындағы жалпы үрдістермен, тарифтердің инфляция деңгейіне индексациясының жеткіліксіздігімен, теңгенің шетелдік валюталарға қатысты бағамының жалғасып отырған волатильділігімен, мемлекеттің қолдау деңгейімен байланысты жүк айналымы мен жолаушылар айналымы өсімінің жоспарланған үрдістеріндегі теріс өзгерістер, сондай-ақ келешекте өзге факторлардағы теріс өзгерістер мұндай өзгерістер орын алатын кезеңдерде құнсызданудан елеулі шығындардың пайда болуына әкеп соқтыра алады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

«ҚазИнвестБанк» АҚ-тағы ақша қаржаты мен банк салымдары

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2016 жылғы 26 желтоқсандағы қаулысына сәйкес «Қазинвестбанк» АҚ-ын бағалы қағаздар нарығында банктік және өзге де операциялар мен қызметті жүзеге асыруға арналған лицензиядан айыру туралы шешім қабылданды. Ұлттық банк уақытша әкімшілікті тағайындады. Қор басшылығы Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржылық ұйымдарды реттеу мен қадағалау агенттігінің 2009 жылғы 5 тамыздағы № 176 Ережесіне сәйкес «Қазинвестбанк» АҚ-да орналастырылған Топ қаражатының қайтарылуын бағалауға арналған бірқатар есептеулерді жасады.

Бағалау нәтижесінде Топ басшылығы «Қазинвестбанк» АҚ-дағы қалдықтардың құнсыздануына 12.429 миллион теңге мөлшерінде резервті есептеді, әрі ол бұл активтердің өтелімділігінің ең үздік бағалауды көрсетеді *(30-ескертпе)*.

«Delta Bank» АҚ-тағы ақша қаржаты мен банк салымдары

2017 жылғы ақпанда Standart&Poors рейтинг агенттігі «Delta Bank» АҚ-ның ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді кредиттік рейтингтерін «СС/С» бастап «D/D» дейін («дефолт») және артықшылықты қамтамасыз етілмеген облигациялар шығарылымының рейтингтерін «СС» бастап «D» дейін төмендетті.

Топ басшылығы Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі ақпаратының негізінде «Delta Bank» АҚ-да орналастырылған Топ қаражатының қайтарымдылығын бағалады.

Жасалған бағалаудың нәтижесінде осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте «Delta Bank» АҚ-дағы қалдықтардың құнсыздануына 15.298 миллион теңге мөлшерінде резервті есептеді *(30-ескертпе)*.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ПАЙЫМДАУ (жалғасы)

Мұнай-газ активтерінің шығуы бойынша міндеттемелер

Жер қойнауын пайдалануға арналған белгілі бір келісімшарттардың талаптары бойынша, заңнамаға және нормативтік-құқықтық актілерге сәйкес Топтың негізгі құралдарды бұзу мен жою және кен орындарының әрқайсысында жер учаскелерін қалпына келтіру бойынша заң міндеттемелері болады. Атап айтқанда, Топтың міндеттемелері барлық өнімді ұңғымаларды біртіндеп жабуға және құбыр арналарын, ғимараттарды бұзу және келісімшарт аумағын қалпына келтіру, сондай-ақ пайдаланудан шыққан қорытынды және қоршаған ортаның ластануы және өндірістік учаске бойынша міндеттемелер сияқты түпкілікті жабу бойынша қызметке жатады. Жер қойнауын пайдалану келісімшартының қолданылу мерзімі Топтың қалауы бойынша ұзартылмайтындықтан, түпкілікті жабу бойынша кен орнында міндеттемелерді өтеудің есептік мерзімі әрбір жер қойнауын пайдалану келісімшартының кезеңі аяқталған күн болып табылады. Егер активтерді жою бойынша міндеттемелер кен орындарын экономикалық тұрғыдан негізделген пайдалануды аяқтау өткенде өтелуі тиіс болса, онда көрсетілген міндеттеме ұңғымаларды жою бойынша барлық шығыстар мен жабу бойынша түпкілікті шығындарды енгізу салдарынан елеулі өскен болар еді. Топтың ұңғымаларды жоюды қаржыландыру бойынша міндеттемелерінің және түпкілікті жабу бойынша шығыстардың көлемі тиісті келісімшарттар мен қолданыстағы заңнаманың талаптарына байланысты.

Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттың қолданылу кезеңі соңында түпкілікті жою және түпкілікті жабу жөніндегі мұндай шығыстарды қаржыландыру бойынша келісімшарт та, заңнама да белгілі бір міндеттемені білдірмеген жағдайларда міндеттемелер мойындалмайды. Мұндай шешім қабылдау кейбір белгісіздіктермен және елеулі пайымдаулармен ілесе жүреді. Басшылықтың мұндай міндеттемелердің болуына немесе болмауына қатысты бағасы Үкіметтің саясаты мен тәжірибесіндегі немесе жергілікті салалық тәжірибеге өзгерістермен бірге өзгеруі мүмкін.

Топ активтердің шығуы бойынша міндеттемелерді әрбір келісімшарт бойынша жеке есептейді. Міндеттемелердің сомасы инфляцияның күтілетін деңгейіне түзетілген және қазақстандық нарыққа тән тәуекелдерге түзетілген өтпелі экономикамен елдің мемлекеттік борышы бойынша орташа тәуекелсіз пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған міндеттемелерді өтеу үшін күтілетін, талап етілетін ретіндегі бағаланған шығындардың ағымдағы құны болып табылады.

Активтердің істен шығуы бойынша міндеттеме әрбір есепті күнге қайта қаралады және 1 *«Негізгі құралдардың объектісін пайдаланудан шығару, олар орналасқан учаскедегі табиғи ресурстарды қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге және өзге де осыған ұқсас міндеттемелерге өзгерістер»* ҚРМФО түсіндірмеге сәйкес ең үздік бағаны көрсету үшін түзетіледі.

Активтерді жабуға және шығаруға арналған болашақ шығындарды бағалау кезінде елеулі бағалаулар мен басшылық жасаған пайымдаулар пайдаланылды. Бұл міндеттемелердің көпшілігі алыс болашаққа жатқызылады және заңнама талаптарындағы түсініксіздіктен басқа, Топтың бағасына активтерді демонтаждау технологиясындағы, шығындардағы және салалық тәжірибедегі өзгерістер әсер етуі мүмкін.

Активтерді түпкілікті жабуға және есептен шығаруға арналған шығындарға жатқызылатын айқындықтың болмауы күтілетін ақша ағындарын дисконттаудың әсер етуі есебінен кемітіледі. Топ ағымдағы жылдың бағасын және ұзақ мерзімді инфляция деңгейінің орташа мәнін пайдалана отырып, ұңғымалардың болашақтағы жою құнын бағалайды.

Ұзақ мерзімді инфляция және Топ кәсіпорындары бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте міндеттемелерді айқындау үшін пайдаланылған дисконттау мөлшерлемелері 2016 жылғы 31 желтоқсанда 2,04%-дан 6,7% дейін және 5,5%-дан 10,15% дейін болды, тиісінше (2015 жылы: 2,10%-дан 6% дейін және 5,88%-дан 10,09% дейін). Активтерді істен шығару бойынша міндеттемелер бойынша резервтегі өзгерістер *22-ескертпеде* ашылған.

Магистральды мұнай-газ құбырлары

2012 жылғы 4 шілдеде күшіне енген *«Магистральды құбыр туралы»* Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес, Топтың еншілес ұйымдары «ҚазТрансОйл» АҚ мен «ҚазТрансГаз» АҚ-ның еншілес ұйымы болып табылатын «Интергаз Орталық Азия» АҚ пайдалануды аяқтағанан кейін магистральды құбырды жою және кейіннен қоршаған ортаны қалпына келтіру, соның ішінде жерді қайта өңдеу бойынша шаралар жүргізу бойынша заңды міндеттемесі бар.

Мұнай құбырларын жою және топырақ құнарлығын қалпына келтіру бойынша міндеттеменің резерві Топ есептеген демонтаждау және топырақ құнарлығын қалпына келтіру жұмыстарының құны негізінде бағаланады.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құбырларды жою және Топ жерлері топырағының құнарлылығын қалпына келтіру міндеттемесі бойынша «ҚазТрансОйл» АҚ мен «ҚазТрансГаз» АҚ резервінің баланстық құнын 59.540 миллион теңге құрады (2015 жылғы 31 желтоқсанға: 61.350 миллион теңге).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ПАЙЫМДАУ (жалғасы)

Экологиялық оңалту

Топ басшылығы бағалауды да жасайды және экологиялық тазарту жұмыстары мен оңалтуға арналған міндеттемелер бойынша резервтер қалыптастыру жөнінде пайымдаулар шығарады. Қоршаған ортаны қорғауға арналған шығындар капиталдандырылады немесе олардың болашақ экономикалық пайдасына қарай шығыстарға жатқызылады. Өткен қызметте пайда болған қазіргі жағдайға жатқызылатын және болашақ экономикалық пайдасы жоқ шығындар шығыстарға жатқызылады.

Міндеттемелер шығындар және қалпына келтіру жөніндегі күтілетін жоспарлар туралы ағымдағы ақпараттың негізінде айқындалады, егер рәсімдер мерзімі тиісті органдармен келісілмесе, дисконтталмаған негізде ескеріледі. Топтың экологиялық оңалту резерві Топ қолданыстағы қазақстандық және еуропалық нормативтік базалардың талаптарын сақтауға қажетті күтілетін шығындарды тәуелсіз бағалауға негізделген басшылықтың үздік бағасын білдіреді. Топ осы міндеттемені 2016 жылдың жылдық бюджетіне енгізілген шығындардың бір бөлігін қоспағанда, ұзақ мерзімді ретінде жіктеді. Экологиялық оңалту жөніндегі резервтерге қатысты іс жүзіндегі шығындар заңнамадағы және нормативтік-құқықтық актілердегі өзгерістер салдарынан бағалардан, қоғамдық күтулерден, тазарту технологияларындағы аумақтық жағдайлар мен өзгерістерді анықтау мен талдаудан ерекшеленуі мүмкін. Экологиялық оңалтуға жатқызылған қосымша айқындылықтың болмауы *39-ескертпеде* ашылған. Экологиялық оңалтудағы міндеттемелер бойынша резервтегі өзгерістер *22-ескертпеде* ашылып көрсетілген.

Әлеуметтік активтерді салуға арналған резервтер

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, өзге резервтер негізінен, мынадай объектілерді салу жөніндегі міндеттемелерге алынған резервтерді қамтиды: «Астана қаласындағы көп функционалды мұз сарайы» (ҚТЖ ҰК), «Щучье-Бурабай гольф-клубы» (ҚМГ ҰК) және Мәскеу қаласындағы «Дүниежүзілік көрме орталығы» объектісін қайта реконструкциялау (ҚМГ ҰК). Құрылысқа арналған резерв бойынша шығыстар бұрында капиталда Акционерге өзге бөлулер ретінде мойындалды. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әлеуметтік объектілерді салу бойынша резервтің баланстық құны 69.786 миллион теңгені құрады (2015 жылғы 31 желтоқсанға: 156.265 миллион теңге) *(22-ескертпе)*.

Негізгі құралдар объектілерінің пайдалы қызмет мерзімі

Топ әрбір есепті күнгі негізгі құралдардың пайдалы қызметінің қалған мерзімін қайта қарайды, егер күту өткен бағалаудан ерекшеленген жағдайда, өзгерістер 8 *«Есеп саясаты, есеп бағаларындағы өзгерістер және қателер»* БЕХС-ке сәйкес есеп бағалауларындағы өзгерістер ретінде ескеріледі.

Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер

Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер салық салынатын уақытша айырмалар мен осындай шығыстардың коммерциялық сипатының негізделетіндігі мүмкіндігі бар дәрежеде барлық резервтер мен ауыстырылған салық шығындары бойынша танылады. Басшылықтың елеулі пайымдаулары жоспарланатын деңгей мен кірістілік уақытының негізінде мойындалуы мүмкін кейінге қалдырылған салық жөніндегі активтерді бағалау үшін талап етіледі. Кейінге қалдырылған салық жөніндегі мойындалған активтер сомасы 2016 жылғы 31 желтоқсанда 145.150 миллион теңгені құрады (2015 жылы: 116.443 миллион теңге). Неғұрлым толық ақпарат *34-ескертпеде* қамтылған.

Салық салу

Күрделі салық заңнамасын интерпретациялауға, салық заңнамасындағы өзгерістерге, сондай-ақ болашақтағы салық салынатын пайда алу сомалары мен мерзімдеріне қатысты белгісіздік бар. Топ халықаралық операцияларының елеулі әр алуандығын, сондай-ақ ұзақ мерзімді сипатын және қолда бар шарттық қатынастардың күрделілігін ескере отырып, іс жүзіндегі нәтижелер мен қабылданған жол берілімдердің арасындағы айырма, немесе осындай жол берілімдердің болашақтағы өзгерістері табыс салығы бойынша шығыстардың немесе кірістердің көрсетілген есептілігіне болашақта түзетулерге әкелуі мүмкін. Негізді жол берілімдерді негізге ала отырып, Топ өз қызметін жүзеге асыратын елдің салық органдары жүргізетін салық аудитінің ықтимал салдарларына резервтер жасайды.

Осындай резервтердің шамасы әр түрлі факторларға, мысалы, алдыңғы тексерулердің нәтижелеріне және салық төлеуші компанияның және тиісті салық органының салық заңнамасының әртүрлі интерпретацияларына байланысты. Интерпретациядағы осындай айырмашылықтар Топтың тиісті компаниясы тіркелген елде басым болатын жағдайларға байланысты мәселелердің көп саны бойынша туындауы мүмкін.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ПАЙЫМДАУ (жалғасы)

Салық салу (жалғасы)

Салық тәуекелдерін бағалау кезінде Топ басшылығы, егер қосымша салықтарды салық органдары есептейтін болса, ол сәтті шағымдана алады деп Топ дауласпайтын немесе санамайтын салық заңнамасын сақтамаудың белгілі салаларының ықтимал міндеттемелері ретінде қарайды. Мұндай анықтау елеулі пайымдауларды шығаруды талап етеді және салық заңнамасы мен нормативтік құқықтық актілердегі өзгерістер, Топтың жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарында салық салу талабына түзетулер, өзі шешімін күтіп отырған салық талқылаулары бойынша күтілетін нәтижелерді және сәйкестікті тексеруге салық органдары жүзеге асыратын нәтижені анықтау нәтижесінде өзгеруі мүмкін. *22-ескертпеде* ашылып көрсетілген салықтар бойынша резерв, негізінен, Топтың трансферттік баға белгілеу туралы қазақстандық заңнаманы қолдануына қатысты. Салық салуға қатысты қалған белгісіздіктер *39-ескертпеде* ашылып көрсетілген.

Қаржы құралдарының әділ құны

Шоғырландырылған бухгалтерлік балансга танылған қаржы құралдарының және қаржы міндеттемелерінің әділ құны осы активті нарықтар негізінде анықталмайтын жағдайларда, ол дисконтталған ақша ағындарының моделін қоса алғанда, бағалау әдістерін пайдалана отырып, анықталады. Осы модельдердің бастапқы деректері ретінде мүмкіндігінше бақыланатын нарықтардан алынатын ақпарат пайдаланылады, алайда бұл іс жүзінде жүзеге асыруға болмайтын болған жағдайларда, әділ құнды белгілеу үшін пайымдаудың белгілі бір үлесі талап етіледі. Пікірлер өтімділік тәуекелі, несиелік тәуекел және өзгермелілік сияқты осындай бастапқы деректерді есепке алынуын қамтиды. Осы факторларға қатысты болжамдарға өзгерістер шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарында көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнына ықпал етуі мүмкін. Неғұрлым толық ақпарат *38-ескертпеде* ашылып көрсетілген.

Жұмыскерлерге берілетін сыйақылар бойынша міндеттеме

Топ зейнеткерлікке шыққаннан кейінгі белгіленген төлемдер бойынша міндеттемелердің ағымдағы құнын және осыған байланысты көрсетілетін ағымдағы қызметтердің құнын анықтау үшін бағалаудың актуарлық әдісін пайдаланады *(23-ескертпе)*. Бұл сыйақы төленуі тиіс жұмыс істеп жатқан және жұмыстан кеткен жұмыскерлердің болашақтағы мінездемелеріне қатысты демографиялық жорамалдарды (жұмыста немесе одан кейін қайтыс болуы, персонал санының өзгеруі бойынша статистика және басқалар), сондай-ақ қаржылық жорамалдарды (дисконттау мөлшерлемесі, болашақтағы жылдық материалдық көмек, болашақтағы жылдық ең төменгі жалақы, темір жол билетінің болашақтағы орташа құны) пайдалануды талап етеді. Пайдаланылған жол берулер туралы толық ақпарат *23-ескертпеде* ашып көрсетілген.

Күмәнді дебиторлық берешек және өзге де активтер бойынша резервтер

Топ күмәнді дебиторлық берешек пен өзге де активтер бойынша резервтер қалыптастырады. Күмәнді берешекті анықтау кезінде елеулі пайымдаулар пайдаланылады. Күмәнді берешектерді анықтау кезінде сатып алушылардың тарихи әрі күтілетін мінез-құлқы қарастырылады. Экономикадағы, индустриядағы өзгерістер немесе сатып алушының жеке шарттары осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте күмәнді берешек бойынша резервті түзетуді талап етуі мүмкін. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күмәнді берешек бойынша резервтер 118.198 миллион теңге мөлшерінде көрсетілген (2015 жылы: 177.625 миллион теңге) (13 және 15-ескертпелер).

Тоқтатылған қызмет

2015 жылғы қыркүйекте Топ жаңа жекешелендіру жоспарын әзірледі, әрі оны Үкімет 2015 жылғы желтоқсанда бекітті. Жаңа жекешелендіру жоспарында KMG International N.V.-дағы (KMGI) қатысу үлесінің 51% қоса, белгілі бір активтерді сату көзделген. 2016 жылғы 15 желтоқсанда жекешелендіру жоспарына сәйкес Топ KMGI-дағы қатысу үлесінің 51%-ын сатып алу-сату шартына қолын қойды. Топ KMGI-дағы қатысу үлесінің 51% әділ құнын 680 миллион АҚШ доллары (баламасы 226.637 миллион теңге) сомасында айқындады.

Топ KMGI келесі критерийлер бойынша тоқтатылған қызмет ретінде жіктеу критерийлеріне сәйкес келеді деп есептейді:

- KMGI сатуға дайын және ағымдағы жай-күйде сатылуы мүмкін;
- Сату бойынша рәсімдер басталды және бір жыл ішінде аяқталады деп күтілуде.

Қосымша ашып көрсетулер *6-ескертпеде* келтірілген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

5. САТЫП АЛУ

2016 жылғы 27 желтоқсанда Топ LG Chem-нен 2016 жылғы 18 наурыздағы опцион шартына сәйкес «KLPE» ЖШС-тегі қатысу үлесінің 50%-ын 1 АҚШ долларына (баламасы 0,332 мың теңге) сатып алды. Бұл мәміленің нәтижесінде Топ «KLPE» ЖШС-тегі өзінің қатысу үлесін 100%-ға дейін ұлғайтты. «KLPE» ЖШС Атырау облысында біріктірілген газ-химия кешенінің екінші фазасын іске асыру мақсатында құрылды.

Сатып алынған активтер және қабылданған міндеттемелер

Сатып алу күнгі «KLPE» ЖШС-тің сәйкестендірілетін активтері мен міндеттемелерінің әділ құны былайша көрсетілген:

Миллион теңгемен	**Сатып алу күнгі**
Активтер	
Негізгі құралдар	25.882
Материалдық емес активтер	3
Өзге де ұзақ мерзімді активтер	3.130
Берілген аванстар	2
Өзге де ағымдағы активтер	114
Пайдаланылуы шектелген ақша қаражаты	3.254
Ақша қаражаты және олардың баламалары	978
Активтердің жиыны	**33.363**
Міндеттемелер	
Кредиторлық берешек және басқа да міндеттемелер	2.215
Міндеттемелердің жиыны	**2.215**
Таза активтер	**31.148**
50%-дық қатысу үлесінің әділ құны	15.574
Тиімді сатып алудан түскен кіріс	(15.574)
Еншілес ұйыммен сатып алынған таза ақша қаражаты	978
Сатып алу кезіндегі таза ақша ағындары	**978**

Топ 15.574 миллион теңге мөлшеріндегі тиімді сатып алудан түскен кірісті басқа да операциялық емес кірістердің құрамында жиынтық кіріс туралы есепте мойындады.

Топ еншілес ұйымнан 978 миллион теңге мөлшерінде сатып алынған таза ақша қаражатын ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есепте инвестициялық қызметтен болған түсім ретінде көрсетті.

6. ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТ ЖӘНЕ САТУҒА АРНАЛҒАН РЕТІНДЕ ЖІКТЕЛГЕН АКТИВТЕР

Тоқтатылған қызмет

KMG International N.V.

Топ 2015 жылғы желтоқсанда Жекешелендірудің 2016-2020 жылдарға арналған кешенді жоспары шеңберінде KMG International N.V. (бұдан әрі – «KMGI») үлесінің 51%-ын сату туралы шешім қабылдады. 2016 жылғы 15 желтоқсанда Топ KMG I-дағы қатысу үлесінің 51%-ын сатып алу-сату шартына қолын қойды. Есептен шығаруды 2017 жылы аяқтау жоспарланып отыр. Бұл компания Топ үшін операциялар жүргізудің жеке географиялық ауданы болып табылады және тоқтатылған қызмет ретінде жіктеледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

6. ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТ ЖӘНЕ САТУҒА АРНАЛҒАН РЕТІНДЕ ЖІКТЕЛЕТІН АКТИВТЕР (жалғасы)

Тоқтатылған қызмет (жалғасы)

KMG International N.V. (жалғасы)

2016 және 2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы KMGI қызметінің нәтижелері төменде берілген:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Түсім	**1.695.688**	1.579.288
Өткізілген өнімнің және көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	**(1.170.416)**	(1.056.572)
Жалпы пайда	**525.272**	522.716
Жалпы және әкімшілік шығыстар	**(43.434)**	(28.106)
Тасымалдау және сату бойынша шығыстар	**(53.706)**	(49.875)
Сату шығыстарын шегере отырып әділ құнын қайта бағалау бойынша түзету	**(50.237)**	(166.525)
Өзге операциялық кіріс	**–**	126
Өзге де операциялық шығыстар	**(2.205)**	(29.621)
Операциялық қызметтен түсетін пайда	**375.690**	248.715
Теріс бағамдық айырма, нетто	**(2.272)**	(1.677)
Қаржылық кіріс	**452**	1.308
Қаржылық шығындар	**(10.437)**	(7.912)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлеске, нетто	**1.176**	160
Тоқтатылған қызметтен түскен салық салғанға дейінгі есепті жыл ішіндегі пайда	**364.609**	240.594
Табыс салығы бойынша үнемдеу	**3.590**	21.037
Тоқтатылған қызметтен түскен есепті жыл ішінде салық салғаннан кейінгі таза пайда	**368.199**	261.631

ҚЕХС-ға сәйкес, Топ тоқтатылған қызмет ретінде жіктелген компанияларға сатудан туындайтын, жалғастырылатын қызметтен түскен пайданың құрамында көрсетілген, Компаниялар тобы шоғырландыратын кірісті элиминациялауы тиіс. Тиісінше, Топтың пайдалары мен шығындары, егер олар Топтың шикі мұнайды KMGI пайдасына сатуының елеулі көлемдері себебі бойынша жекелеген компаниялардың нәтижелері ретінде көрсетілген болса, жалғастырылатын және тоқтатылған қызметтен болған нәтижелерді көрсетпейді. 2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі топішілік элиминациялауды есепке алғанға дейінгі KMGI таза шығыны тиісінше 13.513 миллион теңгені және 34.162 миллион теңгені құрайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

6. ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТ ЖӘНЕ САТУҒА АРНАЛҒАН РЕТІНДЕ ЖІКТЕЛЕТІН АКТИВТЕР (жалғасы)

Тоқтатылған қызмет (жалғасы)

KMG International N.V. (жалғасы)

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанына сатуға арналған ретінде жіктелген KMGI активтері мен міндеттемелерінің негізгі кластары былайша берілген:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Активтер		
Негізгі құралдар	**585.546**	632.565
Материалдық емес активтер	**73.933**	78.832
Қауымдасқан компаниялардағы инвестициялар	**12.644**	11.497
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	**34.545**	39.489
Басқа да ұзақ мерзімді активтер	**2.949**	3.932
Қорлар	**115.235**	86.795
Сауда дебиторлық берешек	**128.944**	90.336
Өзге де ағымдағы активтер	**36.149**	62.551
Ақша қаражаты және олардың баламалары	**25.004**	34.492
Сатуға арналған ретінде жіктелген активтер	**1.014.949**	1.040.489
Міндеттемелер		
Қарыздар	**201.869**	230.088
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	**72.935**	78.194
Резервтер	**46.903**	53.394
Өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелер	**3.944**	556
Сауда кредиторлық берешек	**142.278**	40.767
Өзге де салықтар	**19.114**	18.352
Өзге де қысқа мерзімді міндеттемелер	**63.183**	75.994
Сатуға арналған ретінде жіктелген активтерге тікелей байланысты міндеттемелер	**550.226**	497.345
Шығу тобына тікелей байланысты таза активтер	**464.723**	543.144

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша KMGI таза ақша ағындары былайша берілген:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Операциялық	**559.895**	504.720
Инвестициялық	**(34.274)**	(17.553)
Қаржылық	**(24.095)**	2.853
Ақша қаражатының таза ағындары	**501.526**	490.020

2016 және 2015 жылдар үшін топішілік элиминациялар есепке алынғанға дейінгі KMGI-дың ақша қаражатының таза кетуі тиісінше (9.085) миллион теңге және (10.495) миллион теңге болды.

Есептен шығару

«Алтел» АҚ

2016 жылғы 29 ақпанда Топ және Tele2 Sverige AB «Алтел» АҚ (Топтың еншілес ұйымы) мен «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС негізінде Khan Tengri Holding B.V. ұялы байланыстың жаңа компаниясын құру бойынша мәмілені аяқтады.

Бұл мәміленің нәтижесінде Топ «Алтел» АҚ-дағы қатысу үлесінің 100%-на айырбас ретінде Khan Tengri Holding B.V. акциялары жалпы санының 51% (оның ішінде дауыс беруші акциялардың 49,48%) алды. Топ Khan Tengri Holding B.V.-дегі иелік ету үлесін қауымдасқан компанияға инвестициялар ретінде ескерді.

Мәміленің талаптарына сай Топ 14.000 миллион теңгеге дейін кредиттік лимитпен «Казкоммерцбанк» АҚ-дағы кредит желісі бойынша «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС-тің пайдасына қаржылық кепілдігін және 10.009 миллион теңгеге дейін кредиттік лимитпен «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-дағы кредит желісі бойынша «Алтел» АҚ-ның пайдасына қаржылық кепілдігін берді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

6. ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТ ЖӘНЕ САТУҒА АРНАЛҒАН РЕТІНДЕ ЖІКТЕЛЕТІН АКТИВТЕР (жалғасы)

Есептен шығару (жалғасы)

«Алтел» АҚ (жалғасы)

Сондай-ақ мәміленің талаптарына сай Топ және «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС оның берешегін төлеу мерзімін 2031 жылға дейін ұзартуға келісті. «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС-тің дебиторлық берешегі 10% мөлшерлемесі бойынша дисконтталды.

Бақылауды жоғалтқан күнгі «Алтел» АҚ-ның таза активтері былайша көрсетілген:

Миллион теңгемен	**Шығу күнгі**
Активтер	
Негізгі құралдар	28.049
Материалдық емес активтер	8.083
Қорлар	2.067
Сауда дебиторлық берешек	3.889
Ақша қаражаты және олардың баламалары	1.683
Басқа да активтер	3.365
Активтердің жиыны	**47.136**
Міндеттемелер	
Сауда кредиторлық берешек	10.424
Басқа да міндеттемелер	5.757
Міндеттемелердің жиыны	**16.181**
Таза активтер	**30.955**

«Алтел» АҚ-ның шығуынан болған пайда былайша көрсетілген:

Миллион теңге	**Есептен шығару күнгі**
Khan Tengri Holding B.V.-ден ұзақ мерзімді дебиторлық берешек бойынша дисконт	(7.282)
Khan Tengri Holding B.V. берген қаржылық кепілдік	(884)
Khan Tengri Holding B.V.-ге инвестициялар (еншілес ұйымға бақылауды жоғатқан кезде туындайтын қауымдасқан компанияға	80.700
Шыққан таза активтер	(30.955)
Шығудан түскен пайда	**41.579**

Жиынтық ақпарат

Сатуға арналған ретінде жіктелген активтер мынадай түрде берілген:

Миллион теңгемен	**Сегмент**	**2016 жылғы 31 желтоқсан**	2015 жылғы 31 желтоқсан
KMGI	Мұнай-газ	**1.014.949**	1.040.489
«Транстелеком» АҚ	Тасымалдау	**89.286**	–
«Маңғыстау электр тораптық бөлу компаниясы» АҚ	Энергетика	**31.831**	–
«Еуро-Азия Эйр» әуе компаниясы» АҚ	Мұнай-газ	**20.715**	25.421
«Қазақстан-Британ Техникалық Университеті» АҚ	Мұнай-газ	**18.014**	–
«Шығыс Қазақстан өңірлік энергетика компаниясы» АҚ	Энергетика	**16.490**	–
«Тұлпар-Тальго» ЖШС	Тасымалдау	**15.451**	18.075
«Ақтөбе ЖЭО» АҚ	Энергетика	**10.786**	–
«Алтел» АҚ	Телекоммуникация	**–**	48.477
Aysir Turizm Ve Insaat A.S.	Мұнай-газ	**–**	14.389
Басқасы		**66.392**	42.513
		1.283.914	1.189.364

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

6. ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТ ЖӘНЕ САТУҒА АРНАЛҒАН РЕТІНДЕ ЖІКТЕЛЕТІН АКТИВТЕР (жалғасы)

Жиынтық ақпарат (жалғасы)

Сатуға арналған ретінде жіктелген активтерге байланысты міндеттемелер былайша берілген:

Миллион теңгемен	**Сегмент**	**2016 жылғы 31 желтоқсан**	2015 жылғы 31 желтоқсан
KMGI	Мұнай-газ	**550.226**	497.345
«Транстелеком» АҚ	Тасымалдау	**75.800**	–
«Тұлпар-Тальго» ЖШС	Тасымалдау	**19.306**	4.344
«Маңғыстау электр тораптық бөлу компаниясы» АҚ	Энергетика	**19.267**	–
«Еуро-Азия Эйр» әуе компаниясы» АҚ	Мұнай-газ	**8.930**	11.462
«Шығыс Қазақстан өңірлік энергетика компаниясы» АҚ	Энергетика	**5.702**	–
«Ақтөбе ЖЭО» АҚ	Энергетика	**2.213**	–
«Қазақстан-Британ Техникалық Университеті» АҚ	Мұнай-газ	**1.964**	–
«Алтел» АҚ	Телекоммуникация	**–**	48.487
Aysir Turizm Ve Insaat A.S.	Мұнай-газ	**–**	3.414
Басқасы		**9.288**	115
		692.696	565.167

Іске асыру жоспарларындағы өзгерістерге орай, 2016 жылғы 31 желтоқсанда Топ Aysir Turizm Ve Insaat A.S.AO сатуға арналған активтер ретінде жіктеуін тоқтатты.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

7. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

Миллион теңгемен	Мұнай-газ активтері	Құбыржолдар және МӨЗ активтері	Үйлер мен ғимараттар	Теміржол жолдары және инфрақұрылым	Машиналар, жабдық және көлік құралдары	Тау-кен активтері	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2015 жылғы 1 қаңтарға қалдық құны*	2.330.978	1.003.112	699.196	630.972	2.412.150	32.845	65.142	978.544	8.152.939
Есептілік валютасын қайта есептеу	1.940.724	277.638	44.739	246	42.034	295	4.819	20.124	2.330.619
Түсімдер	203.103	14.438	14.314	30	110.203	10.493	7.825	822.240	1.182.646
Кәсіпорындарды біріктіру арқылы сатып алу	–	–	2.242	–	5.274	–	617	20	8.153
Шығару	(17.034)	(8.354)	(22.020)	(98)	(40.080)	(12)	(6.498)	(5.474)	(99.570)
Тозу бойынша шығыстар	(43.195)	(68.912)	(42.620)	(23.301)	(196.430)	(9.219)	(13.047)	–	(396.724)
Тозу және шығулар бойынша құнсыздану	12.676	6.566	13.333	78	36.532	–	5.270	3.038	77.493
Түзету жасауды шегергендегі құнсыздануға арналған резерв, нетто	(48.217)	(8.000)	(19.202)	511	(22.883)	(375)	(793)	(39.036)	(137.995)
Тоқтатылған қызмет/сатуға арналған активтерге аударымдар	(36.667)	(574.615)	(93.631)	–	(40.639)	–	(8.834)	(39.672)	(794.058)
Материалдық емес активтерден/(ге) аударымдар	(225)	–	–	–	(19)	–	1	(6.094)	(6.337)
Барлау активтерінен/(не) / инвестициялық жылжымайтын мүліктен/(ке) аударымдар	20.111	–	(3.296)	–	–	–	–	–	16.815
Қорлардан/(ға) аударымдар, нетто	(19.991)	2.058	53	(1.986)	4.252	1.116	1.894	6.343	(6.261)
Өзге де аударымдар және қайта топтасулар	95.010	209.885	92.051	297.624	149.259	5.705	4.929	(854.463)	–
2015 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны*	4.437.273	853.816	685.159	904.076	2.459.653	40.848	61.325	885.570	10.327.720

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

7. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)

Миллион теңгемен	Мұнай-газ активтері	Құбыржолдар және МӨЗ активтері	Ғимараттар мен құрылыстар	Темір жолдар және инфрақұрылым	Машиналар, жабдық және көлік құралдары	Тау-кен активтері	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2015 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны (қайта есептелді)*	4.437.273	853.816	685.159	904.076	2.459.653	40.848	61.325	885.570	10.327.720
Есептілік валютасын қайта есептеу	**(67.897)**	**–**	**(1.263)**	**125**	**(1.033)**	**–**	**(104)**	**106**	**(70.066)**
Есепті бағалаудағы өзгерістер	**(49.620)**	**(6.078)**	**713**	**–**	**–**	**(808)**	**(888)**	**–**	**(56.681)**
Түсімдер	**266.864**	**4.155**	**8.684**	**70**	**109.346**	**14.168**	**7.259**	**842.534**	**1.253.080**
Кәсіпорындарды біріктіру арқылы сатып алу	**–**	**–**	**5**	**–**	**3**	**–**	**13**	**25.869**	**25.890**
Шығару	**(5.647)**	**(3.112)**	**(8.580)**	**(815)**	**(30.016)**	**–**	**(3.894)**	**(12.201)**	**(64.265)**
Тозу бойынша шығыстар	**(75.334)**	**(49.529)**	**(51.692)**	**(23.771)**	**(199.476)**	**(10.705)**	**(10.428)**	**–**	**(420.935)**
Тозу және шығулар бойынша құнсыздану	**5.588**	**2.583**	**2.819**	**445**	**26.137**	**–**	**3.434**	**3.260**	**44.266**
Түзету жасауды шегергендегі құнсыздануға арналған резерв, нетто	**1.113**	**(1.207)**	**(1.678)**	**(31)**	**(4.629)**	**(1.391)**	**(671)**	**(43.452)**	**(51.946)**
Тоқтатылған қызмет/сатуға арналған активтерге аударымдар	**(105)**	**(17)**	**(6.716)**	**(9)**	**(90.427)**	**–**	**(2.066)**	**(20.642)**	**(119.982)**
Материалдық емес активтерге аударымдар	**(700.349)**	**–**	**–**	**–**	**(624)**	**–**	**–**	**(4.988)**	**(705.961)**
Барлау активтерінен/(не) / инвестициялық жылжымайтын мүліктен/(ке) аударымдар	**(4.370)**	**–**	**(3.626)**	**–**	**–**	**3.866**	**–**	**–**	**(4.130)**
Қорлардан/(ға) аударымдар, нетто	**(707)**	**645**	**93**	**(966)**	**889**	**858**	**222**	**2.065**	**3.099**
Өзге де аударымдар және қайта топтасулар	**4.890**	**157.662**	**140.531**	**80.785**	**241.169**	**–**	**12.865**	**(637.902)**	**–**
2016 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	**3.811.699**	**958.918**	**764.449**	**959.909**	**2.510.992**	**46.836**	**67.067**	**1.040.219**	**10.160.089**

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

7. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)

Миллион теңгемен	Мұнай-газ активтері	Құбыржолдар және МӨЗ активтері	Ғимараттар мен құрылыстар	Темір жолдар және инфрақұрылым	Машиналар, жабдық және көлік құралдары	Тау-кен активтері	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
Бастапқы құн	**4.738.806**	**1.250.138**	**1.044.743**	**1.126.321**	**3.833.560**	**83.401**	**138.847**	**1.150.865**	**13.366.681**
Жинақталған тозу және құнсыздану	**(927.107)**	**(291.220)**	**(280.294)**	**(166.412)**	**(1.322.568)**	**(36.565)**	**(71.780)**	**(110.646)**	**(3.206.592)**
2016 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	**3.811.699**	**958.918**	**764.449**	**959.909**	**2.510.992**	**46.836**	**67.067**	**1.040.219**	**10.160.089**
Бастапқы құн	5.300.428	1.098.396	929.473	1.048.884	3.668.092	65.420	127.285	956.128	13.194.106
Жинақталған тозу және құнсыздану	(863.155)	(244.580)	(244.314)	(144.808)	(1.208.439)	(24.572)	(65.960)	(70.558)	(2.866.386)
2015 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны (қайта есептелді)*	4.437.273	853.816	685.159	904.076	2.459.653	40.848	61.325	885.570	10.327.720

* *Осы кестеде келтірілген кейбір деректер 2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілікке сәйкес келмейді, өйткені барлау және бағалау активтері мен инвестициялық жылжымайтын мүлік негізгі құралдардың құрамынан бөлініп шығарылған. Толық ақпарат 2-ескертпеде келтіріледі.*

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

7. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1.921.660 миллион теңге сомасындағы таза баланстық құны бар негізгі құралдар Топтың кейбір қарыздары бойынша қамтамасыз ету ретінде салынды (2015 жылы: 2.387.644 миллион теңге).

2016 жылғы 31 желтоқсанда қаржылық жалдау туралы келісімдер бойынша алынған негізгі құралдардың баланстық құны 104.987 миллион теңгені (2015 жылы: 119.652 миллион теңге) құрады.

2016 жылғы 31 желтоқсанда Топтың тозуы толығымен есептелген, негізгі құралдарының бастапқы құны 468.140 миллион теңгені (2015 жылы: 470.727 миллион теңге) құрады.

2016 жылы Топ 38.707 миллион теңге сомаға 5,2% мөлшерінде орташа өлшенген пайыздық мөлшерлемесі бойынша қарыздар бойынша шығындарды (2015 жылы: 31.209 миллион теңге сомаға 5,4% мөлшерлемесі бойынша) капиталдандырды.

8. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

Миллион теңгемен	Лицензиялар	Бағдарламалық жасақтама	Гудвилл	Маркетинг бойынша материалдық емес активтер	Жер қойнауын пайдалану құқығы	Басқасы	Жиыны
2015 жылғы 1 қаңтарға қалдық құны	16.078	41.077	119.399	32.223	43.068	24.053	275.898
Есептілік валютасын қайта есептеу	1.417	2.995	8.272	23.777	–	7.574	44.035
Түсімдер	1.773	4.624	–	–	288	2.116	8.801
Кәсіпорындарды біріктіру арқылы сатып алу	–	–	–	–	10.993	1	10.994
Шығару	(1.725)	(3.859)	–	(9.386)	–	(2.138)	(17.108)
Тоқтатылған қызмет	(6.315)	(6.379)	(17.820)	(48.345)	–	(3.876)	(82.735)
Амортизация бойынша шығыстар	(2.875)	(11.890)	–	–	(139)	(2.767)	(17.671)
Сатуға арналған ретінде жіктелген активтерден/(ге) аударымдар	(1)	269	(53)	(144)	–	284	355
Істен шығулар бойынша тозу	1.505	3.565	–	714	–	177	5.961
(Құнсыздану)/құнсызданудан болған шығынды қалпына келтіру, нетто	(370)	(73)	(11.922)	1.161	(707)	(6.497)	(18.408)
Қорлардан аударымдар, нетто	–	21	–	–	–	–	21
Негізгі құралдардан аударымдар, нетто	422	2.940	–	–	–	2.975	6.337
Басқа аударымдар	1.993	(1.923)	–	–	–	(70)	–
2015 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	11.902	31.367	97.876	–	53.503	21.832	216.480
Есептілік валютасын қайта есептеу	**(12.278)**	**(3)**	**–**	**–**	**(5.369)**	**(1.351)**	**(19.001)**
Түсімдер	**908**	**20.935**	**–**	**–**	**15.493**	**617**	**37.953**
Шығару	**(406)**	**(2.710)**	**–**	**–**	**(97)**	**(574)**	**(3.787)**
Тоқтатылған қызмет	**–**	**(100)**	**–**	**–**	**–**	**(9)**	**(109)**
Амортизациялау бойынша шығыстар	**(3.460)**	**(10.019)**	**–**	**–**	**(967)**	**(2.312)**	**(16.758)**
Сатуға арналған ретінде жіктелген активтерден/(ге) аударымдар	**(1.173)**	**(1.024)**	**–**	**–**	**–**	**1.088**	**(1.109)**
Істен шығулар бойынша тозу	**405**	**2.626**	**–**	**–**	**–**	**106**	**3.137**
(Құнсыздану)/құнсызданудан болған шығынды қалпына келтіру, нетто	**1**	**(109)**	**–**	**–**	**–**	**(238)**	**(346)**
Қорларға аударымдар, нетто	**(287)**	**(192)**	**–**	**–**	**–**	**–**	**(479)**
Негізгі құралдардан/(ға) аударымдар, нетто	**498.291**	**5.407**	**–**	**–**	**202.293**	**(30)**	**705.961**
Барлау активтерінен, инвестициялық жылжымайтын мүліктен аударымдар	**–**	**–**	**–**	**–**	**523**	**–**	**523**
Өзге де аударымдар	**77**	**(319)**	**–**	**–**	**–**	**242**	**–**
2016 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	**493.980**	**45.859**	**97.876**	**–**	**265.379**	**19.371**	**922.465**
Бастапқы құн	**508.282**	**110.541**	**139.764**	**–**	**273.333**	**28.874**	**1.060.794**
Жинақталған амортизациялау және құнсыздану	**(14.302)**	**(64.682)**	**(41.888)**	**–**	**(7.954)**	**(9.503)**	**(138.329)**
2016 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	**493.980**	**45.859**	**97.876**	**–**	**265.379**	**19.371**	**922.465**
Бастапқы құн	23.491	89.119	139.764	–	60.508	29.278	342.160
Жинақталған амортизациялау және құнсыздану	(11.589)	(57.752)	(41.888)	–	(7.005)	(7.446)	(125.680)
2015 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	11.902	31.367	97.876	–	53.503	21.832	216.480

2016 жылы Қашаған кен орнында коммерциялық өндірудің басталуына орай 498.057 миллион теңге сомасына лицензия бойынша активтер және 202.292 миллион теңге сомасына жер қойнауын пайдалану құқықтары мұнай-газ активтерінің құрамынан материалдық емес активтерге аударылды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

9. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

31 желтоқсанға бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардағы инвестициялар былайша берілген:

			2016 жыл		2015 жыл	
Миллион теңгемен	**Негізгі қызмет**	**Қызметті жүзеге асыру орны**	**Баланстық құн**	**Иелену үлесі**	Баланстық құн	Иелену үлесі
Бірлескен кәсіпорындар						
«Теңізшевройл» ЖШС	Мұнай мен газды өңдеу және өндіру	Қазақстан	**1.154.183**	**20,00%**	1.028.085	20,00%
Маңғыстау Инвестментс БВ	Мұнай мен газды өңдеу және өндіру	Қазақстан	**191.813**	**50,00%**	206.542	50,00%
«ҚазРесГаз» ЖШС	Табиғи газды және мұнайды қайта өңдеу өнімдерін қайта өңдеу және сату	Қазақстан	**79.658**	**50,00%**	97.407	50,00%
Ural Group Limited BVI	Мұнай мен газды өңдеу және өндіру	Қазақстан	**72.898**	**50,00%**	70.701	50,00%
«ҚазГерМұнай БК» ЖШС	Мұнай мен газды өңдеу және өндіру	Қазақстан	**71.110**	**50,00%**	82.410	50,00%
«Қазақойл-Ақтөбе» ЖШС	Мұнай мен газды өңдеу және өндіру	Қазақстан	**39.504**	**50,00%**	57.774	50,00%
«Екібастұз МАЭС-2» («ЕМАЭС-2») АҚ	Электр энергиясын өндіру	Қазақстан	**31.811**	**50,00%**	29.523	50,00%
«Kazakhstan Petrochemical Industries Inc.» ЖШС («KPI» ЖШС)	Бірінші біріктірілген газ-химия кешенін салу	Қазақстан	**28.870**	**51,00%**	31.676	51,00%
Басқасы			**165.257**		170.384	
Бірлескен кәсіпорындардың жиыны			**1.835.104**		1.774.502	
Қауымдасқан компаниялар						
«Қазмырыш» ЖШС	Кендерді өндіру және байыту, аффинирленген металдарды алу	Қазақстан	**434.889**	**29,82%**	410.904	29,82%
«ПетроҚазақстан Инк.» («ПКИ»)	Мұнай мен газды барлау, өндіру және қайта өңдеу	Қазақстан	**144.252**	**33,00%**	163.617	33,00%
«Каспий құбыр консорциумы» АҚ	Шикі мұнайды тасымалдау	Қазақстан/Ресей	**137.035**	**20,75%**	45.624	20,75%
Khan Tengri Holding B.V. *(5-ескертпе)*	Телекоммуникация	Қазақстан	**67.161**	**51,00%**	–	–
«КАТКО» БК» ЖШС	Уранды барлау, дайындау, өндіру және қайта өңдеу	Қазақстан	**39.843**	**49,00%**	48.781	49,00%
«Инкай» БК ЖШС	Уран өнімдерін өндіру, қайта өңдеу және экспорттау	Қазақстан	**37.686**	**40,00%**	40.511	40,00%
Басқасы			**71.708**		63.164	
Қауымдасқан компаниялардың жиыны			**932.574**		772.601	
			2.767.678		2.547.103	

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

9. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)

Төменде үлестік есепке алу әдісі бойынша түзетулерді ескере отырып, ҚЕХС-ға сәйкес шығарылған 2016 жылғы осы кәсіпорындардың қаржылық есептілігіне негізделген маңызды бірлескен кәсіпорындар туралы қорытынды қаржылық ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	«Теңіз-шевройл» ЖШС	Маңғыстау Инвестментс БВ	«ҚазРесГаз» ЖШС	Ural Group Limited BVI	«ҚазГерМұнай БК» ЖШС	«Қазақойл-Ақтөбе» ЖШС
Бірлескен кәсіпорындар						
Ұзақ мерзімді активтер	6.865.450	395.490	9.641	215.892	152.790	85.936
Мынаны қоса алғанда, ағымдағы активтер	2.424.218	95.376	244.479	311	50.846	28.463
Ақша қаражаты және олардың баламалары	1.795.549	3.871	62.379	297	39.695	10.750
Мынаны қоса алғанда, ұзақ мерзімді міндеттемелер	2.456.711	65.633	454	68.663	27.510	7.587
Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	1.333.160	–	–	57.970	–	–
Мынаны қоса алғанда, ағымдағы міндеттемелер	1.062.041	41.606	94.349	1.743	33.906	27.805
Ағымдағы қаржылық міндеттемелер	34.823	–	–	–	–	–
Капитал	5.770.916	383.627	159.317	145.797	142.220	79.007
Қатысу үлесі	20,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%
2016 жылғы 31 желтоқсандағы инвестициялардың баланстық құны	1.154.183	191.813	79.658	72.898	71.110	39.504
Түсім	3.568.834	532.017	231.655	40	157.269	54.593
Тозу және амортизация	(453.763)	(55.343)	(717)	(30)	(36.325)	(16.044)
Қаржылық кіріс	9.239	52	6.256	17	946	525
Қаржылық шығындар	(172.524)	(4.943)	(100)	(1.652)	(1.231)	(1.006)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(316.950)	(20.805)	(14.443)	(187)	(19.873)	(12.180)
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/(залал)	739.552	59.532	37.295	(3.155)	10.259	(23.071)
Табыс салығын шегергенде тоқтатылған қызметтен түскен пайда	–	–	–	–	–	–
Басқа да жиынтық шығын	(109.061)	(295)	(286)	(2.751)	(2.645)	–
Жалпы жиынтық кіріс/(шығын)	630.491	59.237	37.009	(5.906)	7.614	(23.071)
Шығындардағы мойындалмаған үлес	–	–	–	–	–	–
Алынған дивидендтер	–	44.347	36.253	–	27.515	6.735

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

9. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)

Төменде үлестік есепке алу әдісі бойынша түзетулерді ескере отырып, ҚЕХС-ға сәйкес шығарылған 2016 жылғы осы кәсіпорындардың қаржылық есептілігіне негізделген маңызды бірлескен кәсіпорындар туралы қорытынды қаржылық ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	«ЕМАЭС-2» АҚ	«KPI» ЖШС
Ұзақ мерзімді активтер	151.883	29.983
Мынаны қоса алғанда, ағымдағы активтер	9.746	31.662
Ақша қаражаты және олардың баламалары	2.185	17.850
Мынаны қоса алғанда, ұзақ мерзімді міндеттемелер	58.771	93
Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	58.573	–
Мынаны қоса алғанда, ағымдағы міндеттемелер	39.237	4.944
Ағымдағы қаржылық міндеттемелер	35.704	–
Капитал	**63.621**	**56.608**
Қатысу үлесі	50,00%	51,00%
2016 жылғы 31 желтоқсандағы инвестициялардың баланстық құны	**31.811**	**28.870**
Түсім	31.480	–
Тозу және амортизация	(3.611)	(65)
Қаржылық кіріс	32	550
Қаржылық шығындар	(3.936)	(436)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(326)	–
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда / (шығын)	1.575	(5.502)
Табыс салығын шегергендегі тоқтатылған қызметтен түскен пайда	–	–
Басқа да жиынтық кіріс	–	–
Жалпы жиынтық кіріс/(шығын)	1.575	(5.502)
Шығындардағы мойындалмаған үлес	–	–
Алынған дивидендтер	–	–

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

9. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)

Төменде үлестік есепке алу әдісі бойынша түзетулерді ескере отырып, ҚЕХС-ға сәйкес шығарылған 2015 жылғы осы кәсіпорындардың қаржылық есептілігіне негізделген маңызды бірлескен кәсіпорындар туралы қорытынды қаржылық ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	«Теңіз-шевройл» ЖШС	Маңғыстау Инвестментс БВ	«ҚазРосГаз» ЖШС	Ural Group Limited BVI	«ҚазГерМұнай БК» ЖШС	«Қазақойл-Ақтөбе» ЖШС
Бірлескен кәсіпорындар						
Ұзақ мерзімді активтер	5.924.302	411.943	51.063	207.323	196.074	102.551
Мынаны қоса алғанда, ағымдағы активтер	717.423	80.562	176.400	975	50.368	61.428
Ақша қаражаты және олардың баламалары	160.542	4.660	77.193	921	32.656	48.138
Мынаны қоса алғанда, ұзақ мерзімді міндеттемелер	1.150.137	49.495	1.916	63.777	44.473	8.813
Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	–	–	–	53.901	–	–
Мынаны қоса алғанда, ағымдағы міндеттемелер	351.163	29.926	30.733	3.118	37.150	39.619
Ағымдағы қаржылық міндеттемелер	–	–	–	–	–	–
Капитал	5.140.425	413.084	194.814	141.403	164.819	115.547
Қатысу үлесі	20,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%
2015 жылғы 31 желтоқсандағы инвестициялардың баланстық құны	1.028.085	206.542	97.407	70.701	82.410	57.774
Түсім	2.764.321	400.903	205.531	16	139.704	49.839
Тозу және амортизация	(250.414)	(33.903)	(959)	(31)	(18.690)	(21.927)
Қаржылық кіріс	2.756	769	4.043	11	632	509
Қаржылық шығындар	(21.001)	(3.175)	(57)	(1.079)	(807)	(925)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(347.422)	(12.775)	(37.478)	8	(48.569)	(17.518)
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/(залал)	810.802	39.406	72.506	(9.831)	5.349	(898)
Табыс салығын шегергендегі тоқтатылған қызметтен түскен пайда	–	–	–	–	–	–
Басқа да жиынтық кіріс	2.269.801	–	79.462	–	77.251	–
Жалпы жиынтық кіріс/(шығын)	3.080.603	39.406	151.968	(9.831)	82.600	(898)
Шығындардағы мойындалмаған үлес	–	–	–	–	–	–
Алынған дивидендтер	89.155	9.356	40.911	–	13.822	27.655

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

9. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)

Төменде үлестік есепке алу әдісі бойынша түзетулерді ескере отырып, ҚЕХС-ға сәйкес шығарылған 2015 жылғы осы кәсіпорындардың қаржылық есептілігіне негізделген маңызды бірлескен кәсіпорындар туралы қорытынды қаржылық ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	«ЕМАЭС-2» АҚ	«KPI» ЖШС
Ұзақ мерзімді активтер	150.417	26.618
Мынаны қоса алғанда, ағымдағы активтер	10.212	40.919
Ақша қаражаты және олардың баламалары	1.533	27.019
Мынаны қоса алғанда, ұзақ мерзімді міндеттемелер	90.473	564
Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	89.979	–
Мынаны қоса алғанда, ағымдағы міндеттемелер	11.110	4.863
Ағымдағы қаржылық міндеттемелер	4.633	–
Капитал	59.046	62.110
Қатысу үлесі	50,00%	51,00%
2015 жылғы 31 желтоқсандағы инвестициялардың баланстық құны	29.523	31.676
Түсім	25.863	–
Тозу және амортизация	(4.098)	(17)
Қаржылық кіріс	5	384
Қаржылық шығындар	(607)	(370)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(6.163)	(1.684)
Жалғастырылатын қызметтен жыл ішінде түскен (шығын)/пайда	(25.535)	7.467
Табыс салығын шегергендегі тоқтатылған қызметтен түскен пайда	–	–
Басқа да жиынтық кіріс	–	–
Жалпы жиынтық (зиян)/ кіріс	(25.535)	7.467
Шығындардағы мойындалмаған үлес	–	–
Алынған дивидендтер	–	–

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

9. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)

Төменде үлестік есепке алу әдісі бойынша түзетулерді ескере отырып, ҚЕХС-ға сәйкес шығарылған 2016 жылғы осы кәсіпорындардың қаржылық есептілігіне негізделген маңызды қауымдасқан компаниялар туралы қорытынды қаржылық ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	«Қазмырыш» ЖШС	ПетроҚазақстан Инк. («ПҚИ»)	«Каспий құбыр консорциумы» АҚ	Khan Tengri Holding B.V.	«КАТКО БК» ЖШС	«Инкай» БК ЖШС
Қауымдасқан компаниялар						
Ұзақ мерзімді активтер	1.563.128	459.503	2.099.989	271.416	66.976	137.886
Ағымдағы активтер	342.470	97.179	86.254	29.436	35.413	31.441
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	254.070	99.253	1.139.220	117.636	8.940	13.470
Ағымдағы міндеттемелер	110.926	20.300	540.816	51.528	11.672	59.732
Капитал	1.540.602	437.129	506.207	131.688	81.777	96.125
Қатысу үлесі	29,82%	33,00%	20,75%	51,00%	49,00%	40,00%
Гудвилл	109.075	–	31.997	–	68	–
Құнсыздану	(133.594)	–	–	–	–	–
Қауымдасқан компаниялармен операциялардан мойындалмаған кіріс	–	–	–	–	(296)	(764)
2016 жылғы 31 желтоқсандағы инвестициялардың баланстық құны	434.889	144.252	137.035	67.161	39.843	37.686
Түсім	882.390	128.809	546.966	78.190	87.105	48.781
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/(шығын)	125.380	(47.908)	390.880	(23.395)	34.117	18.833
Басқа да жиынтық (шығын)/кіріс	–	(10.771)	79.529	–	–	(1.646)
Жалпы жиынтық кіріс/(шығын)	125.380	(58.679)	470.409	(23.395)	34.117	17.187
Пайдадағы танылмаған үлес	–	–	6.199	–	–	–
Алынған дивидендтер	13.796	–	–	–	25.359	11.013

Жоғарыда аталған бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялар Топ бизнесі үшін стратегиялық болып табылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

9. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)

Төменде үлестік есепке алу әдісі бойынша түзетулерді ескере отырып, ҚЕХС-ға сәйкес шығарылған 2015 жылғы осы кәсіпорындардың қаржылық есептілігіне негізделген маңызды қауымдасқан компаниялар туралы қорытынды қаржылық ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	«Қазмырыш» ЖШС	ПҚИ	«Каспий құбыр консорциумы» АҚ	«КАТКО БК» ЖШС	«Инкай» БК ЖШС
Қауымдасқан компаниялар					
Ұзақ мерзімді активтер	1.547.502	584.794	1.979.004	66.893	141.048
Ағымдағы активтер	294.221	126.836	166.134	54.690	37.432
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	251.209	83.297	1.968.693	9.015	13.560
Ағымдағы міндеттемелер	168.415	132.525	143.506	13.156	58.448
Капитал	1.422.099	495.808	32.939	99.412	106.472
Қатысу үлесі	29,82%	33,00%	20,75%	49,00%	40,00%
Гудвилл	58.498	–	32.590	69	–
Құнсыздану	(71.664)	–	–	–	–
Қауымдасқан компаниялармен операциялардан мойындалмаған кіріс	–	–	–	–	(2.078)
Өзге де айырмалар	–	–	6.199	–	–
2015 жылғы 31 желтоқсандағы инвестициялардың баланстық құны	410.904	163.617	45.624	48.781	40.511
Түсім	495.309	127.768	332.604	90.329	46.392
Жалғастырылатын қызметтен жыл ішінде түскен (шығын)/пайда	(54.793)	(49.898)	40.785	50.517	12.663
Басқа да жиынтық кіріс	653.789	190.848	108.928	–	45.466
Жалпы жиынтық кіріс	598.996	140.950	149.713	50.517	58.129
Пайдадағы танылмаған үлес	–	–	8.096	–	–
Алынған дивидендтер	1.882	–	–	20.812	400

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

9. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)

Төменде жеке елеусіз бірлескен кәсіпорындар туралы қорытынды қаржылық ақпарат (Топтың қатысу үлесіне пропорционал) берілген:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
31 желтоқсандағы инвестициялардың баланстық құны	**165.257**	170.384
Бір жылдағы жалғасатын қызметтен түскен таза пайда/(шығын)	**190.160**	(37.819)
Табыс салығын шегергендегі тоқтатылған қызметтен түскен пайда	**–**	–
Басқа да жиынтық шығын	**(66.532)**	502
Жалпы жиынтық кіріс/(шығын)	**123.628**	(37.317)

Төменде жеке елеусіз қауымдасқан компаниялар туралы қорытынды қаржылық ақпарат (Топтың қатысу үлесіне пропорционал) берілген:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
31 желтоқсандағы инвестициялардың баланстық құны	**71.708**	63.164
Бір жылдағы жалғасатын қызметтен түскен таза пайда/(шығын)	**20.699**	(5.653)
Табыс салығын шегергендегі тоқтатылған қызметтен түскен пайда	**–**	–
Басқа да жиынтық кіріс	**–**	9.287
Жалпы жиынтық кіріс	**20.699**	3.634

2016 жылы жеке елеусіз бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардан алынған дивидендтер 45.960 миллион теңгені (2015 жылы: 21.948 миллион теңге) құрады.

2016 пен 2015 жылдардағы бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың инвестицияларындағы өзгерістер мынадай түрде берілген:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
1 қаңтардағы сальдо	**2.547.103**	1.813.834
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлес, нетто *(33-ескертпе)*	**355.969**	149.423
Алынған дивидендтер	**(209.523)**	(230.980)
Алынатын дивидендтердегі өзгеріс	**11.218**	(18.186)
Сатып алу	**101.491**	19.543
Шығару	**(30.142)**	(6.152)
Сатуға арналған ретінде жіктелген активтерге аударымдар	**(12.589)**	(35.223)
Есептілік валютасын қайта есептеу	**(11.203)**	857.853
Есептілік валютасын қайта есептеуден басқа, өзге де жиынтық (шығын)/кіріс	**(2.012)**	16.228
Құнсыздану	**(159)**	(38.370)
Берілген қарыздар бойынша дисконт	**8.661**	16.245
Берілген кепілдіктердің әділ құны	**8.863**	-
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың капиталындағы басқа да өзгерістер	**1**	2.888
31 желтоқсандағы сальдо	**2.767.678**	2.547.103

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың мойындалмаған жинақталған шығындардағы Топтың үлесі 305.653 миллион теңгені (2015 жылы: 509.665 миллион теңге) құрады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

10. БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген қарыздар мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Ірі кәсіпорындарға берілетін қарыздар	**690.791**	705.342
Қаржылық жалдау бойынша берешек	**39.718**	35.547
Өзге де қарыздар	**3.119**	2.971
Қарыздардың жалпы сомасы	**733.628**	743.860
Минусы: құнсыздануға арналған резерв	**(32.331)**	(20.946)
Клиенттерге берілген қарыздар, нетто	**701.297**	722.914
Минусы: ағымдағы бөлік	**(140.345)**	(121.241)
Ұзақ мерзімді бөлігі	**560.952**	601.673

31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі қарыздар бойынша құнсыздануға арналған резервтегі қозғалыс мынадай түрде берілген:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
1 қаңтарға резерв	**20.946**	11.722
Есептелгені, нетто	**8.411**	9.167
Бағамдық айырма	**2.974**	57
31 желтоқсанға резерв	**32.331**	20.946

31 желтоқсанға қаржылық жалдау бойынша таза инвестициялардың құрамдауыштары мынадай түрде берілген:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Бір жыл ішінде	**5.850**	5.064
Бір жылдан артық, бірақ бес жылдан аспайтын	**23.331**	20.180
Бес жылдан жоғары	**42.771**	40.206
Ең төменгі жалдау төлемдері	**71.952**	65.450
Минусы: табыс таппаған қаржылық кіріс	**(32.234)**	(29.903)
Қаржылық жалдауға таза инвестициялар	**39.718**	35.547

11. КРЕДИТТІК МЕКЕМЕЛЕРДЕГІ ҚАРАЖАТ

31 желтоқсанда кредиттік мекемелердегі қаражат мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Банктік депозиттер	**2.025.127**	1.811.401
Кредиттік мекемелерге қарыздар	**344.072**	347.449
Минусы: құнсыздануға арналған резерв	**(15.298)**	–
Кредиттік мекемелердегі қаражат, нетто	**2.353.901**	2.158.850
Минус: ағымдағы бөлік	**(1.669.459)**	(1.492.619)
Ұзақ мерзімді бөлігі	**684.442**	666.231

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
10 ірі жергілікті кредит мекемесі	**1.248.025**	1.247.512
Халықаралық кредит мекемелері	**760.954**	640.235
Өзге де жергілікті кредит мекемелері	**344.922**	271.103
	2.353.901	2.158.850

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

11. КРЕДИТТІК МЕКЕМЕЛЕРДЕГІ ҚАРАЖАТ (жалғасы)

Миллион теңгемен	2016 жыл	2015 жыл
ААА (Ааа)-дан АА-(Аа3)-ға дейін рейтингтер	**180.158**	61.984
A+(A1)-дан A-(A3)-ға дейін рейтингтер	**578.498**	433.680
BBB+(Baa1)-дан BBB(Baa2)-ға дейін рейтингтер	**2.299**	47.596
BBB-(Baa3)-дан BB-(Ba3)-ға дейін рейтингтер	**414.291**	132.225
B+(B1)-дан B-(B3)-ға дейін рейтингтер	**627.898**	1.324.295
CCC+(Caa1)-дан CC(Ca)-ға дейін рейтингтер	**382.502**	–
Рейтинг жоқ	**168.255**	159.070
	2.353.901	2.158.850

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «CCC+(Caa1) бастап CC(Ca) дейінгі рейтингтер» жолы бойынша кредиттік мекемелердегі қаражат «Қазкоммерцбанк» АҚ мен «Delta Bank» АҚ-дағы салымдармен білдірілген. 2016 жылғы 30 желтоқсанда Standard&Poor's рейтинг агенттігі «Delta Bank» АҚ-ның ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді кредиттік рейтингтерін B/B бастап CCC+/C дейін, ал содан кейін 2017 жылғы 16 ақпанда – D/D деңгейіне дейін төмендетті, бұл жалпы сомасы 15.298 миллион теңгеге провизияларды мойындауға әкеп соқты *(4-ескертпе)*.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Рейтинг жоқ» жолы бойынша кредиттік мекемелердегі қаражат «БТА Банк» АҚ және «Қазақстанның Тұрғынүйқұрылысжинақбанкі» АҚ ұсынған қарыздармен білдірілген (2015 жылы: «БТА Банк» АҚ мен «Қазақстанның Тұрғынүйқұрылысжинақбанкі» АҚ).

Миллион теңгемен	2016 жыл	2015 жыл
АҚШ долларымен берілген кредиттік мекемелердегі қаражат	**1.477.951**	1.227.138
Теңгемен берілген кредиттік мекемелердегі қаражат	**873.430**	924.781
Өзге де валюталарда берілген кредиттік мекемелердегі қаражат	**2.520**	6.931
	2.353.901	2.158.850

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік мекемелердегі қаражат бойынша орташа алынған пайыздық мөлшерлеме 4,58% (2015 жылы: 5,55%) құрады.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік мекемелердегі қаражатқа 110.959 миллион теңге сомасындағы ақша қаражаты жатады, әрі олар Топтың кейбір қарыздары бойынша қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылды (2015 жылы: 111.819 миллион теңге).

12. ӨЗГЕ ДЕ ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де қаржы активтері мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	2016 жыл	2015 жыл
Бірлескен кәсіпорын қатысушысынан алынатын вексель	**34.313**	30.424
Қауымдасқан компания қатысушысынан алынатын вексель	**34.838**	42.320
Мыналарды қоса алғанда, сатуға арналған қолда бар қаржы активтері	**103.802**	108.449
Үлестік бағалы қағаздар	**85.928**	87.297
Қазақстанның қаржы мекемелерінің облигациялары	**8.947**	10.935
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Қазынашылық міндеттемелері	**7.861**	9.297
Корпоративтік облигациялар	**1.176**	1.031
Минусы: құнсыздануға арналған резерв	**(110)**	(111)
Мыналарды қоса алғанда, өтеуге дейін ұсталатын қаржы активтері	**2.876**	2.089
Қазақстанның қаржы мекемелерінің облигациялары	**2.876**	2.089
Мыналарды қоса алғанда, пайда мен шығын арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржы активтері	**17.371**	10.276
Өзге де үлестік бағалы қағаздар	**17.371**	10.276
Мыналарды қоса алғанда, туынды қаржы құралдары	**352**	383
Опциондар	**352**	383
Қаржылық активтер жиыны	**193.552**	193.941
Минусы: ағымдағы бөлік	**(27.316)**	(15.000)
Ұзақ мерзімді бөлігі	**166.236**	178.941

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

12. БАСҚА ДА ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР (жалғасы)

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сатуға арналған қолда бар қаржы активтері бойынша пайыздық мөлшерлемелер 4,5%-дан 15%-ға дейін аралықта болды (2015 жылғы 31 желтоксан: 4,5%-дан 13%-ға дейін).

Туынды қаржы құралдарын қоспағанда, валюталар бөлінісіндегі өзге де қаржы активтері мынадай түрде берілген:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Теңгемен берілген қаржы активтері	**124.049**	119.070
АҚШ долларымен берілген қаржы активтері	**69.151**	74.488
	193.200	193.558

«Toshiba Nuclear Energy Holdings (US) Inc.» және «Toshiba Nuclear Energy Holdings (UK) Ltd.» инвестициялар

2007 жылы ҚАӨ ҰАК 540.000 мың АҚШ долларына (сатып алу күнгі 66.005.000 миллион теңгеге барабар) «Toshiba Nuclear Energy Holdings (US) Inc.» (бұдан әрі – «TNEH-US») және«Toshiba Nuclear Energy Holdings (UK) Ltd.» (бұдан әрі – «TNEH-UK») иелену үлесінің 10%-ын сатып алды.

TNEH-US және TNEH-UK-тегі қатысу үлесін сатып алуға байланысты және сонымен бір мезгілде ҚАӨ ҰАК «пут» опционына және «колл» опционына келісім жасасты. «Пут» опционы ҚАӨ ҰАК-ға «Toshiba» корпорациясына өз акцияларын 2017 жылғы 1 қазаннан бастап 2018 жылғы 28 ақпанға дейін 522.180 мың АҚШ долларына сату опционын береді. «Колл» опционы егер АҚШ-тың Шетелдік инвестициялар жөніндегі комитеті ҚАӨ ҰАК енді стратегиялық әріптес болып табылмайды деп есептесе, «Toshiba» корпорациясына ҚАӨ ҰАК-ден оның TNEH-US және TNEH-UK-тегі акцияларын сатуды талап етуге құқық береді. Бұл жағдайда опционды орындау бағасын тәуелсіз халықаралық бағалау компаниясы айқындайтын болады. 2017 жылғы наурызда Toshiba корпорациясы өзінің АҚШ-тың атом энергетикасы саласындағы шығынды бизнес-бағытынан шығуы туралы шешімін растап, АҚШ-тың банкроттық туралы Кодексінің 11-тарауына сәйкес құжаттарды берді.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚАӨ ҰАК және «Toshiba» корпорациясы опциондарды пайдаланған жоқ. Топ сатуға арналған қолда бар осы инвестицияларды жіктеді, өйткені ұзақ мерзімді перспективада инвестицияларды, «пут» опционын пайдалану шешіміне дейін ұстау Топтың ниеті мен қабілетін көрсетудің ең жақсы тәсілі.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «пут» опционы мен осы инвестициялардың баланстық құны 66.005 миллион теңгені құрады (2015 жылы: 66.005 миллион теңге).

Үлестік бағалы қағаздар (сату үшін қолда бар қаржы активтері) – ҚКБ жай акциялары

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың иелігіндегі ҚКБ жай акцияларының қалдығы 85.517.241 дананы құрайды, осы бағалы қағаздардың әділ құны 18.643 миллион теңгені құрайды (2015 жылы: 20.011 миллион теңге).

13. ӨЗГЕ ДЕ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де ұзақ мерзімді активтер мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Ұзақ мерзімді активтер үшін төленген аванстар	**277.302**	268.915
Өтелуге ұзақ мерзімді ҚҚС	**148.338**	136.902
Пайдаланылуы шектелген ақша қаражаты	**53.571**	66.843
Ұзақ мерзімді дебиторлық берешек	**27.882**	94.721
Ұзақ мерзімді қорлар	**16.202**	45.258
Болашақ кезеңдердің шығыстары	**10.601**	18.258
«Қазинвестбанк» АҚ-ға салымдар *(4-ескертпе)*	**4.189**	–
Акционердің пайдасына беруге арналған қаржылық емес активтер	**–**	54.245
Басқасы	**29.823**	47.160
Минусы: құнсыздануға арналған резерв	**(56.584)**	(124.386)
	511.324	607.916

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

13. ӨЗГЕ ДЕ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР (жалғасы)

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайдаланылуы шектелген Топтың ақша қаражаты негізінен 38.146 миллион теңге мөлшерінде аккредитивті қамтыды (2015 жылы: 43.163 миллион теңге). Осы ақша қаражаты «Karabatan Utility Solutions» ЖШС және Оңтүстік Кореяның «Doosan Heavy Industries & Construction Co. Ltd» компаниясы арасында жасалған келісімшарт бойынша жабдық және газ турбиналық станциясын салу бойынша жұмыстар үшін ақы төлеуге арналған.

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2016 жылғы 26 желтоқсандағы № 291 қаулысына сәйкес «Қазинвестбанк» АҚ-ны бағалы қағаздар нарығында банктік және өзге де операциялар мен қызметті жүзеге асыруға арналған лицензиядан айыру туралы шешім қабылданды.

«Қазинвестбанк» АҚ-дағы салымдар Топтың шағымдары бойынша берешекті, сондай-ақ ақша қаражаты мен кредиттік мекемелердегі қаражат құрамынан қайта жіктелген және банкті лицензиядан айыруға байланысты ішінара құнсызданған Қазинвестбанк» АҚ екінші деңгейдегі банкте орналастырылған мерзімді салымдар мен ағымдағы шоттар бойынша берешекті білдіреді *(4-ескертпе).*

14. ҚОРЛАР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша қорлар мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Уран өнімдері	**83.623**	65.882
Өндірістік материалдар мен қорлар	**38.657**	33.890
Аяқталмаған өндіріс	**36.310**	25.137
Мұнай-газ саласының материалдары мен қорлары	**27.464**	26.026
Қайта сатуға арналған тауарлар	**21.220**	25.177
Газды қайта өңдеу өнімдері	**20.580**	33.353
Отын	**17.775**	17.798
Сатуға арналған мұнайды қайта өңдеу өнімдері	**12.881**	25.867
Теміржол саласының материалдары мен қорлары	**11.103**	10.003
Шикі мұнай	**9.723**	11.606
Авиациялық қосалқы бөлшектер	**7.206**	5.687
Телекоммуникациялық жабдық үшін қосалқы бөлшектер	**3.075**	2.685
Уран саласының материалдары мен қорлары	**2.170**	2.733
Электр энергиясын беру бойынша жабдыққа арналған қосалқы бөлшектер	**1.882**	7.440
Өзге де материалдар мен қорлар	**40.813**	37.672
Минусы: Ескірген және өтпейтін қорлар бойынша резерв	**(14.784)**	(12.612)
	319.698	318.344

15. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ АҒЫМДАҒЫ АКТИВТЕР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда дебиторлық берешек мынаны қамтыды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Сауда дебиторлық берешек	**464.848**	310.367
Минусы: күмәнді берешек бойынша резерв	**(26.362)**	(27.119)
	438.486	283.248

31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де ағымдағы активтер мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Төленген аванстар және болашақ кезеңдердің шығыстары	**137.032**	64.840
Өзге де дебиторлық берешек	**110.034**	40.011
Акционерге бөлуге арналған қаржылық емес активтер	**60.216**	86.755
Салықтар бойынша өзге де алдын ала төлем	**52.969**	38.974
Пайдаланылуы шектелген ақша қаражаты	**19.170**	31.259
Алынатын дивидендтер	**12.737**	22.911
«Қазинвестбанк» АҚ-ға салымдар *(4 және 13-ескертпе)*	**11.892**	–
Жұмыскерлердің берешегі	**5.007**	5.063
Басқасы	**25.861**	23.357
Минусы: құнсыздануға арналған резерв	**(35.252)**	(26.120)
	399.666	287.050

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

15. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ АҒЫМДАҒЫ АКТИВТЕР (жалғасы)

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың 127 миллион теңге мөлшеріндегі дебиторлық берешегі Топтың кейбір қарыздары бойынша қамтамасыз ету ретінде салынды (2015 жылы: 29 миллион теңге).

Күмәнді сауда дебиторлық берешек бойынша резервтегі және өзге де ағымдағы активтердің құнсыздануына арналған резервтегі өзгерістер мынадай түрде берілген:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
1 қаңтарға резерв	**53.239**	73.958
Бағалаудағы өзгеріс	**238**	9
Есептелгені, нетто	**14.848**	26.306
Есептілік валютасын қайта есептеу	**(122)**	5.083
Резерв есебінен есептен шығарылғаны, нетто	**(4.536)**	(2.750)
Сатуға арналған ретінде жіктелген активтерге аударымдар	**(2.053)**	(49.367)
31 желтоқсандағы резерв	**61.614**	53.239

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың 3.143 миллион теңге (2015 жылы: нөл теңге) мөлшеріндегі дебиторлық берешегі бойынша сыйақы есептелді.

31 желтоқсандағы жағдай бойынша мерзімдер бөлінісіндегі сауда дебиторлық берешекті талдау былайша берілген:

			Мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған				
Миллион теңгемен	**Жиыны**	**Мерзімі өтпеген және құнсыз-данбаған**	**<30 күн**	**30-60 күн**	**60-90 күн**	**90-120 күн**	**>120 күн**
2016 жыл	**438.486**	**402.763**	**5.778**	**9.303**	**4.926**	**1.557**	**14.159**
2015 жыл	283.248	234.859	6.343	10.174	5.275	1.344	25.253

16. АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаты және олардың баламалары мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Банктік салымдар – АҚШ доллары	**532.598**	519.162
Банктік салымдар – теңге	**364.073**	166.241
Банктік салымдар – басқа валюталар	**334**	3.747
Банктердегі ағымдағы шоттар – АҚШ доллары	**335.631**	231.677
Банктердегі ағымдағы шоттар – теңге	**283.505**	248.431
Банктердегі ағымдағы шоттар – басқа валюталар	**11.184**	29.750
Жолдағы ақша қаражаты	**14.957**	3.985
Кассадағы ақша қаражаты	**4.789**	3.464
Басқа да банктермен жасалған, бастапқы өтеу мерзімі үш айдан кем сатып алу және кері сату («кері репо») шарттары	**6.964**	100
	1.554.035	1.206.557

Қысқа мерзімді банк салымдары әртүрлі мерзімдерге – 1 (бір) күннен 3 (үш) айға дейін, Топтың қолма-қол ақша қаражатына шұғыл қажеттіліктеріне байланысты енгізіледі. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктердегі мерзімді депозиттер бойынша және ағымдағы банктік шоттар бойынша орташа өлшенген пайыздық мөлшерлеме тиісінше 3,32%-ды және 1,81%-ды (2015 жылғы 31 желтоқсанда: тиісінше 5,68% және 1,28%) құрады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

17. КАПИТАЛ

17.1 Акциялар шығару

2015 және 2016 жылдар ішінде Қор ақы төлеу мынадай түрде жүзеге асырылған жай акциялардың эмиссиясын жүргізді:

Акцияларға ақы төлеу	Шығаруға рұқсат етілген және шығарылған акциялардың саны	Бір акцияның номиналды құны, теңге	Жарғылық капитал, миллион теңгемен
2014 жылғы 31 желтоқсанда	3.481.623.734		4.620.562
Ақша қаражатының жарналары	12.000	11.619.075; 12.700.435; 20.648.187	149.539
Мүлік жарналары	31.477	4.171.027; 10.466.896; 13.456.258;19.354.725;	142.443
Акциялардың мемлекеттік пакеттерімен берілетін жарналар	297	12.542.000	3.725
2015 жылғы 31 желтоқсанда	3.481.667.508		4.916.269
Ақша қаражатының жарналары	**3.000**	**36.400.000; 20.000.000; 81.523.000**	**137.923**
Мүлік жарналары	**250**	**17.862.160**	**4.466**
2016 жылғы 31 желтоқсанда	**3.481.670.758**		**5.058.658**

2016 жылғы 31 желтоқсанда Қордың 3.481.670.758 акциясы толығымен төленді.

Ақша қаражатының жарналары

2016 жылы Акционер 137.539 миллион теңге мөлшеріндегі ақша қаражатымен Қордың жарғылық капиталына жарналар салуды жүзеге асырды. Осы қаражат Қордың еншілес ұйымдары жүзеге асыратын жобаларды қаржыландыруға арналған.

Мүлік жарналары

2016 жылғы мамырда Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті Қордың жарғылық капиталына одан әрі «Біріккен химия компаниясы» ЖШС-ның (бұдан әрі – «БХК») жарғылық капиталына беру үшін «Атырау облысында бірінші біріктірілген газ-химия кешенінің инфрақұрылымын салу» инвестициялық стратегиялық жобаны іске асыру кезінде туындаған газ-турбиналы электр станциясының жобалық-сметалық құжаттамасы түріндегі мүліктік салым нысанында 4.466 миллион теңге әділ құны мөлшерінде салымды жүзеге асырды.

17.2 Үкіметтің қарыздары бойынша дисконт

Қор 2016 жылы шілдеде Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінен нарықтағыдан төмен мөлшерлеме бойынша 5.500 миллион теңге мөлшерінде қарыз алды. Осы қарызды бастапқы мойындаған кездегі 4.007 миллион теңге сомасындағы дисконт капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте біржолғы кіріс ретінде мойындалды.

17.3 Дивидендтер

Негізгі компанияның Акционеріне келетін дивидендтер

Қор 2016 жылғы 10 қарашада Үкіметтің 2016 жылғы 1 қарашадағы қаулысына сәйкес 2015 жылдың қорытындылары бойынша 10.393 миллион теңге мөлшерінде Акционерге дивидендтер төлеуді жүзеге асырды.

Бақыланбайтын қатысу үлесінің ұстаушыларына келетін дивидендтер

2016 жылы Топ «Қазтрансойл» АҚ (бұдан әрі – «ҚТО»), «Эйр-Астана» АҚ, «Қазақтелеком» АҚ, «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ (бұдан әрі – «ҚМГ БӨ») және басқа да компаниялардағы бақыланбайтын қатысу үлесінің ұстаушыларына 10.574 миллион теңге сомасына дивидендтер жария етті.

2016 жылы Топ «ҚазМұнайГаз» ұлттық компания» АҚ-дағы бақыланбайтын қатысу үлесінің ұстаушысы ретінде Қазақстан Республикасының Ұлттық банкіне 5.975 миллион теңге сомаға дивидендтер жариялады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

17. КАПИТАЛ (жалғасы)

17.4 Акционермен жасалатын өзге де операциялар

«Karabatan Utility Solutions» ЖШС-ның ауыртпалылық міндеттемесі бойынша резерв

2016 жылдың ішінде Топ іске асырылуымен БХК-ның еншілес ұйымы «Karabatan Utility Solutions» ЖШС айналысатын газ турбиналы станциясы құрылысы жобасының шығынды болуына және құрылыс көлемінің ұлғаюына орай 58.470 миллион теңге сомаға ауыртпалылық міндеттемесі бойынша қосымша таза резервті мойындады. Жобаның шығындылығы Самұрық-Қазынаның 8,7% мөлшеріндегі кірістілігінің ішкі орташа мөлшерлемесін пайдалану кезінде жобаға салынған инвестициялардың оның таза келтірілген құнынан асуы ретінде айқындалған.

Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте акционермен жасалған операциялар ретінде 58.470 миллион теңге сомасына ауыртпалылық міндеттемесі бойынша қосымша резерв есептелді.

Үкімет қарыздарын КТЖ мүлкімен мерзімінен бұрын өтеу

2016 жылғы желтоқсанда Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі, Қор және ҚТЖ арасында келісім жасалды, соған сәйкес Топ ҚТЖ мүлкін, оның ішінде «Transport tower» әкімшілік-технологиялық кешенін, Оңалту орталығы құралдарының кешенін, телерадиокешен жабдығын берді, ал Қаржы министрлігі Топқа берілген бюджеттік кредиттер бойынша берешекті мерзімінен бұрын өтеу есебіне қабыл алды. Өтеу күні алты қарыз бойынша негізгі борыштың жалпы баланстық құны 47.833 миллион теңгені құрады.

Мерзімінен бұрын өтеу әсері Үкіметтің 26.048 миллион теңге мөлшеріндегі қарыздары бойынша амортизацияланбаған дисконтты шегере отырып 29.961 миллион теңге мөлшеріндегі негізгі борыш пен берілетін мүлік құнының арасындағы айырма сомасына капиталда ескеріліп, Акционермен жасалған Басқа операциялардың құрамында капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте танылды.

17.5 Акционерге өзге де бөлу

Әлеуметтік жобаларды қаржыландыру

2016 жылдың ішінде Акционер өкімінің негізінде Қор жалпы сомасы 39.525 миллион теңгеге түрлі әлеуметтік жобаларды қаржыландыруды жүзеге асырды. Сондай-ақ Топ 2.145 миллион теңге сомаға «Астана Экспо-2017» Халықаралық көрмені өткізу шығыстарын қаржыландырды.

Құрылыс және негізгі құралдарды беру

2016 жылдың ішінде Топ 823 миллион теңге сомаға Астана қаласында көпфункционалды Мұз сарайының және 152 миллион теңге сомаға Мәскеу қаласында Көрме орталығының құрылысы бойынша міндеттеменің азаюын мойындады, сондай-ақ 446 миллион теңге мөлшерінде Астана қ. бала бақшалардың құрылысына арналған резервті мойындады.

Акционерге өзге де бөлу

2016 жылдың ішінде Топ 5.852 миллион миллион теңге сомаға Акционерге өзге бөлулер ретінде Қазақстан Республикасы мұнай-газ саласындағы өнімді бөлу туралы келісім шеңберінде өкілетті органның мемлекеттік функцияларын жүзеге асыратын «PSA» ЖШС-ның шаруашылық қызметінің нәтижесін мойындады.

17.6 Еншілес ұйымдардағы қатысу үлестерінің өзгеруі – бақыланбайтын қатысу үлесін сату

«Транстелеком» АҚ акцияларының 49% сату

2016 жылғы маусымда Топ «Транстелеком» АҚ акцияларының 49%-ын үшінші тарапқа сатып, 9.000 миллион теңге мөлшерінде ақшалай сыйақы алды. Нәтижесінде, 11.425 миллион теңге мөлшерінде «Транстелеком» АҚ-ға қатысудың бақыланбайтын үлесі пайда болды, бұл ретте 2.425 миллион теңге мөлшеріндегі айырма Топтың бөлінбеген пайдасының құрамында танылды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

17. КАПИТАЛ (жалғасы)

17.7 Бақыланбайтын қатысу үлесі

31 желтоқсандағы жағдай бойынша төменде елеулі бақыланбайтын қатысу үлестері бар еншілес ұйымдар туралы ақпарат берілген:

	Бақыланбайтын қатысу үлесі			
	2016 жыл		2015 жыл	
	Үлес	**Баланстық құн**	Үлес	Баланстық құн
«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ	**10,00%**	**1.407.038**	10,00% + 1	1.337.359
«Қазақтелеком» АҚ	**49,00%**	**174.079**	49,00%	148.362
«KEГОК» АҚ	**10,00% – 1**	**17.720**	10,00% – 1	14.646
«Эйр Астана» АҚ	**49,00%**	**13.528**	49,00%	13.224
Басқасы		**28.227**		13.917
		1.640.592		1.527.508

Бақыланбайтын қатысу үлесіне ие барлық елеулі еншілес ұйымдар Қазақстанда тіркелген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

17. КАПИТАЛ (жалғасы)

17.7 Бақыланбайтын қатысу үлесі (жалғасы)

Төменде 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша және осы күнде аяқталған жыл ішіндегі елеулі бақыланбайтын қатысу үлестері бар еншілес ұйымдар туралы қорытылған қаржылық ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ	«Қазақтелеком» АҚ	«КЕГОК» АҚ	«Эйр Астана» АҚ
Қорытынды бухгалтерлік баланс				
Ұзақ мерзімді активтер	7.956.657	364.103	272.925	102.265
Ағымдағы активтер	3.926.420	104.859	128.041	103.198
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(3.913.415)	(87.564)	(165.528)	(130.895)
Ағымдағы міндеттемелер	(1.691.392)	(37.600)	(58.238)	(46.910)
Капитал жиыны	**6.278.270**	**343.798**	**177.200**	**27.658**
Мыналарға тиесілі				
Негізгі компанияның акционеріне	4.871.232	169.719	159.480	14.130
Бақыланбайтын қатысу үлесіне	1.407.038	174.079	17.720	13.528
Жиынтық кіріс туралы қорытынды есеп				
Жалғастырылатын қызметтен жыл ішінде түскен (шығын)/пайда	(683)	55.832	37.225	1.799
Тоқтатылған қызметтен жыл ішіндегі пайда	360.854	–	–	–
Басқа да жиынтық кіріс/(шығын)	(35.240)	(658)	–	4.003
Табыс салығын шегергендегі жыл ішіндегі жиынтық кірістің жиыны	**324.931**	**55.174**	**37.225**	**5.802**
Мыналарға тиесілі				
Негізгі компанияның акционеріне	248.057	28.139	33.502	2.959
Бақыланбайтын қатысу үлесіне	76.874	27.035	3.723	2.843
Бақыланбайтын қатысу үлесінің пайдасына төленген дивидендтер	**(5.975)**	**(1.740)**	**(648)**	**(2.539)**
Ақша ағындары туралы қорытынды ақпарат				
Операциялық қызмет	1.276.181	60.198	66.300	22.397
Инвестициялық қызмет	(863.611)	(42.010)	(38.631)	(12.571)
Қаржылық қызмет	(312.020)	(13.534)	(4.611)	(18.342)
Ақша қаражатын және олардың баламаларын таза ұлғайту/(азайту)	**100.550**	**4.654**	**23.058**	**(8.516)**

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

17. КАПИТАЛ (жалғасы)

17.7 Бақыланбайтын қатысу үлесі (жалғасы)

Төменде 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша және осы күнде аяқталған жыл ішіндегі елеулі бақыланбайтын қатысу үлестері бар еншілес ұйымдар туралы қорытылған қаржылық ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ	«Қазақтелеком» АҚ	«КЕГОК» АҚ	«Эйр Астана» АҚ
Қорытынды бухгалтерлік баланс				
Ұзақ мерзімді активтер	7.322.050	318.470	246.121	101.610
Ағымдағы активтер	3.387.608	118.024	106.078	106.741
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(3.330.345)	(61.028)	(165.198)	(138.221)
Ағымдағы міндеттемелер	(1.289.135)	(83.045)	(40.543)	(43.094)
Капитал жиыны	6.090.178	292.421	146.458	27.036
Мыналарға тиесілі				
Негізгі компанияның акционеріне	4.752.819	144.059	131.812	13.812
Бақыланбайтын қатысу үлесіне	1.337.359	148.362	14.646	13.224
Жиынтық кіріс туралы қорытынды есеп				
Жалғастырылатын қызметтен жыл ішінде түскен (шығын)/пайда	(176.119)	26.357	1.381	10.363
Тоқтатылған қызметтен жыл ішіндегі пайда	670.802	–	–	–
Басқа да жиынтық кіріс/(шығын)	1.072.553	(4.056)	–	(30.745)
Табыс салығын шегергендегі жыл ішіндегі жиынтық кірістің жиыны	1.567.236	22.301	1.381	(20.382)
Мыналарға тиесілі				
Негізгі компанияның акционеріне	1.228.056	11.465	1.243	(10.394)
Бақыланбайтын қатысу үлесіне	339.180	10.836	138	(9.988)
Бақыланбайтын қатысу үлесінің пайдасына төленген дивидендтер	(15.851)	(534)	(886)	(854)
Ақша ағындары туралы қорытынды ақпарат				
Операциялық қызмет	146.447	69.493	49.976	25.883
Инвестициялық қызмет	1.222.935	(43.542)	(32.871)	(25.928)
Қаржылық қызмет	(1.630.541)	(23.949)	(23.053)	(10.064)
Ақша қаражатының және олардың баламаларының таза (азаюы)/ұлғаюы	(261.159)	2.002	(5.948)	(10.109)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

17. КАПИТАЛ (жалғасы)

17.8 Есептілік валютасын қайта есептеу бойынша резерв

Есептілік валютасын қайта есептеу бойынша резерв еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігін қайта есептеуден пайда болатын бағам айырмаларын есепке алу үшін пайдаланылады, оның функционалдық валютасы теңге болып табылмайды және оның қаржылық есептілігі осы шоғырландырылған қаржылық есептілігіне енгізілген. 2016 жылы есептілік валютасын қайта есептеу бойынша резерв 104.033 миллион теңгені құрады.

Топтың АҚШ долларымен берілген кейбір қарыздары шетелдік операцияларды жүзеге асыратын еншілес ұйымдарға таза инвестицияларды хеджирлеу құралы ретінде анықталды. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 79.682 миллион теңге сомасында осы қарыздарды қайта есептеуден бағам айырмасы бойынша іске асырылмаған кірістер өзге жиынтық кірісте есептілік валютасын қайта есептеу бойынша кірістерге қарсы есепке алынды.

17.9 Хеджирлеу бойынша резерв

Хеджирлеу бойынша резерв шетелдік валютада берілген хеджирлеу кірістерінің құралдарына қатысты әділ құн бойынша кез келген пайдалар немесе шығындарды есепке алу үшін ақша қаражаты ағындарын хеджирлеу есебінің ықпал етуін қамтиды. Соңында осы пайдалар мен шығындар операцияларды жүргізу кезіндегі пайдалар мен шығындарда танылады.

2015 жылы ҚТЖ ҰК транзиттік тасымалдардан швейцар франкілерімен түсетін түсімдердің өзгеруі тәуекелін азайту мақсатында 2019 және 2022 жылдары өтеу мерзімімен швейцар франкілерінде берілген еврооблигациялар бойынша ақша ағынын хеджирлеуді бастады. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі компанияның Акционеріне келетін хеджирлеуден болған пайда 4.417 миллион теңгені құрады.

2015 жылы Эйр Астана АҚШ долларымен берілген сатудан түсетін түсімдердің өзгеруі тәуекелін азайту үшін АҚШ долларымен берілген қаржылық жалдау бойынша ақша ағындарын хеджирлеуді бастады. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша хеджирлеуден болған пайда 1.001 миллион теңге мөлшеріндегі салықты шегергенге дейін 5.004 миллион теңгені құрады *(Ескерту 21)*. Қатысудың бақыланбайтын үлесіне келетін хеджирлеуден болған пайда 1.962 миллион теңгені құрады.

17.10 Өзге де күрделі резервтер

Өзге де күрделі резервтер, негізінен, жұмыскерлерге олар жұмыс істейтін еншілес ұйымдардың үлестік құралдарымен төленетін көрсетілген қызметтері үшін сыйақылар сомасын қамтиды. Үлестік құралдар негізінде төленетін төлемдер бойынша шығыстар қызмет нәтижелеріне қол жеткізу талаптары және/немесе белгілі бір мерзімде қызмет атқарған талаптары орындалатын және жұмыскерлер сыйақыға толық құқық алатын күні аяқталатын кезең ішінде өзге де күрделі резервтерде тиісті ұлғаюымен қатар танылады.

17.11 Акцияның баланстық құны

«Қазақстан қор биржасы» АҚ (бұдан әрі – «ҚҚБ») Биржалық кеңесінің 2010 жылғы 4 қазандағы шешіміне сәйкес қаржылық есептілігі ҚҚБ бекіткен қағидаларға сәйкес есептелген есепті күні бір акцияның (жай және артықшылықты) баланстық құны туралы деректерді қамтуы тиіс.

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Активтердің жиыны	**22.460.860**	20.889.684
Минус: материалдық емес активтер	**(922.465)**	(216.480)
Минусы: міндеттемелердің жиыны	**(11.469.186)**	(10.488.312)
Жай акциялар үшін таза активтер	**10.069.209**	10.184.892
31 желтоқсандағы жай акциялардың саны	**3.481.670.758**	3.481.667.508
Жай акцияның баланстық құны, теңге	**2.892**	2.925
Акцияға пайда		
Акцияға арналған базалық және көбейту пайдасына жай акциялардың орташа өлшенген саны	**3.481.669.063**	3.481.652.133
Кезеңге таза пайданың негізгі және көбейтілген үлесі	**165,21**	87,55
Жалғасатын қызметтен таза пайданың /(шығынның) негізгі және көбейтілген үлесі	**59,45**	12,40

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

18. ҚАРЫЗДАР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыздар, оның ішінде төленетін сыйақы мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Сыйақының тіркелген мөлшерлемесі бар қарыздар	**3.776.764**	4.097.890
Сыйақының өзгермелі мөлшерлемесі бар қарыздар	**1.973.964**	1.994.821
	5.750.728	6.092.711
12 ай бойы өтеуге жататын соманы шегергенде	**(820.570)**	(716.907)
12 айдан кейін өтеуге жататын сомалар	**4.930.158**	5.375.804

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
АҚШ долларымен көрсетілген қарыздар	**4.587.544**	5.012.062
Теңгемен көрсетілген қарыздар	**935.849**	812.584
Басқа валюталармен көрсетілген қарыздар	**227.335**	268.065
	5.750.728	6.092.711

Кейбір қарыз шарттарының талаптары бойынша Топтың тиісті еншілес ұйымдары белгілі бір ковенанттарды сақтауға міндетті. Топ әрбір есепті күнге Топтың барлық қарыз шарттары бойынша ковенанттардың сақталуын тексереді. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша солар бойынша ковенанттар талаптары орындалмаған және солар бойынша есепті күнге ковенанттарды қолданбау туралы келісім-хаты алынған қарыздардың баланстық құны 99.519 миллион теңге болды.

Облигацияларды шығару және өтеу

2016 жыл ішінде ҚТЖ ҰК 350 миллион АҚШ доллары (өтеу күнгі бағам бойынша 118.676 миллион теңгеге барабар) мөлшерінде Сингапурдың Қор Биржасына орналастырылған еурооблигацияларды өтеуді жүзеге асырды.

2016 жыл ішінде «Интергаз Орталық Азия» АҚ 157 миллион АҚШ доллары (төлеу күнгі бағам бойынша 53.488 миллион теңгеге барабар) мөлшерінде Лондон Қор Биржасында орналастырылған облигацияларды өтеуді жүзеге асырды.

2016 жылдың ішінде ҚТЖ ҰК еурооблигациялардың бір бөлігін қайта қаржыландыру мақсатында Қазақстан Қор Биржасында 10 жыл мерзімге 50.000 миллион теңге сомасына облигацияларды орналастырды.

2016 жыл ішінде ҚМГ ҰК 369 миллион АҚШ доллары (өтеу күнгі бағам бойынша 123.667 миллион теңгеге барабар) сомамсына еурооблигациялардың бір бөлігін өтеуді жүзеге асырды.

2016 жыл ішінде ҚМГ ҰК ұстаушысы «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ болып табылатын шығарылған облигациялар бойынша 51.216 миллион теңге мөлшеріндегі берешекті ішінара өтеуді жүзеге асырды.

2016 жылдың ішінде «Нұрлы Жол» мемлекеттік бағдарламасының шеңберінде электр қуатын беру желілерінің құрылысы бойынша жобаларды қаржыландыру мақсатында, KEGOK Қазақстан қор биржасында 47.500 миллион теңге сомасына купондық облигацияларды орналастырды.

2016 жыл ішінде «Қазақстан Инжиниринг» АҚ 200 миллион АҚШ доллары (өтеу күнгі бағам бойынша 67.138 миллион теңгеге барабар) сомасына сыртқы облигациялар бойынша өз міндеттемелерін толығымен уақтылы төледі.

Өзге де қарыздар

2016 жыл ішінде ҚМГ ҰК 400 миллион АҚШ доллары (өтеу күнгі бағам бойынша 138.696 миллион теңгеге барабар) сомасына ING Bank-тен алынған қарызды өтеуді жүзеге асырды.

2016 жылғы 31 тамызда ҚМГ ҰК «Жамбыл» жобасындағы қатысу үлесінің 27%-ын KC Kazakh B.V. компаниясынан сатып алды. Бұл ретте, KC Kazakh B.V. ҚМГ ҰК жобадағы үлесін қаржыландыруға берілген қарыз есептен шығарылды. Нәтижесінде Топ 62.513 миллион теңге мөлшерінде кірісті таныды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

18. ҚАРЫЗДАР (жалғасы)

Басқа да қарыздар (жалғасы)

2016 жылдың ішінде Citibank мен ҚМГ ҰК еншілес ұйымы «Интергаз Орталық Азия» АҚ арасындағы Бас келісімнің шеңберінде тартылған қаражаттың жалпы сомасы 566 миллион АҚШ долларын құрады (алу күнгі бағам бойынша баламасы 194.605 миллион теңге), жалпы өтеу сомасы – 442 миллион АҚШ доллары (өтеу күнгі бағам бойынша баламасы 152.981 миллион теңге).

2016 жыл ішінде ҚМГ ҰК еншілес ұйымы «Интергаз Орталық Азия» АҚ Еуропалық Қайта Құру және Даму Банкінен 140 миллион АҚШ доллары (алу күнгі бағам бойынша 48.143 миллион теңгеге барабар) сомасына қарыз алды.

2016 жылдың ішінде ҚТЖ ҰК еурооблигациялардың бір бөлігін қайта қаржыландыру мақсатында Еуропалық Қайта Құру және Даму Банкімен жасалған кредиттік шарттың шеңберінде 100 миллион АҚШ долларын алды (алу күнгі бағам бойынша баламасы 32.766 миллион теңге).

31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың еншілес ұйымдарының бөлінісінде қарыздардың баланс сомасы төменде берілген:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
ҚМГ ҰК және оның еншілес ұйымдары	**3.072.540**	3.221.341
ҚТЖ ҰК және оның еншілес ұйымдары	**1.086.719**	1.203.388
Қор	**854.533**	858.040
Самұрық-Энерго және оның еншілес ұйымдары	**329.179**	353.466
КЕГОК және оның еншілес ұйымдары	**175.099**	171.231
ҚАӨ ҰАК және оның еншілес ұйымдары	**127.765**	172.621
Қордың өзге де еншілес ұйымдары	**104.893**	112.624
Барлық берілген қарыздар	**5.750.728**	6.092.711

19. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҮКІМЕТІНІҢ ҚАРЫЗДАРЫ

31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары мынаны қамтыды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Ұлттық қордың активтері есебінен Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі сатып алған облигациялар	**796.275**	727.882
Қазақстан Республикасының Үкіметінен қарыздар	**60.036**	77.249
Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен қарыздар	**62.100**	61.306
	918.411	866.437
12 ай бойы өтеуге жататын соманы шегергенде	**(6.231)**	(6.722)
12 айдан кейін өтеуге жататын сомалар	**912.180**	859.715

2016 жылдың ішінде жылдық 0,1% мөлшеріндегі жыл сайынғы купонмен және он жылдық өтеу мерзімімен 97.000 миллион теңге сомасына облигациялар орналастырылды. Облигациялар «Нұрлы Жол» Мемлекеттік инфрақұрылымды дамыту бағдарламасының аясында төмен пайыздық мөлшерлемелермен құрылыс компанияларын қаржыландыру мақсатында орналастырылды. Облигацияларды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры активтерінің есебінен сатып алды.

Облигацияларды шығару кезінде 52.319 миллион теңге мөлшерінде туындаған дисконт басқа да міндеттемелердің құрамында танылды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

20. ӨЗГЕ ДЕ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелер мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Мұнайды жеткізу шарттары бойынша алдын ала төлем	**1.068.819**	–
Солтүтсік-Каспий жобасында қосымша үлесті сатып алу бойынша берешек	**250.523**	766.014
Мемлекеттік субсидиялар бойынша міндеттемелер	**47.413**	–
Болашақтағы кезеңдердің кірістері	**22.587**	21.821
Ұзақ мерзімді берешек және өзге де міндеттемелер	**87.446**	51.984
	1.476.788	839.819

Мұнайды жеткізу шарты

ҚМГ ҰК

2016 жылы ҚМГ ҰК тобы шикі мұнай мен сұйытылған газды жеткізуге арналған ұзақ мерзімді шартты жасады. Шарт талаптарына сәйкес ҚМГ ҰК тобы шарт жасалған сәттен бастап 2020 жылдың наурызына дейін «Теңізшевройл» («Теңізшевройл») ЖШС, «Манғыстаумұнайгаз» АҚ мен «Қаражанбасмұнай» АҚ өндірген мұнай мен сұйытылған газдың шамамен 30 миллион тонна мен тиісінше1 миллион тонна болатын ең аз мұнай көлемін жеткізеді.

Шарт талаптарына сәйкес мұнайдың жеткізілуі 2016 жылғы сәуірден басталды. ҚМГ ҰК тобы бұл шартты ҚМГ ҰК тобының күтетін сату талаптарына сәйкес қаржылық емес баптарды жеткізу мақсатында жасалған келісімшарт ретінде қарастырады.

Шартта ағымдағы нарықтық баға белгілеудің негізінде бағаның айқындалуы көзделген, ал алдын ала төлем шикі мұнай мен сұйытылған газды накты жеткізу арқылы өтеледі.

Осы шарттың шеңберінде ҚМГ ҰК тобы 2.966 миллион АҚШ доллары (операцияның жасалу күнгі баламасы 1.012.020 миллион теңге) сомасына алдын ала төлемді алды, әрі ол 2017 жылғы сәуірден бастап Теңізшевройл (Топтың бірлескен кәсіпорны) өндірген шикі мұнайды жеткізумен өтеледі.

Алдын ала төлем қалдығына жыл сайын LIBOR + 1,85% мөлшерлемесі бойынша пайыздар есептеледі.

ҚМГ Қашаған Б.В.

2016 жылдың ішінде ҚМГ Қашаған Б.В. шикі мұнайды жеткізуге арналған ұзақ мерзімді шартты жасады. Шарт талаптарына сәйкес ҚМГ Қашаған Б.В. 2017 жылғы қаңтар мен 2021 жылғы желтоқсан аралығындағы кезеңде Қашаған кен орнынан шамамен 7 миллион тоннаға тең болатын ең аз мұнай көлемін жеткізеді. Шарт шеңберінде ҚМГ Қашаған Б.В. мәміле шығындарын шегере отырып 990 миллион АҚШ доллары (алу күнгі баламасы 331.829 миллион теңге) сомасына алдын ала төлемді алды, әрі ол 2019 жылғы қаңтардан бастап Қашаған кен орнында өндірілген шикі мұнайды жеткізумен өтеледі.

Шартта ағымдағы нарықтық баға белгілеудің негізінде бағаның айқындалуы көзделген, ал алдын ала төлем шикі мұнайды накты жеткізу арқылы өтеледі. Шарт талаптарына сәйкес мұнайдың жеткізілуі 2017 жылғы қаңтардан басталды. Топ бұл шартты Топтың болжалы және сату талаптарына сәйкес қаржылық емес баптарды жеткізу мақсатында жасалған келісімшарт ретінде қарастырады.

Бұл алдын ала төлем қалдығына жыл сайын LIBOR + 2,05% мөлшерлемесі бойынша пайыздар есептеледі.

Солтүстік-Каспий жобасына қатысудың бөлінбейтін үлесінде қосымша үлес сатып алу бойынша берешек

2008 жылы 31 қазанда Солтүстік-Каспий жобасына (бұдан әрі – «СКЖ») барлық қатысушылар келісімге қол қойды, оған сәйкес ҚМГ Қашағаннан басқа, жобаға қатысушылардың барлығы ҚМГ Қашаған Б.В.-нің СКЖ-дегі үлесін 2008 жылғы 1 қаңтардан бастап 8,33%-дан 16,81%-ға дейін ретроспективалы ұлғайту үшін пропорционалды негізде жобадағы өз үлестерінің бір бөлігін ішінара беруге келісті. Сатып алу бағасы 1,78 миллиард АҚШ доллары мөлшеріндегі соманы және жыл сайынғы негізде негізгі борыштың сомасына капиталдандырылатын LIBOR плюс 3% мөлшеріндегі жылдық сыйақыны қамтиды. ӨБК-ге 8,48% қатысу үлесі мөлшерінде сатып алынған иелену үлесі осы міндеттемелерді қамтамасыз ету ретінде салынған.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

20. БАСҚА ДА ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Солтүстік-Каспий жобасына қатысудың бөлінбейтін үлесінде қосымша үлес сатып алу бойынша берешек (жалғасы)

Осы сома Қашаған кен орнында мұнайды коммерциялық өндіруді бастағаннан кейін үш тең мөлшердегі жыл сайынғы төлемдермен төленуі тиіс. Коммерциялық өндіруді бастау күні – 2016 жылғы 1 қараша, тиісінше, бірінші төлем жасалды, ал екінші төлемнің сомасы ұзақ мерзімді міндеттемелерден қысқа мерзімді міндеттемелерге қайта жіктелді.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы берешектің амортизацияланған құны 522.120 миллион теңгені (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 766.014 миллион теңге) құрады.

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы қаржылық міндеттемелердің баланстық құны шамамен оның әділ құнына тең.

«Нұрлы Жол» бағдарламасының шеңберіндегі мемлекеттік субсидиялар бойынша міндеттемелер

2016 жылдың ішінде «Нұрлы Жол» бағдарламасының шеңберіндегі мемлекеттік субсидиялар бойынша міндеттемелер мойындалды *(19-ескертпе)*. Мойындалған сәттен бастап, мемлекеттік субсидиялар бойынша міндеттемелер 4.326 миллион теңге мөлшерінде мемлекеттік субсидиялар бойынша кіріс сомасына азайтылды. Мемлекеттік субсидиялар бойынша кірістер қарыздардың берілу пайызын дисконттың жалпы сомасына қолдану арқылы есептеледі.

Миллион теңгемен	**2016 жыл**
1 қаңтарға арналған сальдо	**–**
Кезеңде алынғаны	52.319
Пайдалар мен шығындарда танылғаны	(4.326)
31 желтоқсанға баланс	**47.993**
Минусы: 12 айдың ішінде өтелуге жататын сома	580
12 айдан кейін төленуге жататын сомалар	**47.413**

21. ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАЛДАУ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Топ негізгі құралдардың бірқатар объектілері, көбінесе әуе кемелері бойынша қаржылық жалдау шарттарын жасады.

2012-2014 жылдары Топтың еншілес ұйымы «Эйр Астана» АҚ (бұдан әрі – «Эйр Астана») белгіленген пайыздық мөлшерлемемен қаржылық жалдау талаптары бойынша 11 (он бір) әуе кемесін сатып алды. Әрбір әуе кемесі бойынша жалдау мерзімі 12 (он екі) жылды құрайды. «Эйр Астана» АҚ-да жалдау мерзімінің соңында номинал баға бойынша әрбір әуе кемесін сатып алу мүмкіндігі бар. 6 (алты) жаңа Airbus қатысты лизинг берушіге қаржы институттары берген қарыздар Еуропалық Экспорттық-Кредит агенттіктерінің кепілдігімен қамтамасыз етілді; 3 (үш) Boeing – -767 US Export Import Bank кепілдігінде, ал 2 (екі) Embraer Бразилия Даму Банкінің кепілдігінде. Эйр Астана қаржылық жалдау бойынша міндеттемесін қамтамасыз ету ретінде 74.353 миллион теңге баланс құнымен жалданған активтерге кепіл берді (2015: 81.277 миллион теңге).

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайыз сомасының есебі 3,09%-дан 19,7%-ға дейінгі (2015 жыл: 3,09%-дан 19,7%-ға дейін) тиімді пайыз мөлшерлемелеріне негізделеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

21. ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАЛДАУ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құнымен бірге қаржылық жалдау бойынша болашақ ең төменгі жалдау төлемдері былайша берілген:

	2016 жыл	
Миллион теңгемен	**Ең төменгі жалдау төлемдері**	**Ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құны**
Бір жыл ішінде	**22.470**	**18.332**
2 жылдан 5 жылды қоса алғанда	**71.381**	**60.510**
Бес жылдан жоғары	**59.091**	**55.568**
Минусы: қаржы төлемдерін білдіретін сома	**(18.532)**	**–**
Ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құны	**134.410**	**134.410**
12 ай бойы өтеуге жататын соманы шегергенде	**(22.470)**	**(18.332)**
12 айдан кейін өтеуге жататын сомалар	**111.940**	**116.078**

	2015 жыл	
Миллион теңгемен	Ең төменгі жалдау төлемдері	Ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құны
Бір жыл ішінде	24.977	19.364
2 жылдан 5 жылды қоса алғанда	77.367	62.969
Бес жылдан жоғары	76.986	71.864
Минусы: қаржы төлемдерін білдіретін сома	(25.133)	–
Ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құны	154.197	154.197
12 ай бойы өтеуге жататын соманы шегергенде	(24.977)	(19.364)
12 айдан кейін өтеуге жататын сомалар	129.220	134.833

Қаржылық жалдау бойынша «Эйр Астана» АҚ-ның міндеттемесі АҚШ долларымен берілген.

2015 жылғы 1 шілдеде «Эйр Астана» АҚ АҚШ долларымен берілген ықтималдығы жоғары болашақ кірістерді хеджирлеу ретінде АҚШ долларымен берілген қаржылық жалдау бойынша өзінің міндеттемелерінің бір бөлігін анықтады. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша АҚШ долларымен берілген 75.741 миллион теңге (2015 жыл: 85.117 миллион теңге) сомасында берілген қаржылық жалдау бойынша міндеттемелер 2015-2025 жылдардағы кезеңдегі сол сомада болашақ ықтималдығы жоғары түсімді хеджирлеу құралы ретінде танылды. Топ хеджирлеуге қатысты тиімділігі жоғары болып табылатынын күтуде, өйткені қаржылық жалдау бойынша міндеттемелерді өтеуге байланысты ақша қаражатының болашақ ағыны түсімнің хеджирленген бөлігінің ақша қаражатының болашақ түсімдеріне сәйкес келеді.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша хеджирлеудің тиімді бөлігін білдіретін 1.001 миллион теңге (2015 жыл: 7.686 миллион теңге) мөлшерінде кейінге қалдырылған салықты шегергенге дейінгі 5.004 миллион теңге (2015 жыл: 38.430 миллион теңге сомасына шығын) сомасында қаржылық жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалаудан болған пайда хеджирлеу бойынша резерв ретінде өзге жиынтық кірісте көрсетілді *(17.9-ескертпе)*.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

22. РЕЗЕРВТЕР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша резервтер мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер	Қоршаған ортаға келтірген зияны үшін міндеттемелер бойынша резерв	Салықтар бойынша резерв	Әлеуметтік объектілерді салу бойынша резервтер	Басқасы	Жиыны
2015 жылғы 1 қаңтардағы резерв	130.988	42.199	15.718	160.931	33.040	382.876
Есептілік валютасын қайта есептеу	42.743	16.290	9.415	–	6.691	75.139
Есеп бағалауларын қайта қарау	(1.781)	(333)	8.670	2.544	(802)	8.298
Дисконт сомасына ұлғаю	10.340	1.413	–	–	368	12.121
Жыл ішіндегі резерв	963	102	60.559	(30)	46.089	107.683
Сатуға арналған активтермен тікелей байланысты міндеттемелерге аударымдар	(2.651)	(35.196)	–	–	(12.811)	(50.658)
Резервті пайдалану	(609)	(2.588)	(14.181)	(7.180)	(15.774)	(40.332)
Пайдаланылмаған сомаларды түзету	(690)	(1.815)	–	–	(149)	(2.654)
2015 жылғы 31 желтоқсандағы резерв	179.303	20.072	80.181	156.265	56.652	492.473
Есептілік валютасын қайта есептеу	**(591)**	**–**	**77**	**–**	**(328)**	**(842)**
Есеп бағалауларын қайта қарау	**(62.219)**	**(3.104)**	**–**	**–**	**–**	**(65.323)**
Дисконт сомасына ұлғаю	**12.630**	**1.407**	**–**	**–**	**783**	**14.820**
Жыл ішіндегі резерв	**2.328**	**10**	**9.275**	**447**	**66.585**	**78.645**
Кәсіпорындарды біріктіру кезіндегі түсімдер	**–**	**–**	**–**	**–**	**2.187**	**2.187**
Сатуға арналған активтермен тікелей байланысты міндеттемелерге аударымдар	**(118)**	**–**	**–**	**–**	**56**	**(62)**
Резервті пайдалану	**(3.041)**	**(1.274)**	**(20.496)**	**(86.926)**	**(33.192)**	**(144.929)**
Пайдаланылмаған сомаларды түзету	**(74)**	**–**	**(20.989)**	**–**	**(471)**	**(21.534)**
2016 жылғы 31 желтоқсандағы резерв	**128.218**	**17.111**	**48.048**	**69.786**	**92.272**	**355.435**

Резервтердің ағымдағы және ұзақ мерзімді бөлігі былайша берілген:

Миллион теңгемен	Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер	Қоршаған ортаға келтірген зияны үшін міндеттемелер бойынша резерв	Салықтар бойынша резерв	Әлеуметтік объектілерді салу бойынша резервтер	Басқасы	Жиыны
Ағымдағы бөлігі	1.024	8.311	63.228	107.664	40.693	220.920
Ұзақ мерзімді бөлігі	178.279	11.761	16.953	48.601	15.959	271.553
2015 жылғы 31 желтоқсандағы резерв	179.303	20.072	80.181	156.265	56.652	492.473
Ағымдағы бөлігі	**916**	**486**	**48.048**	**63.104**	**80.945**	**193.499**
Ұзақ мерзімді бөлігі	**127.302**	**16.625**	**–**	**6.682**	**11.327**	**161.936**
2016 жылғы 31 желтоқсандағы резерв	**128.218**	**17.111**	**48.048**	**69.786**	**92.272**	**355.435**

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

22. РЕЗЕРВТЕР (жалғасы)

«Біріккен химия компаниясы» ЖШС-тің (БХК) ауыртпалылық міндеттемелері бойынша резерв

2016 жылы БХК Газ турбиналы электр станциясын салуға арналған «Karabatan Utility Solutions» ЖШС-ның жобасы бойынша 58.470 миллион теңге (2015 жыл: 5.612 миллион теңге) нетто сомаға ауыртпалылық міндеттемесі бойынша резервті капитал құрамында Акционермен жасалған Басқа да операциялар ретінде мойындады. 2016 жылы бұл резервтің есебінен Топ «Karabatan Utility Solutions» ЖШС-ның аяқталмаған күрделі құрылысының баланстық құнын 27.386 миллион теңге (2015 жыл: 2.888 миллион теңге) сомасына азайтты.

БХК 2016 жылы Тараз Химиялық паркі ЕЭА инфрақұрылымының құрылысы жобасы бойынша 486 миллион теңге (2015 жыл: 1.656 миллион теңге) нетто сомаға ауыртпалылық міндеттемесі бойынша қосымша резервті мойындап, бұл операцияны пайда мен шығындар және басқа да жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетті. Бұл жинақталған резервтің есебінен Топ Тараз Химпарктің аяқталмаған күрделі құрылысының баланстық құнын 2.315 миллион теңге (2015 жыл: 9.054 миллион теңге) сомасына азайтты.

23. ЖҰМЫСКЕРЛЕРГЕ СЫЙАҚЫ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Мемлекеттік зейнетақымен қамтамасыз ету бойынша міндеттемелер

Топ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнама талаптарына сәйкес әлеуметтік салық төлейді. Әлеуметтік салық және жалақы бойынша шығыстар олар туындаған сәттегі шығыстарға жатқызылады.

Бұдан басқа, Топ жинақтаушы зейнетақы қорларына жұмыскерлердің жарнасы ретінде төленетін жұмыскерлердің жалақысынан 10% ұстап қалады. Осындай шығыстар олар орын алған кезеңде көрсетіледі.

Белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспары

Әртүрлі жоспарлар бойынша жұмыскерлерге төленетін төлемдер бойынша міндеттемелер Топтың кейбір еншілес ұйымдарының (ҚМГ ҰК, ҚТЖ ҰК, «Қазақтелеком» АҚ (бұдан әрі – «ҚТК»), «Самұрық-Энерго» АҚ, ҚАӨ ҰАК, «Қазақстан Инжиниринг» ұлттық компаниясы» АҚ және «Қазпочта» АҚ) және кәсіподақ ұйымдары ұсынған осы еншілес ұйымдардың жұмыскерлері арасында жасалған ұжымдық шарттарға сәйкес төленуі тиіс.

31 желтоқсандағы жағдай бойынша белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспары бойынша Топтың жалпы міндеттемелері мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Белгіленген төлем мөлшерлері бар зейнетақы жоспары бойынша міндеттемелердің ағымдағы құны	**73.059**	78.823
Өтеу мерзімі жыл ішінде болатын міндеттеме	**(6.172)**	(6.384)
Өтеу мерзімі бір жылдан кейін болатын міндеттеме	**66.887**	72.439

31 желтоқсандағы жағдай бойынша төлемдердің және тіркелген төлемдердің белгіленген мөлшерлері бар зейнетақы жоспары бойынша міндеттемелердің ағымдағы құнын салыстыру былайша берілген:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Міндеттемелердің жыл басындағы жалпы сомасы	**78.823**	66.851
Ағымдағы қызметтердің құны	**2.956**	4.578
Бұрынғы қызметтердің құны	**2.066**	7.737
Пайыз бойынша шығыстар	**5.971**	5.162
Жыл ішінде жүргізілген төлемдер	**(6.935)**	(6.741)
Бұрынғы қызметтердің танылмаған құны	**(73)**	(2.040)
Өзге де жиынтық кіріс құрамында кезең ішінде танылған актуарлық шығындар	**(7.424)**	4.378
Кірістер мен шығыстар құрамында кезең ішінде танылған актуарлық (шығындар)/кірістер	**(1.324)**	1.256
Сатудан активтерге аударымдар	**(1.001)**	(2.358)
Жыл соңындағы міндеттемелердің жалпы сомасы	**73.059**	78.823

2.172 миллион теңге мөлшерінде қызметтердің ағымдағы құнын, пайыздар бойынша шығыстарды, бұрынғы қызметтердің құнын, актуарлық шығынды және бұрынғы қызметтердің танылмаған құнын қамтитын қызметтердің жалпы құны 2016 жылы тиісті баптарда жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте мойындалды (2015 жылы: 21.071 миллион теңге).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

23. ЖҰМЫСКЕРЛЕРГЕ СЫЙАҚЫ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспары (жалғасы)

Топтың міндеттемелерінің есептері өлім-жітім деңгейі бойынша жарияланған статистикалық деректер, сондай-ақ Топ жұмыскерлердің саны, жасы, жынысы мен өтілі бойынша нақты деректер негізінде дайындалды. Есепті күнгі барлық жоспарлар үшін орта өлшемді мән ретінде есептелген өзге де негізгі жол берулер төменде келтірілген:

	2016 жыл	2015 жыл
Дисконттың мөлшерлемесі	**9,64%**	7,75%
Болашақтағы қаржылық көмектің күтілетін жылдық өсімі	**5,99%**	5,47%
Болашақтағы ең төменгі жалақының күтілетін жылдық өсімі	**5,29%**	6,63%
Болашақта теміржол билеттері құнының күтілетін жылдық өсуі	**7%**	10,2%

24. ӨЗГЕ ДЕ АҒЫМДАҒЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де ағымдағы міндеттемелер мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	2016 жыл	2015 жыл
Солтүстік-Каспий жобасына қатысудың бөлінбейтін үлесінде қосымша үлес сатып алу бойынша берешек *(20-ескертпе)*	**271.597**	–
Мұнайды жеткізу шарттары бойынша алдын ала төлем *(20-ескертпе)*	**249.968**	–
Алынған аванстар және болашақтағы кезеңдердің кірістері	**123.938**	119.419
Жұмыскерлерге төлемдер бойынша міндеттемелер	**93.139**	78.787
Төленуге жататын өзге де салықтар	**61.614**	66.851
Клиенттердің қаражаты	**24.027**	21.069
Төлеуге дивидендтер	**3.965**	7.225
Өзге де бағалау міндеттемелері	**2.252**	5.738
Басқасы	**62.477**	56.879
	892.977	355.968

25. ТҮСІМ

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішіндегі түсім мыналарды қамтиды:

Миллион теңгемен	2016 жыл	2015 жыл
Шикі мұнай сату	**702.052**	121.652
Теміржолмен жүк тасымалдары	**684.271**	620.918
Уран өнімін сату	**317.789**	303.998
Мұнай мен газ тасымалдау	**314.765**	296.617
Қайта өңделген газ өнімін сату	**292.783**	213.782
Мұнай өнімдерін сату	**282.718**	212.499
Электрлік кешен	**232.899**	230.192
Авиатасымалдар	**227.324**	172.314
Телекоммуникациялық қызметтер	**201.439**	180.705
Аффинирленген алтынды өткізу	**154.042**	92.200
Электр энергиясын тасымалдау	**115.775**	98.028
Алыс-беріс мұнайын өңдеу	**98.380**	78.046
Жолаушылар темір жол тасымалы	**81.279**	72.926
Пайыздық кіріс	**56.394**	49.933
Почта қызметтері	**35.381**	31.837
Басқа да кіріс	**296.203**	315.984
Минусы: жанама салықтар және коммерциялық жеңілдіктер	**(1.215)**	(643)
	4.092.279	3.090.988

Топ мұнайды жеткізу шартының шеңберіндегі өткізуді қоспағанда шикі мұнайды нарықта KMG I арқылы сатады *(20-ескертпе)*.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

26. МЕМЛЕКЕТТІК СУБСИДИЯЛАР

«Тасымалдаушының жолаушылар тасымалдауды жүзеге асыруына байланысты шығындарын субсидиялау ережесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2004 жылғы 11 қарашадағы № 1188 қаулысына сәйкес 2005 жылдың 1 қаңтарынан бастап ҚТЖ ҰК әлеуметтік маңызы бар қатынастар бойынша тасымалдаушының шығындарын жабу ретінде субсидиялар ала бастады. Осы субсидиялар бойынша қандай да бір орындалмаған талаптар немесе шартты міндеттемелер жоқ. 2016 жылы 31 желтоқсанда аяқталған жылға субсидияның сомасы 22.530 миллион теңгені құрады (2015: 21.722 миллион теңге).

«Халыққа телекоммуникацияның әмбебап қызметтерін көрсететін байланыс операторларының шығындарын өтеу үшін телекоммуникацияның әмбебап қызметтерінің құнын субсидиялау ережесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2004 жылғы 7 қазандағы № 1039 қаулысына сәйкес 2004 жылдың 4-тоқсанынан бастап ҚТК әлеуметтік маңызды аудандарда байланыс қызметтерін көрсету кезінде шеккен операторлардың шығындарына өтемақы төлеуге арналған үкіметтік субсидиялар алды. Көрсетілген субсидияларға қатысты барлық талаптар мен шартты міндеттемелер орындалды. 2016 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылы алынған субсидияның жалпы сомасы 7.353 миллион теңгені құрады (2015: 7.010 миллион теңге).

2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы өзге де мемлекеттік субсидиялар бойынша кіріс 4.326 миллион теңгені (2015: нөл теңге) құрады *(20-ескертпе)*.

27. ӨТКІЗІЛГЕН ӨНІМНІҢ ЖӘНЕ КӨРСЕТІЛГЕН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде сатылған өнім мен көрсетілген қызметтердің өзіндік құны мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Материалдар мен қорлар	**1.236.201**	747.700
Әлеуметтік салық пен аударымдарды қоса алғанда, жалақы бойынша шығыстар	**726.650**	687.728
Тозу, тауысылу және амортизация	**400.621**	340.490
Отын және энергия	**223.419**	209.823
Алынған өндірістік қызметтер	**177.324**	156.582
Жөндеу және қызмет көрсету	**125.117**	100.498
Пайыздық шығыстар	**109.749**	74.641
Жалдау	**62.583**	39.249
Көлік қызметтері	**53.356**	49.155
Әлеуметтік салық пен әлеуметтік аударымдардан басқа, салықтар	**50.381**	42.172
Пайдалы қазбалар өндіруге салынатын салық	**49.658**	79.462
Басқасы	**182.043**	187.532
	3.397.102	2.715.032

28. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішіндегі жалпы және әкімшілік шығыстар мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Әлеуметтік салық пен аударымдарды қоса алғанда, жалақы бойынша шығыстар	**160.205**	152.819
Табыс салығынан басқа салықтар	**32.850**	26.401
Консультациялық қызметтер	**29.648**	26.429
Демеушілік көмек және қайырымдылық	**16.665**	17.746
Тозу және амортизация	**16.442**	19.414
Жалдау	**9.364**	6.384
Күмәнді берешек бойынша резервтер	**8.574**	12.972
Іссапар шығыстары	**6.413**	5.449
Жөндеу және қызмет көрсету	**5.869**	4.573
Айыппұлдар мен өсімпұлдар	**(11.916)**	49.248
Басқасы	**70.587**	59.143
	344.701	380.578

Айыппұл мен өсімпұлды түзетуге тиісті сот істерінің нәтижесінде «ҚазМұнайГаз Барлау Өндіру» АҚ-ны 2009-2012 жылдары кешенді салықтық тексеруге қатысты айыппұлдар мен өсімпұлдарды 18.754 миллион теңге сомасына түзету кіреді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

29. ТАСЫМАЛДАУ ЖӘНЕ САТУ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішіндегі тасымалдау және сату бойынша шығыстар мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Кеден бажы	**84.199**	84.639
Тасымалдау	**74.730**	44.996
Рента салығы	**19.981**	41.557
Әлеуметтік салық пен аударымдарды қоса алғанда, жалақы бойынша шығыстар	**10.306**	10.979
Агенттерге комиссиялық сыйақылар және жарнама	**7.880**	8.070
Тозу және амортизация	**6.530**	6.890
Басқасы	**14.714**	14.137
	218.340	211.268

30. ҚҰНСЫЗДАНУДАН БОЛАТЫН ШЫҒЫН

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішіндегі шығын мыналарды қамтиды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің құнсыздануы	**23.218**	132.262
«Delta Bank» АҚ-да орналастырылған ақша қаражаты мен банк салымдарының құнсыздануы *(4-ескертпе)*	**15.298**	–
«Қазинвестбанк» АҚ-да орналастырылған ақша қаражаты мен банк салымдарының құнсыздануы *(4-ескертпе)*	**12.429**	–
Берілген қарыздардың құнсыздануы *(10-ескертпе)*	**8.411**	9.167
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялардың құнсыздануы *(9-ескертпе)*	**159**	38.370
Ұзақ мерзімді қорлардың құнсыздануы	**–**	36.047
Гудвилдің құнсыздануы	**–**	11.922
Өтелетін ҚҚС құнсыздануы	**(6.856)**	54.509
Басқасы	**15.995**	9.993
	68.654	292.270

31. ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫНДАР

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішіндегі қаржы шығындары мыналарды қамтыды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Қарыздар және шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	**320.198**	256.064
Солтүстік Каспий жобасында қосымша үлес сатып алғаны үшін берешек бойынша пайыздық шығыстар	**36.241**	19.601
Резервтер және өзге де берешектер бойынша дисконт сомасына ұлғайту	**15.714**	12.784
Қаржылық жалдау бойынша пайыздар бойынша міндеттемелер	**7.915**	6.385
Басқасы	**20.887**	26.655
	400.955	321.489

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

32. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІС

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішіндегі қаржылық кіріс мыналарды қамтиды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Кредит мекемелеріндегі қаражат және ақша қаражаты мен олардың баламалары бойынша сыйақы	**124.022**	96.364
Міндеттемелерді есептен шығарудан түскен пайда *(18-ескертпе)*	**62.513**	44.412
Қарыздар және қаржы активтері бойынша кіріс	**44.720**	31.663
Ұзақ мерзімді дебиторлық берешек дисконтының амортизациясы	**12.684**	10.725
Алынған дивидендтер бойынша кіріс	**7.308**	7.067
Берілген кепілдіктер бойынша кіріс	**5.899**	5.959
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды мерзімінен бұрын өтеуден болатын пайда	**–**	54.837
Басқасы	**16.592**	31.095
	273.738	282.122

2016 жылдың ішінде ҚМГ ҰК «Жамбыл» жобасындағы жер қойнауын пайдалану құқығының 27%-ын KC Kazakh B.V. компаниясынан сатып алды. Бұл ретте келісімге сәйкес ҚМГ-ның «Жамбыл» жобасындағы үлесін қаржыландыру үшін KC Kazakh B.V.-ден алынған қарыз есептен шығарылды. Нәтижесінде Топ 62.513 миллион теңге мөлшерінде кірісті таныды.

33. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРДЫҢ ПАЙДАСЫНДАҒЫ ҮЛЕС, НЕТТО

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішіндегі бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы/(шығынындағы) үлесі мыналарды қамтиды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
«Теңізшевройл» ЖШС	**147.910**	162.160
«Каспий құбыр консорциумы» АҚ	**74.909**	367
«Қазмырыш» ЖШС	**37.388**	(16.339)
«Маңғыстау Инвестментс Б.В.»	**29.766**	19.703
«ҚазРесГаз» ЖШС	**18.648**	36.253
«КАТКО» БК ЖШС	**16.422**	25.856
«ЦОУ» ЖАҚ	**12.556**	(1.203)
«Қаратау» ЖШС	**11.990**	10.043
«Valsera Holdings B.V.»	**10.414**	(123)
«Ақбастау» БК ЖШС	**10.174**	8.080
«Бейнеу-Шымкент газ құбыры» ЖШС	**(8.796)**	(60.433)
«Қазақойл Ақтөбе» ЖШС	**(11.536)**	(449)
«Khan Tengri Holding B.V.»	**(13.539)**	–
«Petro Kazakhstan Ink»	**(15.810)**	(16.466)
Басқасы	**35.473**	(18.026)
	355.969	149.423

34. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішіндегі табыс салығы бойынша шығыстар мыналарды қамтиды:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар		
Корпоративтік табыс салығы (КТС)	**125.219**	200.960
Дивидендтер мен сыйақылар бойынша төлем көзінен ұсталатын салық	**16.147**	27.431
Үстеме пайда салығы	**(1.128)**	8.131
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығыс/(үнемділік)		
Корпоративтік табыс салығы (КТС)	**(4.804)**	(44.360)
Дивидендтер мен сыйақылар бойынша төлем көзінен ұсталатын салық	**18.915**	79.045
Үстеме пайда салығы	**15.543**	2.812
Табыс салығы бойынша шығыстар	**169.892**	274.019

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

34. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)

Бухгалтерлік пайдадан бастап табыс салығы бойынша шығыстарға табыс салығының нормативтік мөлшерлемесі бойынша табыс салығын есептегенге дейін есептелген табыс салығы бойынша шығыстарды салыстыру 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде (2016 және 2015 жылдары 20%) былайша көрсетіліп отыр:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Жалғасып отырған қызметтен болған табыс салығын есепке алғанға дейінгі пайда	**376.893**	317.190
Тоқтатылған қызметтен табыс салығын есептегенге дейінгі пайда	**364.609**	240.594
Бухгалтерлік пайда бойынша табыс салығы бойынша шығыстар	**148.300**	111.557
Шегерімге жатқызылмайтын немесе салық салу мақсатында салық салуға жатқызылмайтын баптардың салықтық әсері	**152.253**	14.235
Кейінге қалдырылған салық бойынша мойындалмаған активтердегі өзгеріс	**(98.311)**	73.307
Үстеме пайда салығы	**14.415**	10.943
Корпоративтік табыс салығының әртүрлі мөлшерлемелерінің әсері	**(8.496)**	3.082
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың салық салынбайтын пайдадағы үлесі	**(50.370)**	(5.190)
Өзге де айырмалар	**8.510**	45.048
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстардың жиынтығы	**166.302**	252.982
Тоқтатылған қызметке жатқызылған табыс салығы бойынша үнем ескерілген	**3.590**	21.037
Жалғасып отырған қызметтен корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	**169.892**	274.019

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

34. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)

Активтер мен міндеттемелерді есептеу үшін салық негізі мен шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген сома арасындағы уақытша айырмаларға есептік күні қолданылған заңда белгіленген салық мөлшерлемесін қолдану арқылы есептелген 31 желтоқсанға кейінге қалдырылған салық сальдосы мыналарды қамтиды:

	2016 жыл				2015 жыл			
Миллион теңгемен	**Корпоративтік табыс салығы**	**Үстеме пайда салығы**	**Төлем көзінен ұсталатын салық**	**Жиыны**	Корпоративтік табыс салығы	Үстеме пайда салығы	Төлем көзінен ұсталатын салық	Жиыны
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер								
Негізгі құралдар	**89.894**	**(1.900)**	**–**	**87.994**	127.736	(1.900)	–	125.836
Ауыстырылған салықтық шығындар	**594.312**	**–**	**–**	**594.312**	325.717	–	–	325.717
Жұмыскерлерге қатысты есептелген міндеттемелер	**13.457**	**46**	**–**	**13.503**	13.635	7	–	13.642
Қаржы активтерінің құнсыздануы	**5.340**	**–**	**–**	**5.340**	8.250	–	–	8.250
Қоршаған ортаны ластағаны үшін міндеттемелер бойынша резерв	**16.418**	**–**	**–**	**16.418**	14.794	–	–	14.794
Өзге де есептеулер	**3.921**	**163**	**–**	**4.084**	3.000	31	–	3.031
Басқасы	**33.637**	**–**	**–**	**33.637**	42.390	–	–	42.390
Минусы: кейінге қалдырылған салық бойынша танылмаған активтер	**(413.898)**	**–**	**–**	**(413.898)**	(241.084)	–	–	(241.084)
Минусы: кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелермен есепке алынған кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	**(196.240)**	**–**	**–**	**(196.240)**	(176.133)	–	–	(176.133)
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	**146.841**	**(1.691)**	**–**	**145.150**	118.305	(1.862)	–	116.443
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер								
Негізгі құралдар	**573.088**	**15.716**	**–**	**588.804**	538.376	2	–	538.378
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың бөлінбеген пайдасы	**–**	**–**	**173.069**	**173.069**	–	–	154.154	154.154
Басқасы	**17.612**	**–**	**–**	**17.612**	10.615	–	–	10.615
Минусы: кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелермен есепке алынған кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	**(196.240)**	**–**	**–**	**(196.240)**	(176.133)	–	–	(176.133)
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	**394.460**	**15.716**	**173.069**	**583.245**	372.858	2	154.154	527.014
Кейінге қалдырылған салық бойынша таза міндеттемелер	**(247.619)**	**(17.407)**	**(173.069)**	**(438.095)**	(254.553)	(1.864)	(154.154)	(410.571)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

34. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)

31 желтоқсанда аяқталған жылдарға кейінге қалдырылған салық бойынша таза міндеттемелердегі өзгерістер былайша берілген:

	2016 жыл				2015 жыл			
Миллион теңгемен	**Корпоративтік табыс салығы**	**Үстеме пайда салығы**	**Төлем көзінен ұсталатын салық**	**Жиыны**	Корпоративтік табыс салығы	Үстеме пайда салығы	Төлем көзінен ұсталатын салық	Жиыны
1 қаңтардағы сальдо	**254.553**	**1.864**	**154.154**	**410.571**	334.724	(94)	75.187	409.817
Есептілік валютасын қайта есептеу	**1.707**	**–**	**–**	**1.707**	7.120	(854)	(78)	6.188
Өзге де жиынтық кірісте көрсетілгені	**817**	**–**	**–**	**817**	(8.107)	–	–	(8.107)
Еншілес компаниялардың сатып алуы	**–**	**–**	**–**	**–**	4.768	–	–	4.768
Тоқтатылған қызмет *(6-ескертпе)*	**(4.654)**	**–**	**–**	**(4.654)**	(39.592)	–	–	(39.592)
Пайдалар мен шығындарда көрсетілгені	**(4.804)**	**15.543**	**18.915**	**29.654**	(44.360)	2.812	79.045	37.497
31 желтоқсандағы сальдо	**247.619**	**17.407**	**173.069**	**438.095**	254.553	1.864	154.154	410.571

Кейінге қалдырылған салық активі болашақта соған қатысты актив пайдаланылуы мүмкін салық салынатын пайданың болу ықтималдығы бар дәрежеде ғана танылады. Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер оларға байланысты салық жеңілдіктері іске асырылуы мүмкін ықтималдық одан әрі болмайтын сол дәрежеде азайтылады. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған салық бойынша танылмаған активтер, негізінен, 413.898 миллион теңге (2015 жылы: 241.084 миллион теңге) сомасындағы ауыстырылған салық шығындарына жатқызылды.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасында ауыстырылған салық шығындары салық салу мақсатында олар туындаған сәттен бастап 10 (он) жыл өткеннен кейін мерзімі өтеді.

35. ШОҒЫРЛАНДЫРУ

Мына еншілес ұйымдар осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке енгізілді:

		Иелену үлесі	
		2016 жыл	2015 жыл
1	«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ («ҚМГ» ҰК) және еншілес ұйымдары	**90%**	90%-1%
2	«ҚМГ Қашаған Б.В.» ЖШЖК	**100,00%**	100,00%
3	«Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ («ҚТЖ» ҰК») және еншілес ұйымдары	**100,00%**	100,00%
4	«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ («ҚАӨ» ҰАК») және еншілес ұйымдары	**100,00%**	100,00%
5	«Самұрық-Энерго» АҚ («Самұрық-Энерго») және еншілес ұйымдары	**100,00%**	100,00%
6	«Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы» АҚ («KEGOC») және еншілес ұйымдары	**90% + 1**	90% + 1
7	«Қазпочта» АҚ және еншілес ұйымдары	**100,00%**	100,00%
8	«Қазақтелеком» АҚ («ҚТК») және еншілес ұйымдары	**51,00%**	51,00%
9	«Эйр Астана» АҚ («Эйр Астана»)	**51,00%**	51,00%
10	«Қазақстан Инжиниринг» ұлттық компаниясы» АҚ («Қазақстан Инжиниринг») және еншілес ұйымдары	**100,00%**	100,00%
11	«Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ және еншілес ұйымдары	**100,00%**	100,00%
12	«Тау-кен Самұрық» ұлттық тау-кен компаниясы» АҚ және еншілес ұйымдары	**100,00%**	100,00%
13	«Біріккен химия компаниясы» ЖШС («БХК») және еншілес ұйымдары	**100,00%**	100,00%
14	«Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС	**100,00%**	100,00%
15	«Самұрық-Қазына Келісімшарт» ЖШС	**100,00%**	100,00%
16	«КОРЭМ» АҚ	**100,00%**	100,00%
17	«Атырау халықаралық әуежайы» АҚ	**100,00%**	100,00%
18	«Ақтөбе халықаралық әуежайы» АҚ	**100,00%**	100,00%
19	«Павлодар әуежайы» АҚ	**100,00%**	100,00%
20	«СК Бизнес Сервис» ЖШС және еншілес ұйымдары	**100,00%**	100,00%
21	«Qazaq Air»АҚ	**100,00%**	100,00%
22	«Қазақстан атом электр станциялары» АҚ	**–**	100,00%
23	«AirKazakhstan» авиация компаниясы» АҚ	**53,55%**	53,55%

36. МАҢЫЗДЫ АҚШАЛАЙ ЕМЕС МӘМІЛЕЛЕР

2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде мынадай елеулі ақшалай емес операциялар ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептен алынып тасталды:

1. 153.314 миллион теңге мөлшеріндегі банктік қарыздар есебінен негізгі құралдарды сатып алу.
2. АҚШ долларымен берілген Топтың белгілі бір қарыздарына қарсы шетелдік бөлімшелер ретінде жіктелетін кейбір еншілес ұйымдарға таза инвестицияларды хеджирлеу. 2016 жылға қатысты хеджирлеу нәтижесі 79.682 миллион теңгені құрады, ол есептілік валютасын қайта есептеу бойынша резерв бабына өзге жиынтық кірісінің құрамына пайда мен шығындардан қайта жіктелді *(17.8-ескертпе)*.
3. ҚР Үкіметіне 55.816 миллион теңге сомасында Тарих мұражайын беру.
4. Ауыртпалылық міндеттемесі бойынша 58.470 миллион теңге сомасында резервті құру *(17.4-ескертпе)*.
5. «Қазақтелеком» АҚ-ға 29.991 миллион теңге сомасында «Алтел» АҚ-ның банктік қарыздары бойынша берешек.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

37. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАР ТУРАЛЫ АҚПАРАТТЫ АШУ

24 *«Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашып көрсету»* БЕХС-ке сәйкес, егер бір тараптың басқа тарапты бақылауға және қаржылық немесе операциялық шешімдерді қабылдау кезінде басқа тарапқа айтарлықтай ықпал етуге мүмкіндігі болса, онда тараптар байланысты деп есептеледі. Әрбір байланысты тараппен қатынастардың болу мүмкіндігін бағалау кезінде заңды ресімделуіне ғана емес өзара қарым-қатынастардың мәніне де назар аударылады.

Байланысты тараптар Топтың негізгі басқарушы персоналын, Топтың негізі басқарушы персоналына біршама қатысу үлесі тікелей немесе жанама түрде тиесілі ұйымды, сондай-ақ Үкімет бақылайтын өзге де кәсіпорындарды қамтиды. Байланысты тараптармен мәмілелер байланысты және үшінші тарапқа ұсынылатын тарифтер негізінде берілген кейбір реттелетін қызметтерді қоспағанда, нарық мөлшерлемелеріне сәйкес келуі міндетті емес тараптар арасында келісілген талаптар бойынша жүзеге асырылды.

Мына кесте байланысты тараптармен 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жасалған мәмілелердің жалпы сомасын көрсетеді:

Миллион теңгемен		**Қауымдасқан компаниялар**	**Топ қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар**	**Мемлекет бақылайтын өзге де кәсіпорындар**
Байланысты тараптардың берешегі	**2016 жыл**	**40.896**	**116.231**	**11.340**
	2015 жыл	45.744	39.058	10.771
Байланысты тараптарға берешек	**2016 жыл**	**38.829**	**155.585**	**9.265**
	2015 жыл	43.127	91.496	1.836
Тауарлар мен қызметтерді сату	**2016 жыл**	**54.764**	**366.709**	**259.975**
	2015 жыл	48.968	261.978	189.293
Тауарлар мен қызметтерді сатып алу	**2016 жыл**	**206.588**	**698.052**	**10.722**
	2015 жыл	163.644	239.436	11.691
Өзге де пайдалар/(шығындар)	**2016 жыл**	**(2.969)**	**2.107**	**8.765**
	2015 жыл	95.576	63.453	(91.085)
Ақша қаражаты және оның баламалары және кредиттік мекемелердегі қаражат (активтер)	**2016 жыл**	**–**	**34**	**241.929**
	2015 жыл	–	–	222.003
Берілген қарыздар	**2016 жыл**	**182.394**	**246.388**	**187.227**
	2015 жыл	217.010	237.449	193.667
Алынған қарыздар	**2016 жыл**	**–**	**755**	**1.706.153**
	2015 жыл	–	217	1.746.804
Өзге де активтер	**2016 жыл**	**14.187**	**82.520**	**8.890**
	2015 жыл	10.591	48.843	14.385
Басқа да міндеттемелер	**2016 жыл**	**7.032**	**15.470**	**51.939**
	2015 жыл	2.614	13.349	26.842
Алынған сыйақы	**2016 жыл**	**15.873**	**23.967**	**20.300**
	2015 жыл	17.557	18.061	14.546
Есептелген сыйақы	**2016 жыл**	**6.063**	**4.976**	**113.710**
	2015 жыл	3.066	86	63.012

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 76.155 миллион теңге сомасындағы (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 87.901 миллион теңге) Топтың бірқатар қарыздарына Қазақстан Республикасының Үкіметі кепілдік берді.

Қоса берілген жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте жалпы және әкімшілік шығыстарға қосылған негізгі басқарушы персоналға төленген жалпы сыйақы сомасы 2016 жылы 31 желтоқсанда аяқталған жылы 7.182 миллион теңгені құрады (2015: 5.618 миллион теңге). Негізгі басқарушы персоналға төленген сыйақы негізінен келісімшарттарда белгіленген жалақы бойынша шығыстардан және операциялық нәтижелерге қол жеткізуге негізделген өзге де төлемдерден тұрады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

38. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ

Топтың негізгі қаржы құралдары қарыздарды, ҚР Үкіметінен алынған қарыздарды, қаржылық жалдау бойынша міндеттемелерді, клиенттердің қаражатын, туынды құралдарды, ақша қаражатын және оның баламаларын, берілген қарыздарды, кредит мекемелеріндегі қаражатты, өзге де қаржылық активтерді, сондай-ақ дебиторлық және кредиторлық берешектерді қамтиды. Топтың қаржы құралдары бойынша туындайтын негізі тәуекелдер – бұлар пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекелі, валюталық тәуекел және кредиттік тәуекел. Топ барлық қаржы құралдары бойынша туындайтын өтімділікке байланысты тәуекелдерді де қадағалайды.

Пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекелі

Пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекелі нарықтағы сыйақы мөлшерлемесінің өзгеруі нәтижесінде қаржы құралы құнының ауытқу тәуекелін білдіреді. Топ оларда өзінің жеке және қарыз қаражаты, сондай-ақ оның инвестициялары көрсетілген валюталар бойынша сыйақы мөлшерлемелерінің өзгерістеріне бақылауды жүзеге асыру арқылы пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекелін шектейді.

Топтың пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекеліне бейімділігі, негізінен, Топтың пайыздық мөлшерлемелері өзгермелі ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді қарыздарына қатысты болады *(18-ескертпе)*.

Мына кестеде Топтың табыс салығын (сыйақы мөлшерлемелері өзгермелі қарыздарының болуы салдарынан) және капиталды есепке алғанға дейінгі (сату үшін қолда бар инвестициялардың әділ құнындағы өзгерістер салдарынан) пайдасының LIBOR өзгермелі пайыздық мөлшерлемелерінде болатын ықтимал өзгерістерге барлық қалған параметрлер тұрақты шама ретінде қабылданатын талаппен сезімталдығы көрсетілген.

Миллион теңгемен	**Базистік пункттердегі ұлғаю/ (азаю)***	**Пайда мен шығындарға ықпалы**
2016 жыл		
АҚШ доллары	**60.8**	[redacted]
2015 жыл		
АҚШ доллары	(50.12)	[redacted]

* *1 базистік тармақ = 0,01%.*

Валюталық тәуекел

АҚШ долларында көрсетілген қарыздардың, қаржылық жалға алу бойынша міндеттемелердің және сауда кредиторлық берешектің, банктердегі салымдардың, ақша қаражаты мен олардың баламаларының, кредиттік мекемелердегі қаражаттың және дебиторлық берешектің елеулі сомасының болуы нәтижесінде Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайына теңгеге АҚШ долларының айырбас бағамының өзгеруі біршама әсер етуі мүмкін.

Мына кестеде Топ пайдасының табыс салығын есептегенде дейін АҚШ доллары және евро айырбас бағамындағы ықтимал өзгерістерге, барлық қалған параметрлеріне тұрақты шама ретінде қабылданған жағдай талабымен сезімталдығы көрсетілген.

Миллион теңгемен	**Айырбастау бағамдарындағы ұлғаю/(кему)**	**Пайда мен шығындарға ықпалы**
2016 жыл		
АҚШ доллары	**13,00%13,00%**	**213.657/(213.657)**
Евро	**15,00%/(15,00%)**	**14.411/(14.411)**
2015 жыл		
АҚШ доллары	60,00%/(20,00%)	818.961/(288.318)
Евро	60,00%/(20,00%)	68.987/(22.996)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

38. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Кредиттік тәуекел

Контрагенттердің Топтың қаржы құралдарымен жасалған шарттардың талаптарын орындамауы нәтижесінде туындаған кредиттік тәуекел, әдетте, контрагенттер міндеттемелерінің шамасы Топтың осы контрагенттердің алдындағы міндеттемелерінен асатын сома болған кезде, сол сомамен шектеледі. Топ саясаты кредитке қабілетті конрагенттермен бірге қаржы құралдарымен операциялар жасауды көздейді. Кредиттік тәуекелге бейімділіктің ең жоғарғы шамасы әрбір қаржы активінің баланс құнына тең. Топ өз тәуекелінің ең жоғары шамасы есепті күні көрсетілген, құнсыздануға резервтерді шегергенде, берілген қарыздарының сомасында *(10-ескертпе)*, кредит мекемелеріндегі қаражат сомасында *(11-ескертпе)*, сауда-дебиторлық берешек пен өзге де ағымдағы активтерде *(15-ескертпе)*, өзге де қаржы активтерінде *(12-ескертпе)* және ақша қаражаты мен оның баламаларында *(16-ескертпе)* көрінеді деп санайды.

Кредиттік тәуекелдің жинақталуы оларға қатысты экономикалық жағдайлардың немесе өзге де жағдайлардың өзгеруі олардың өз міндеттемелерін орындау қабілетіне бірдей әсер етеді деп күтуге негіз бар бір қарыз алушының немесе бірдей қызмет шарттарымен қарыз алушылар тобы берешегінің бірнеше сомасы болған кезде туындауы мүмкін.

Топта адекватты кредиттік тарихы бар контрагенттермен мәмілелер жасасуға және белгіленген кредит беру лимиттерінен асырмауға тұрақты бақылауды көздейтін саясат қолданылады. Топ өзінің контрагенттерінің көпшілігімен алдын ала төлем негізінде жұмыс істейтіні фактісінің арқасында кредиттік тәуекел азаяды.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі Топ өзінің қаржылық міндеттемелерін орындау үшін қаражат тартқан кезде қиындықтарға кездесуі мүмкіндігіне байланысты. Өтімділік тәуекелі қаржы активін оның әділ құнына жақын құн бойынша жедел сатудың мүмкін еместігі нәтижесінде туындауы мүмкін.

Өтімділікке қойылатын талаптар ұдайы бақыланады және басшылық міндеттемелердің туындауына қарай оларды орындау үшін жеткілікті көлемде қаражаттың болуын қадағалайды.

Мына кестеде Топтың қаржылық міндеттемелері бойынша осы міндеттемелерді өтеудің мерзімі бөлінісінде шарттық дисконтталмаған төлемдер туралы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақпарат берілген.

Миллион теңгемен	Талап етілгенге дейін	1 айдан артық, бірақ 3 айдан аспайтын	3 айдан артық, бірақ 1 жылдан аспайтын	1 жылдан артық, бірақ 5 жылдан аспайтын	5 жылдан артық	Жиыны
2016 жылғы 31 желтоқсанда						
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	**13**	**24**	**35.640**	**189.319**	**2.827.145**	**3.052.141**
Қарыздар	**96.758**	**55.001**	**822.439**	**3.252.694**	**2.660.013**	**6.886.905**
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелер	**688**	**5.631**	**18.720**	**71.981**	**59.091**	**156.111**
Клиенттердің қаражаты	**24.014**	**–**	**12**	**16**	**–**	**24.042**
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	**248.541**	**284.922**	**52.403**	**6.366**	**6.925**	**599.157**
Туынды қаржы құралдары	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**
	370.014	**345.578**	**929.214**	**3.520.376**	**5.553.174**	**10.718.356**
2015 жылғы 31 желтоқсанда						
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	13	24	36.168	166.616	2.831.991	3.034.812
Қарыздар	63.408	70.753	727.895	4.236.512	3.157.838	8.256.406
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелер	70	6.170	18.687	77.294	76.986	179.207
Клиенттердің қаражаты	21.049	8	12	17	–	21.086
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	103.738	248.023	153.794	1.698	4.731	511.984
Туынды қаржы құралдары	–	–	236	–	–	236
	188.278	324.978	936.792	4.482.137	6.071.546	12.003.731

38. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Капиталды басқару

Топ ең бастысы өзінің еншілес ұйымдарының капиталын басқару арқылы және өзінің бақылау функцияларын іске асыра отырып, өзінің капиталын басқарады. Капиталды басқарудың басты мақсаты Топтың еншілес ұйымдары берешек пен капиталға қатысты оңтайландыру арқылы Акционерге кірістерді көбейтумен қатар қызметтің үздіксіз болуы қағидатын ұстануды жалғастыру жағдайында болуын қамтамасыз ету болып табылады. Топ әрбір еншілес ұйымның бизнесінің мұқтаждығын және қызметінің ерекшелігін ескере отырып әзірленген қызметтің белгілі бір көрсеткіштерін белгілей отырып, өзінің еншілес ұйымдарының капиталын басқарады.

Қаржы құралдарының әділ құны

Топ қаржы құралдарының әділ құнын анықтау және бағалау моделінің бөлінісінде ол туралы ақпаратты ашып көрсету үшін мынадай сатылылықты пайдаланады:

- 1-деңгей: бірдей активтер немесе міндеттемелер бойынша белсенді нарықтағы бағалар (ешқандай түзетусіз).
- 2-деңгей: барлық бастапқы деректері нарықта не тікелей, не тікелей емес бақыланатын, көрсетілетін әділ құнға біршама әсерін тигізетін басқа да әдістер.
- 3-деңгей: бақыланатын нарықтық ақпаратқа негізделмейтін, көрсетілетін әділ құнға біршама әсер ететін бастапқы деректер қолданылатын әдістер.

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың қаржы құралдарының баланстық құны төменде берілген қаржы құралдарын қоспағанда, олардың әділ құнына негіздемелі түрде жақындау болып табылады:

Миллион теңгемен	**1-деңгей**	**2-деңгей**	**3-деңгей**	**2016 жылғы 31 желтоқсан**
Қаржы құралдарының санаты				
Активтер				
Сату үшін қолда бар қаржылық активтер	**27.708**	**8.818**	**235**	**36.761**
Пайда мен шығын арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржылық активтер	**–**	**–**	**17.371**	**17.371**
Туынды қаржылық активтер	**–**	**–**	**352**	**352**
Міндеттемелер				
Туынды қаржылық міндеттемелер	**–**	**–**	**–**	**–**

Миллион теңгемен	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	2015 жылғы 31 желтоқсан
Қаржы құралдарының санаты				
Активтер				
Сату үшін қолда бар қаржылық активтер	29.907	10.335	1.166	41.408
Пайда мен шығын арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржылық активтер	–	–	10.276	10.276
Туынды қаржылық активтер	–	–	383	383
Міндеттемелер				
Туынды қаржылық міндеттемелер	–	175	61	236

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

38. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)

	2016 жылғы 31 желтоқсанда				
			Мыналарды пайдалана отырып әділ құнды бағалау		
Миллион теңгемен	**Баланс (ағымдағы) құн**	**Әділ құны**	**Белсенді нарықтағы баға белгілеу-лерін (1-деңгей)**	**Елеулі бақыланатын бастапқы деректерді (2-деңгей)**	**Айтарлықтай бақыланбай-тын бастапқы деректерді (3-деңгей)**
Қаржылық активтер					
Кредиттік мекемелердегі қаражат	**2.353.901**	**2.349.159**	**1.504.777**	**710.127**	**134.255**
Қаржылық міндеттемелер					
Қарыздар	**5.750.728**	**5.837.893**	**3.411.579**	**2.074.569**	**351.745**
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	**918.411**	**729.061**	**–**	**729.061**	**–**
Кепілдіктер бойынша міндеттемелер	**37.624**	**47.498**	**–**	**47.498**	**–**

	2015 жылғы 31 желтоқсанда				
			Мыналарды пайдалана отырып әділ құнды бағалау		
Миллион теңгемен	Баланс (ағымдағы) құн	Әділ құны	Белсенді нарықтағы баға белгілеу-лерін (1-деңгей)	Елеулі бақыланатын бастапқы деректерді (2-деңгей)	Айтарлықтай бақыланбай-тын бастапқы деректерді 3-деңгей)
Қаржылық активтер					
Кредиттік мекемелердегі қаражат	2.158.850	2.138.505	1.094.521	971.906	72.078
Қаржылық міндеттемелер					
Қарыздар	6.092.711	6.036.972	3.658.256	1.994.714	384.002
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	866.437	849.567	–	849.567	–
Кепілдіктер бойынша міндеттемелер	36.332	88.948	–	88.948	–

Жоғарыда көрсетілген қаржы құралдарының әділ құны басым пайыздық мөлшерлемелер бойынша ақшалай қаражаттың күтілетін болашақтағы ағындарын дисконттау арқылы есептелген.

39. ШАРТТЫ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Операциялық орта

Қазақстанда экономикалық реформалар және нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылымды дамыту жалғасуда. Болашақтағы Қазақстан экономикасының тұрақтылығы көбінесе осы реформалардың барысына, сондай-ақ экономика, қаржы және ақша-кредит саясатының саласында Үкімет қабылдайтын шаралардың тиімділігіне байланысты болады.

Жалпы, Қазақстан Республикасының экономикасы дамып жатқан нарықтарға тән болатын кейбір ерекшеліктерді танытуын жалғастыруда. Әсіресе ол мұнай мен газ бағасының және ел экспортының негізгі бөлігін құрайтын басқа да минералды шикізат бағасының құбылуына сезімтал келеді.

Мұнай мен басқа да минералды шикізаттың төмен бағалары, айырбас бағамының волатильділігі өтімділіктің төмендеуін және халықаралық қаржыландыруды тартуда қиындықтардың пайда болуын қоса алғанда, Қазақстан Республикасының экономикасына теріс әсерін көрсетті және көрсетуін жалғастыра алады.

39. ШАРТТЫ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Операциялық орта (жалғасы)

Қазақстан экономикасы әлемдегі іскерлік белсенділіктің әлсіреуі мен экономикалық даму қарқынының төмендеуіне сезімтал болып отыр. Ұзаққа созылған әлемдік қаржы дағдарысы капитал нарығының тұрақсыздығына, банк секторындағы өтімділіктің едәуір төмендеуіне және Қазақстанда несие берудің аса қатаң талаптарының туындауына әкеп соқтырды. Қазақстандық үкіметтің өтімділікті қолдауға және қазақстандық банктер мен компаниялар үшін берешектің қайта қаржыландырылуын қамтамасыз етуге бағытталған бірқатар тұрақтандыру шараларын енгізуіне қарамастан, дегенмен, капиталға қол жеткізуге және Топ пен оның қарсы агенттері үшін капитал құнына қатысты белгісіздік бар, әрі бұл Топтың қаржылық жағдайына, оның қызмет нәтижелеріне және экономикалық перспективаларға ықпал ете алады.

Топ басшылығы қазіргі жағдайлардағы топ қызметінің тұрақтылығын қолдау үшін тиісті шараларды қолға алып отырғандығына сенімді болса да, жоғарыда аталған салаларда жағдайдың одан әрі күтпеген жерден нашарлауы қазіргі уақытта анықтауға мүмкін болмайтын тәсілмен топтың қаржылық нәтижелері мен қаржылық жағдайына теріс әсер етуі мүмкін.

Салық салу

Қазақстандық салық салу заңнамасы және нормативтік құқықтық актілер тұрақты өзгерістер мен әртүрлі түсіндірулердің мәні болып табылады. Қаржылық есептілікте ҚЕХС бойынша кірістерді, шығыстарды және басқа да баптарды тану тәсілдерін қоса алғанда, жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдарының арасындағы пікірлерде болатын келіспеушіліктер сирек емес. Қазақстанда қолданыстағы заңдардың негізінде анықталған құқық бұзушылықтарға қазіргі уақытта қолданылатын айыппұлдар мен өсімпұлдар жүйесі барынша қатал. Қазақстандық салық салу жүйесіне тән екіұштылықтың нәтижесінде салықтардың әлеуетті сомасы, айыппұл санкциялары және өсімпұлдар, егер мұндайлар болса, қазіргі уақытқа дейін және 2016 жылғы 31 желтоқсанда есептелген шығыстарға жатқызылған сомадан асып кетуі мүмкін.

Басшылық 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша оны қолданыстағы заңнамада талқылау лайықты деп санайды және резервтер есептелген немесе осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ашылған жағдайлардан басқа жағдайда Топтың салық бойынша ұстанымы расталатынына ықтималдық бар.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша салық салу мәселелеріне байланысты шартты міндеттемелер мыналарды қамтыды:

2009-2012 жылдары ҚМГ БӨ (ҚМГ ҰК) кешенді салықтық тексеру

2015 жылы ҚМГ БӨ 2009-2012 жылдар үшін кешенді салықтық тексерудің нәтижелері бойынша 38.512 миллион теңге сомаға түпкілікті хабарландыруды алды, оған салық талабы, әкімшілік айыппұл мен өсімпұл кіреді. ҚМГ БӨ салықтық тексерудің нәтижелерімен келіспей, Мемлекеттік кіріс комитетіне апелляцияны жолдады. Астана қаласының Арнайы ауданаралық әкімшілік сотының шешіміне сәйкес әкімшілік айыппұлдың сомасы 2.002 миллион теңгеге дейін төмендетілді. ҚМГ БӨ қалған 13.486 миллион теңге сомаға тиісті соттарға апелляцияны беруді жоспарлап отыр. Қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілікке шағымдардың барлық сомасына қатысы бар шартты міндеттемелер кіреді.

ҚМГ БӨ (ҚМГ ҰК) өтеуге ҚҚС

2016 жылғы 31 тамызда ҚМГ БӨ 57.410 миллион теңге мөлшеріндегі ҚҚС-ны өндіріп алуға өтініш берді, солардың 46.558 миллион теңгесі 2012 жылы «Өзенмұнайгаз» АҚ мен «Эмбамұнайгаз» АҚ (ҚМГ БӨ еншілес ұйымдары) активтерін сатумен байланысты болды. 2016 жылғы 10 қазанда 24.567 миллион теңге мөлшеріндегі соманы өтеу керек деп салық органдары растап, оны ҚМГ БӨ 2016 жылы алды. Бұл шоғырландырылған қаржылық есептілікте ҚМГ БӨ 24.567 миллион теңге сомасына алдыңғы кезеңде есептелген ҚҚС резервін қалпына келтірді.

39. ШАРТТЫ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Сот талқылаулары

SC Bioromoil SRL-мен (KMG International N.V.) KazMunayGas Trading AG-нің (бұрынғы Vector Energy AG) сот талқылаулары

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша KazMunayGas Trading AG компаниясы SC Bioromoil SRL компаниясымен сот талқылауларына қатысуда. SC Bioromoil SRL компаниясы 2009-2010 жылдары биодизельді отынды өткізу бойынша Румындық кеден баждарымен байланысты шығыстардың өтелуін және жіберіп алған пайданы өтеуді талап етеді. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша талаптардың жалпы сомасы 26,9 миллион АҚШ долларын (8.965 миллион теңгені) құрайды. 2016 жылғы 31 қыркүйектегі жағдай бойынша Топ 22 миллион АҚШ доллары сомасына (7.332 миллион теңге) (2015 жылғы 31 желтоқсанға: нөл) резервті құрды.

Азаматтық талқылау (KMG International N.V.)

2016 жылғы 22 сәуірдегі қаулыға сәйкес Румынияның Прокуратурасы Ұйымдасқан қылмыспен және лаңкестікпен күрес жөніндегі департаментпен (DIICOT) бірлесіп 26 жеке тұлғаға қатысты тергеуді жалғастырды (солардың 14-і KMGI бұрынғы қызметкерлері болып табылады).

Бұл қаулыға сәйкес, күдіктілердің қатарына KMGI, SC Oilfield Exploration Business Solutions SA және SC Rompetrol Rafinare S.A. (KMGI еншілес ұйымдары) қосылды. Азаматтық шағым бойынша қойылған талаптардың сомасы 1.724.168.825 румындық РОН, 290.786.616 АҚШ долларын және 34.941.924 еуроны (баламасы 760 миллион АҚШ доллары немесе 253,300 миллион теңге) құрады.

2016 жылғы 6 мамырдағы Қаулыға сәйкес DIICOT зиянның өтелуін қамтамасыз ету мақсатында KMGI, SC Oilfield Exploration Business Solutions SA және SC Rompetrol Rafinare S.A банк шоттарын, дебиторлық берешегі мен қорларын қоспағанда, жылжымалы және жылжымайтын мүліктеріне тыйым салды. Белгіленген тыйым салу компаниялардың операциялық қызметіне әсерін тигізбеді. KMGI салынған тыйым туралы Қаулыға ұлттық соттарда және халықаралық төрелікте шағымдану жұмысын жүргізуде. Жоғары соттың тыңдаулары 2016 жылғы 13 маусымда өтті, солардың нәтижесінде шағымдар толығымен қабылданбады. Сот процесі тергеу аяқталғаннан жүргізіледі деп күтілуде. 2016 жылғы 22 шілдеде Компания мен KMGI Румынияның Үкіметі мен Қазақстан Республикасы Үкіметінің арасындағы Келісімге, Нидерландтар Корольдігінің Үкіметі мен Румынияның Үкіметі арасындағы Келісімге және Энергетикалық Хартия Шартына негізделген Инвестициялық даулар туралы хабарламаны Румынияның билігіне ұсынды. Инвестициялық даулар туралы хабарламаның берілуі инвестор мен инвестиция жасалған елдің арасында арбитраждық даудың пайда болу себебіне айналуы мүмкін алғашқы процедуралық қадамды білдіреді. Егер Топ пен Румыния билігінің арасындағы келісімге қол жеткізілмесе, іс Дүниежүзілік банктің жанындағы Инвестициялық дауларды реттеу жөніндегі халықаралық орталықтың немесе Стокгольмның Сауда палатасының Арбитраждық институтының қарауына беріледі.

Топ басшылығы тергеу аяқталғанға және шағымдар туралы толық ақпарат берілгенге дейін резервтерді құру қажет емес деп есептейді.

ҚМГ еншілес компаниясы – «KMG Drilling & Services LLP» ЖШС-ның (бұдан әрі – «ҚМГ D&S») сот істері

KMG D&S (Топтың еншілес ұйымы) өзін өзі көтеретін жүзетін бұрғылау қондырғысының (ӨКБҚ) құрылысы бойынша кешенді жұмыстарды сатып алу туралы шарттан туындайтын мәселелер бойынша «Ерсай Каспиан Контрактор» ЖШС мен «Caspian Offshore & Marine Construction LLP» ЖШС (бұдан әрі – «Консорциум» немесе «Талапкерлер») компанияларының Консорциумымен арбитраждық іске тартылды, әрі сол бойынша Консорциум Лондонның халықаралық арбитраждық сотына өтініш берді. KMG D&S Консорциум шағымын 2017 жылғы 17 қаңтарда алды. Шағымның қарар бөлігінде Талапкердің келесі талаптары көрсетілген:

- реттеуші органдар талаптарының өзгеруі салдарынан жобаның өзгеруін мойындау, мұндай өзгерістердің салдарынан Шарт құнының ұлғаюы, бұдан туындайтын шығындарды өтеу;
- жол берілетін кідірістерге байланысты ӨКБҚ жеткізу мерзімдерін ұзарту;
- КМГ D&S орындалған жұмыс актілеріне қол қою және ӨКБҚ құрылысының шешуші 5, 6, 7-кезеңдерінің құнын төлеу мерзімін өткізіп алғанын мойындау және мерзімі өткен төлемдер бойынша тұрақсыздық айыбын өндіріп алу;
- Шарттың құнын ұлғайтудан, КМГ D&S Шартты бұзудан, сондай-ақ валюталық түзетулер мен Консорциумның қосымша шығыстарынан туындайтын залалдың орнын толтыру.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

39. ШАРТТЫ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Сот талқылаулары (жалғасы)

ҚМГ еншілес компаниясы – «KMG Drilling & Services LLP» ЖШС-ның (бұдан әрі – «ҚМГ D&S») сот істері (жалғасы)

Шағымның сомасы 141.501 мыңнан астам АҚШ долларын құрайды (баламасы 47.161 миллион теңге) және түпкілікті болып табылмайды, өйткені шағымға Консорциумның валюталық түзетулерінің және қосымша шығыстарды өтеуінің нәтижесінде жобаны қымбаттату талаптары қосылған, дегенмен бұл талаптар бойынша сомалар көрсетілмеген.

Топ қойылған талаптармен келіспейді және шағымды талдау аяқталғаннан кейін қорғану дәлелдерін келтіруге кіріседі. Топтың мүдделерін қорғау үшін заңгерлік және техникалық кеңес берушілер, тәуелсіз сарапшылар тартылған.

Сот ісінің нәтижесіне қатысты белгісіздік бар. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ бұл шағым бойынша резервті мойындаған жоқ.

Шикізат тауарлары бағаларының өзгеруі

Топ кірісінің көп бөлігі шикізат тауарларын, негізінен, шикі мұнай мен мұнай өнімдерін сатудан пайда болады. Ертеден осы өнімдерге баға тұрақты болмаған және ұсыныс пен сұраныстағы өзгерістерге, нарықтық тұрлаусыздыққа, әлемдік және өңірлік экономика қызметіне және индустриялардағы циклдікке қатысты біршама өзгерді.

Баға тарифтер және импорттық баждар салу, биржалық алыпсатарлық, мүмкіндікті арттыруды немесе Топтың өнімдерін негізгі нарықтарға артық жабдықтауды қоса алғанда, үкімет әрекетінің әсеріне де бейімделген. Осы сыртқы факторлар және нарықтағы өзгерістер болашақтағы бағаны бағалауды күрделендіреді.

Шикізат тауарлары бағаларының біршама немесе ұзақ уақыт бойы төмендетуі Топтың қызметіне, қаржылық нәтижелеріне және операциялардан болатын ақша ағындарына едәуір немесе жағымсыз әсер етуі мүмкін. Топ шикізат тауарлары бағаларының өзгеру тәуекеліне өзінің ұшырағыштығын айтарлықтай хеджирлемейді.

Өтелетін шығындарды тексеру

Өнім бөлу туралы келісімінің («ӨБК») негізгі қағидаттарына сәйкес Үкімет жер қойнауын пайдалану ауданында қызмет жүргізуге эксклюзивтік құқықтарды мердігерлерге берді, бірақ жеке меншікке де, жалға да осы ауданның жер қойнауын пайдалану құқығын бермеді. Мұның салдарынан, шығарылған және өңделген көмірсутегінің (яғни дайын өнім) барлық көлемі мемлекеттің меншігі болып табылады. Жұмыс өтемақы негізінде жүзеге асырылады, бұл ретте Үкімет мердігерлерге төлемдерді ақшалай түрде емес, дайын өнімнің бір бөлігі түрінде жасайды, осылайша мердігерлерге өз шығындарын өтеуге және пайда табуға мүмкіндік береді.

ӨБК-ге сәйкес мердігерлер көтерген шығындардың барлығы өтеле бермейді. Өтеуге арналған белгілі бір шығындарды Уәкілетті орган бекітуі қажет. Уәкілетті органдар өтелетін шығындарды тексереді. 2016 жылғы 31 желтоқсанға дейін жүргізілген шығындардың өтелуін тексеру нәтижесінде ӨБК бойынша белгілі бір шығындар өтелмейтін ретінде жіктелді. ӨБК тараптары осы шығындарды өтеуге қатысты келіссөздер жүргізуде.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың өтелмейтін даулы шығындардағы үлесі 201.091 миллион теңгені (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 217.166 миллион теңгені) құрады. Топ және оның ӨБК бойынша серіктестері Үкіметпен бұл шығындарды өтеуге қатысты келіссөздер жүргізуде.

Қазақстанның ішкі нарығына арналған жеткізілімдер бойынша міндеттемелер

Үкіметі шикі мұнайды өндірумен және мұнай өнімдерін сатумен айналысатын компаниялардан жыл сайынғы негізде ішкі нарықтың энергетикалық мұқтаждықты қанағаттандыру үшін, негізінен, ішкі нарықта мұнай өнімдерінің жеткізілімі балансын сақтау үшін, сондай-ақ көктемгі егіс және күзгі егін жинау науқаны барысында ауыл шаруашылығы өнімдерін өндірушілерді қолдау үшін өнімнің бір бөлігін жеткізуді талап етеді.

Ішкі нарықтағы мұнайдың бағасы экспорттық бағалардан, тіпті тәуелсіз тараптар арасындағы мәмілелерде белгіленген ішкі нарықтағы қарапайым бағадан да айтарлықтай төмен. Егер Үкімет қазіргі уақытта ҚМГ ҰК тобы жеткізетін көлемнен асатын шикі мұнайдың қосымша көлемін жеткізуге міндеттейтін жағдайда, мұндай жеткізілімдер нарықтық бағалар бойынша жеткізілімдерден басым болады және шикі мұнайды экспортқа сатудан түсетін түсімнен әлдеқайда аз түсімді беретін болады, бұл өз кезегінде ҚМГ ҰК тобы қызметіне, перспективасына, қаржылық жағдайына және қызмет нәтижелеріне елеулі әрі теріс ықпал етуі мүмкін.

2016 жылы Топ өз міндеттемелеріне сәйкес, бірлескен кәсіпорындарды қоса алғанда, ішкі нарыққа 3.236.644 тонна (2015 жылы: 5.510.786 тонна) мұнай жеткізді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

39. ШАРТТЫ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Шикі мұнайды жеткізу міндеттемелері

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың мұнайды жеткізу шарты бойынша міндеттемелері 2020 жылғы наурызға дейін жеткізу мерзімімен 24,6 миллион тонна болды.

Жер қойнауын пайдалануға лицензиялар мен келісімшарттар бойынша міндеттемелер

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың Үкіметпен жасалған өнімді бөлу туралы лицензиялары, келісімдері және жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттардың талаптарына сәйкес ең аз жұмыстар бағдарламасын орындауға қатысты мынадай міндеттемелері (миллион теңгемен) бар:

Жыл	Күрделі шығындар	Операциялық шығыстар
2017 жыл	185.000	49.414
2018 жыл	50.702	44.217
2019 жыл	36.578	44.364
2020 жыл	30.703	45.139
2021-2048 жылдар	166.892	248.456
Жиыны	**469.875**	**431.590**

Операциялық жалдау жөніндегі міндеттемелер

Операциялық жалдау жөніндегі міндеттемелер, негізінен, 5 (бес) жылдан 10 (он) жылға дейінгі жалдау мерзімімен ұшақтарды жалдауға байланысты. Операциялық жалдаудың барлық шарттары, егер Эйр Астана оларды ұзарту мүмкіндігін пайдаланған жағдайда, нарықтық бағаларды жаңарту жөніндегі бөлімдерді қамтиды. Эйр Астана жалдау мерзімі аяқталғаннан кейін жалданған активтерді сатып алу мүмкіндігіне ие бола алмайды.

31 желтоқсандағы жағдай бойынша операциялық жалдау жөніндегі міндеттемелер былайша берілген:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Бір жыл ішінде	**23.317**	21.124
Бір жылдан бес жылға дейін	**97.193**	95.432
Бес жылдан жоғары	**90.321**	117.460
Жиыны	**210.831**	234.016

Операциялық жалдау бойынша міндетті төлемдер тіркелген жалдау төлемдерін, сондай-ақ ұшу сағаттарына байланысты түрлендірілетін техникалық қызмет көрсету бойынша төлемдердің белгілі бір бөлігін қамтиды.

Тіркелген және өзгермелі жалдау төлемдері ірілендірілді және АҚШ долларымен төленуі тиіс. Осы валюта күнделікті әуе кемелерін жалдау кезіндегі халықаралық есептерде пайдаланылады.

Кепілдіктер, аккредитивтер және есеп айырысу операциялары бойынша өзге де міндеттемелерді беру міндеттемелері

Топ үшінші тараптардың алдында клиенттердің міндеттемелерін орындау кепілдігін беру мақсатында қаржылық кепілдіктер мен аккредитивтерді ұсынады. Осы келісімдердің тіркелген лимиттері болады және әдетте, 15 (он бес) жылға дейінгі мерзімге беріледі.

Міндеттемелердің шарттық сомалары санат бойынша мына кестеде көрсетілген. Кестеде көрсетілген міндеттемелер бойынша сомалар бұл соманың толығымен орындалатынын болжайды. Аккредитивтер бойынша кестеде көрсетілген сомалар, егер контрагенттер келісімшарт бойынша өз міндеттемелерін толығымен орындамаса, есепті күні мойындалған барынша көп есептік шығынды білдіреді.

31 желтоқсандағы жағдай бойынша кепілдіктер беру бойынша міндеттемелер былайша берілген:

Миллион теңгемен	**2016 жыл**	2015 жыл
Кепілдіктер	**762.820**	807.285

Топ кредиттік бақылау мен басқарудың осындай саясатын баланстық операцияларды жүзеге асырған кезде пайдаланылатын баланстан тыс әлеуетті міндеттемелерді өзіне қабылдаған кезде қолданады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

39. ШАРТТЫ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Кепілдіктер, аккредитивтер және есеп айырысу операциялары бойынша өзге де міндеттемелерді беру міндеттемелері (жалғасы)

Жоғарыда көрсетілген кепілдіктер беру жөніндегі шарттық міндеттемелердің қолда бар жалпы сомасы ақшалай қаражаттың болашақтағы қажеттілігін міндетті түрде білдірмейді, өйткені осы міндеттемелердің олар қаржыландырылғанға дейін мерзімі өтуі немесе жабылуы мүмкін. Топ кредиттік қаржылық құралдар бойынша қамтамасыз етуді де сұрай алады.

Инвестициялық сипаттағы міндеттемелер

ҚТЖ ҰК

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚТЖ ҰК тобында жалпы сомасы 1.136.590 миллион теңге (2015 жылғы 31 желтоқсан: 409.412 миллион теңге) болатын вокзал кешенін салу, жүк және жолаушы электровоздарын, жүк және жолаушы тепловоздарды сатып алуды қоса алғанда, «Жезқазған-Бейнеу» және «Арқалық-Шұбаркөл» теміржол желілерін салу, ұзын өлшемді рельстерді сатып алу, Астана станциясының теміржол торабын дамыту бойынша міндеттемелері болды. Бұл сомаға 165.348 миллион теңге сомаға (2015 жылғы 31 желтоқсанда: нөл) «Ақтөбе рельс-арқалық зауыты» ЖШС қауымдасқан кәсіпорнынан ұзын өлшемді рельстерді, 119.285 миллион теңге сомаға (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 179.247 миллион теңге) «Электровоз құрастыру зауыты» ЖШС қауымдасқан кәсіпорнынан электровоздарды және 714.652 миллион теңге сомаға (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 42 миллион теңге) «Локомотив құрастыру зауыты» АҚ бірлескен кәсіпорнынан тепловоздарды сатып алуға арналған міндеттемелер кіреді.

ҚМГ ҰК

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚМГ ҰК-нің бірлескен кәсіпорындарын қоса алғанда, оның жалпы сомасы 995.000 миллион теңгеге (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 730.000 миллион теңге) негізгі құралдарды сатып алу және салу бойынша шарттық міндеттемелері болды.

ҚМГ Қашаған

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚМГ Қашағанда 2.186.552 мың АҚШ доллары (728.756 миллион теңге) мөлшерінде өңдеу сатысында мұнай-газ активтеріне және барлау мен бағалау активтеріне қатысудың бөлінбейтін үлесін сатып алуға, салуға немесе өңдеуге Қашағанды игеру жоспарына және бюджетіне сәйкес күрделі шығындар жөніндегі міндеттемелері болды. 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күрделі шығындар бойынша міндеттемелері 715.389 мың АҚШ долларын (243.239 миллион теңгені) құрады.

Самұрық-Энерго

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың 125.661 миллион теңге (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 128.417 миллион теңге) жалпы сомасына негізгі құралдарды сатып алу бойынша ұзақ мерзімді шарттық міндеттемелері болды.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Самұрық-Энерго» АҚ бірлескен кәсіпорындары – Forum Muider және ЕМАЭС-2 күрделі сипаттағы міндеттемелері 47.115 миллион теңге соманы (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 49.037 миллион теңге) құрады. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың есепті күнгі бағалау бойынша қауымдасқан компанияның (БЖЭС) күрделі сипаттағы ұзақ мерзімді шарттық міндеттемелеріндегі үлесі 409.099 миллион теңгені (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 320.068 миллион теңгені) құрады.

БХК

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың инвестициялық жобалар шеңберінде негізгі құралдарды сатып алу және құрылыс қызметтерін көрсету бойынша 124.243 миллион теңге (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 137.383 миллион теңге) сомаға шарттық міндеттемелері болды.

ҚМК

Топ құрылыс жобаларын орындауға және телекоммуникациялық жабдықты сатып алуға арналған шарттарды жасайды. 2016 жылғы 31 желтоқсанда Топтың телекоммуникациялық жабдықты сатып алуға және телекоммуникациялық желіні салуға байланысты 11.108 миллион теңге (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 9.145 миллион теңге) сомаға шарттық міндеттемелері болды.

39. ШАРТТЫ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Инвестициялық сипаттағы міндеттемелер (жалғасы)

ФНСК

2016 жылғы 31 желтоқсанда Топтың құрылыс компанияларымен жасалған шарттар бойынша 73.739 миллион теңге сомасына шарттық міндеттемелері болды (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 8.666 миллион теңге).

«Электр желілерін басқару жөніндегі қазақстандық компания» АҚ (КЕГОК)

Ұлттық электр желілерінің тұрақты әрі сенімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету үшін «Электр желілерін басқару жөніндегі қазақстандық компания» АҚ күрделі инвестициялар жоспарын әзірледі. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ бұл жоспардың шеңберінде жасаған ашық шарттар бойынша міндеттемелер сомасы 45.624 миллион теңгені (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 84.278 миллион теңге) құрады. Күрделі инвестициялар мен ашық келісімшарттар жоспарының едәуір бөлігін Қазақстан Республикасынан тыс жерлерде сатып алынатын жабдық пен қосалқы бөлшектер құрайтындығына байланысты келісімшарттық міндеттемелер құнының құбылу ықтималдылығы бар. Бұл құбылулардың негізгі себебі инфляциялық таргеттеуді енгізу шеңберінде теңгенің еркін құбылмалы айырбастау бағамы режиміне көшуден туындаған айырбастау бағамдары өзгеруінің әсері болып табылады.

«Жасыл квартал» жобасы

2013 жылғы желтоқсанда Топ «BI Corporation» ЖШС-мен «Жасыл квартал» жобасын бірлесіп іске асыру туралы шарт жасасты. Жасалған шартқа сәйкес Топ жалпы сомасы 44.000 миллион теңгені құрайтын Жобаны қаржыландырады, Топтың меншікті қаражатын 15.000 миллион теңге құрайды.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ осы Жобаны 30.800 миллион теңге сомаға қаржыландырды. Топ қалған қаржыландыруды 2017 жылдың ішінде жүзеге асыруды күтіп отыр.

«KLPE» ЖШС-ға қатысу үлесін сату міндеттемелері (бұдан әрі – «опцион шарты»)

БХК мен LG Chem арасындағы опцион шартына сәйкес, егер опцион шарты жасалған күннен бастап 2 (екі) жылдың ішінде БХК LG Chem-нен сатып алынған үлесті жаңа қатысушыға жиынтығында 35% кем емес мөлшерде сатып жіберсе, БХК мұндай үлесті жаңа қатысушыға қалған жарғылық капиталдың жартысынан көп емес (50%) мөлшерде сатуының нақты бағасы арасындағы айырманың жартысын БХК LG Chem пайдасына сатып алушы мен жаңа қатысушы арасындағы үлесті сатып алу-сату шарты бойынша төлемді алғаннан кейін 30 жұмыс күні ішінде өтеуі тиіс.

Қазіргі уақытта «KLPE» ЖШС жобаға инвестицияларды тарту үшін стратегиялық серіктесті іздестіру жұмысын жасауда. Осыған орай, БХК басшылығы қолданыстағы деректерге сүйене отырып шоғырландырылған қаржылық есептілікті шығару күні «KLPE» ЖШС-ға қатысу үлесін серіктеске сатудың болашақ құны стратегиялық серіктес кірген кезінде жобаға инвестицияларды тарту мақсатында 1 (бір) АҚШ долларын құрайтындығын растайды. Соның нәтижесінде, 2016 жылғы 18 наурыздағы опцион шартына сәйкес LG Chem алдындағы міндеттеме пайда болмайды.

Дағдарысқа қарсы қаражатты қайталама пайдалану бойынша міндеттемелер

Қазақстан Республикасы Экономикасын жаңғырту мәселелері жөніндегі мемлекеттік комиссиясының 2012 жылғы 5 сәуірдегі, 2013 жылғы 30 қаңтардағы және 2013 жылғы 7 қазандағы шешімдеріне сәйкес Топ жалпы сомасы 31.514 миллион теңгеге бірқатар инвестициялық жобаларды қаржыландыруды жүзеге асыруы тиіс болды.

Қордың 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша игеру міндеттемелеріне 9.080 миллион теңге мөлшерінде инвестициялық жобаларды қаржыландыру міндеттемелері және Топтың 22.434 миллион теңге мөлшерінде «Қолжетімді баспана – 2020» бағдарламасын қаржыландыру міндеттемелері кіреді.

Республикалық бюджет қаражаты есебінен инвестициялық жобалар бойынша міндеттемелер

2016 жылғы 31 желтоқсанда Қордың республикалық бюджет қаражатының есебінен инвестициялық жобаларды іске асыру міндеттемелері 2.030 миллион теңге (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 2.030 миллион теңге) мөлшеріндегі соманы құрады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

40. СЕГМЕНТТІК ЕСЕПТІЛІК

Басқару мақсаты үшін Топтың қызметі өндіретін өнім түріне және көрсетілетін қызметтің типіне сәйкес мынадай 8 (сегіз) операциялық сегментке бөлінеді:

- Мұнай-газ сегменті мұнай мен газды барлау және өндіру, мұнай мен газды тасымалдау, шикі мұнай, газ және қайта өңделетін өнімдерді қайта өңдеу және сату бойынша операцияларды қамтиды;
- Тау-кен сегменті минералды ресурстарды барлау, өндіру, қайта өңдеу және сату, геологиялық барлау жөніндегі операцияларды қамтиды;
- Тасымалдау сегменті жүктер мен жолаушыларды темір жолмен және әуе көлігімен тасымалдау жөніндегі операцияларды қамтиды;
- Телекоммуникация сегменті жергілікті, қалааралық және халықаралық байланысты қоса алғанда (ТМД-ға кіретін және кірмейтін елдерді қоса алғанда), тіркелген байланыс қызметтерін, сондай-ақ байланыс арналарын жалдау, деректерді беру және сымсыз байланыс қызметтері бойынша операцияларды қамтиды;
- Энергетикалық сегменті электр энергиясын өндіру және беру жөніндегі, электр энергетикалық жүйеге электр энергиясын жіберуді техникалық, диспетчерлеу және импортталатын электр энергиясын пайдалану жөніндегі операцияларды, Қазақстан Республикасының Бірыңғай электр энергетикасы жүйесінің объектілерін орталықтандырылған шұғыл-диспетчерлік басқару функцияларын қамтиды;
- Өнеркәсіптік сегмент қорғаныс кешені мен азаматтық машина жасау, химия саласын дамыту кәсіпорындарын қамтиды;
- Корпоративтік орталық сегменті Қордың инвестициялық және қаржы операцияларын, оның ішінде байланысты және бөгде ұйымдарға қарыздар беруді қамтиды;
- Басқа сегмент мемлекетке тұрғын үй құрылысына инвестицияларды салу арқылы халық үшін тұрғын үйдің қолжетімділігін арттыруда қолдау көрсету операцияларын және басқа да операцияларды қамтиды.

Жоғарыда аталған есептік сегменттердің кейбіреулері Топтың ұйымдық құрылымына сәйкес неғұрлым шағын операциялық сегменттерді біріктіру арқылы қалыптастырылды. Әрбір есептік сегмент ҚЕХС-қа сәйкес бухгалтерлік есепті жүзеге асырады. ҚЕХС-ка сәйкес дайындалған әрбір сегмент қызметінің қаржылық нәтижелері сегментке ресурстарды бөлу және оның қызмет нәтижелерін бағалау туралы шешімдерді қабылдау мақсаты үшін Басқарма төрағасына және шешімдер қабылдауға жауапты адамға беріледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

40. СЕГМЕНТТІК ЕСЕПТІЛІК (жалғасы)

Төменде 2016 жыл ішіндегі Топтың операциялық сегменттерінің пайдалары мен шығындары, активтері мен міндеттемелері туралы ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	Мұнай-газ	Тау-кен өндіруші	Тасымалдау	Телекомуникация	Энергетика	Өнеркәсіптік	Корпоратив-тік орталық	Басқасы	Элими-нациялау	Барлығы
Сыртқы сатып алушыларға сатудан түсім	1.829.618	566.679	1.012.129	236.579	315.044	70.336	48.955	12.939	–	4.092.279
Басқа сегменттерге сатудан түсім	61.936	18.606	13.334	3.971	40.621	7.406	104.084	2.906	(252.864)	–
Түсімдердің жиыны	1.891.554	585.285	1.025.463	240.550	355.665	77.742	153.039	15.845	(252.864)	4.092.279
Жалпы пайда	295.653	113.080	184.303	74.041	119.654	7.623	35.803	5.548	(106.319)	729.386
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(121.151)	(33.414)	(89.631)	(28.336)	(31.722)	(9.270)	(34.148)	(3.166)	6.137	(344.701)
Тасымалдау және сату бойынша шығыстар	(200.754)	(7.283)	(6.984)	(3.591)	(3.336)	(1.021)	–	–	4.629	(218.340)
Қаржылық кіріс	169.592	18.041	9.962	6.792	10.099	4.748	117.839	7.482	(70.817)	273.738
Қаржылық шығындар	(271.055)	(11.559)	(97.325)	(7.234)	(26.266)	(6.419)	(11.352)	(1.870)	32.125	(400.955)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлес	257.121	112.131	670	(13.568)	4.970	(5.352)	–	(3)	–	355.969
Бағамдық айырмадан түсетін кіріс/(шығын), нетто	(12.671)	3.114	15.901	(640)	6.614	747	(36.101)	(22)	(525)	(23.583)
Тозу, таусылу және амортизация	(190.076)	(16.985)	(124.342)	(33.498)	(56.811)	(1.879)	(712)	(363)	438	(424.228)
Негізгі құралдардың құнсыздануы	(3.250)	(13.626)	(4.996)	(23)	(349)	(582)	–	–	–	(22.826)
Өзге де активтердің құнсыздануы	(15.015)	(8.426)	(3.688)	(720)	(1.070)	(1.063)	(12.091)	(3.755)	–	(45.828)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(105.653)	(18.185)	1.821	(11.266)	(18.395)	39	(14.850)	(1.911)	(1.492)	(169.892)
Жалғастырылатын қызметтен бір жылғы таза (шығын)/пайда	(6.684)	149.005	27.696	56.391	61.751	4.848	47.566	2.859	(136.431)	207.001
Тоқтатылған қызметтен бір жылғы таза пайда/(шығын)	368.199	–	–	–	–	–	–	–	–	368.199
Таза пайданың/(шығынның) жиыны	361.515	149.005	27.696	56.391	61.751	4.848	47.566	2.859	(136.431)	575.200
Сегменттер бойынша өзге ақпарат										
Сегмент активтерінің жиыны	14.131.230	1.395.264	3.254.303	545.512	1.482.227	309.795	7.539.497	244.898	(6.441.866)	22.460.860
Сегмент міндеттемелерінің жиыны	6.534.000	279.047	2.061.124	170.711	756.234	121.716	2.081.221	165.946	(700.813)	11.469.186
Күмәнді берешек бойынша резервтер	4.363	491	178	922	1.531	303	779	101	(94)	8.574
Бірлескен кәсіпорындардағы және қауымдасқан компаниялардағы инвестициялар	1.947.125	608.918	23.078	67.161	118.552	39.296	–	53	(36.505)	2.767.678
Күрделі шығындар	755.128	38.690	333.057	21.881	119.145	40.456	13.999	175	(770)	1.321.761

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

40. СЕГМЕНТТІК ЕСЕПТІЛІК (жалғасы)

Төменде 2015 жыл ішіндегі Топтың операциялық сегменттерінің пайдалары мен шығындары, активтері мен міндеттемелері туралы ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	Мұнай-газ	Тау-кен өндіруші	Тасымалдау	Телекомун-никация	Энергетика	Өнеркәсіптік	Корпоратив-тік орталық	Басқасы	Элими-нациялау	Барлығы
Сыртқы сатып алушыларға сатудан түсім	1.061.984	478.804	887.151	249.997	299.610	59.871	46.402	7.169	–	3.090.988
Басқа сегменттерге сатудан түсім	51.954	16.342	17.865	4.229	39.472	7.663	69.952	2.146	(209.623)	–
Түсімдердің жиыны	1.113.938	495.146	905.016	254.226	339.082	67.534	116.354	9.315	(209.623)	3.090.988
Жалпы пайда	(1.358)	105.560	150.661	72.857	108.633	7.314	33.932	2.943	(75.854)	404.688
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(162.387)	(27.910)	(88.472)	(32.145)	(22.259)	(7.942)	(42.650)	(3.357)	6.544	(380.578)
Тасымалдау және сату бойынша шығыстар	(195.362)	(4.473)	(6.259)	(7.027)	(3.204)	(894)	–	–	5.951	(211.268)
Қаржылық кіріс	175.781	23.740	7.731	5.012	7.019	6.529	64.326	4.515	(12.531)	282.122
Қаржылық шығындар	(220.202)	(8.786)	(71.674)	(8.507)	(28.501)	(3.347)	(1.454)	(1.785)	22.767	(321.489)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлес	125.856	36.511	(12.188)	–	(10.062)	8.369	–	937	–	149.423
Бағамдық айырмадан түсетін кіріс/(шығын), нетто	520.421	(52.442)	(436.120)	4.207	(121.434)	(8.651)	(5.289)	624	782.043	683.359
Тозу, таусылу және амортизация	(141.966)	(18.892)	(118.218)	(32.505)	(50.015)	(1.274)	(398)	(355)	–	(363.623)
Негізгі құралдардың құнсыздануы	(99.300)	(21.157)	(1.990)	(35)	(3.572)	(1.656)	–	–	–	(127.710)
Гудвилдің құнсыздануы	(11.922)	–	–	–	–	–	–	–	–	(11.922)
Өзге де активтердің құнсыздануы	(112.371)	(9.680)	(2.792)	(1.043)	(129)	–	(26.630)	7	–	(152.638)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(233.165)	(13.164)	4.031	(9.271)	(5.998)	73	(14.239)	(933)	(1.353)	(274.019)
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы таза шығын	(217.415)	22.508	(450.536)	26.805	(75.997)	326	7.925	3.188	726.367	43.171
Тоқтатылған қызметтен бір жылғы таза пайда/(шығын)	262.601	(2)	(465)	–	–	–	(2)	–	(501)	261.631
Таза пайданың/(шығынның) жиыны	45.186	22.506	(451.001)	26.805	(75.997)	326	7.923	3.188	725.866	304.802
Сегменттер бойынша өзге ақпарат										
Сегмент активтерінің жиыны	12.932.833	1.319.030	3.109.511	497.259	1.411.125	322.312	6.929.328	204.432	(5.836.146)	20.889.684
Сегмент міндеттемелерінің жиыны	5.672.714	347.732	2.100.302	184.982	749.528	118.649	1.843.254	107.368	(636.217)	10.488.312
Күмәнді берешек бойынша резервтер	3.744	808	9.947	881	(2.250)	358	(517)	–	1	12.972
Бірлескен кәсіпорындардағы және қауымдасқан компаниялардағы инвестициялар	1.798.243	575.814	33.003	–	104.788	71.749	(21.757)	21.767	(36.504)	2.547.103
Күрделі шығындар	701.923	45.021	291.059	41.975	127.751	22.552	492	187	1	1.230.961

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

41. ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

Алынған қарыздар

HSBC-ден алынған қарыздар

2017 жылғы наурызда Топ, «ҚТЖ-Жүк тасымалы» еншілес ұйымы арқылы, «HSBC Bank Plc» мен «ЕБ «HSBC Қазақстан» АҚ-мен бірлесіп «HSBC Франция»-мен Бас үлгі келісімнің шеңберінде, 2012 жылғы 31 мамырда 880.877.000 еуро жалпы сомаға жүк және жолаушылар электровоздарын сатып алуды қаржыландыруға жасалған «COFACE» экспорт-кредит агенттігінің және 2013 жылғы 27 мамырдағы № 2 ГРС қосымша келісімнің кепілдігіне 25.815.555 еуро (8.750 миллион теңге) жалпы сомаға қарызға алынған қаражатты игерді.

«Қазақстанның Халық банкі» АҚ-дан алынған қарыздар

2017 жылғы ақпанда ҚТЖ ҰК тобы «Қазақстанның Халық Банкі» АҚ-дан бір жылға дейінгі өтеу мерзімімен 20.000 миллион теңге жалпы сомаға жылдық 13% мөлшеріндегі сыйақы мөлшерлемесімен қарыздар алды.

Алынған кепілдіктер

2017 жылғы 13 ақпанда «KPI» ЖШС-ның Кредит келісімі бойынша ҚМДБ алдындағы міндеттемелерін қамтамасыз ету бойынша Қор мен Қытайдың Мемлекеттік Даму Банкі (ҚМДБ) арасында кепілдік шартына қол қойылды. «KPI» ЖШС мен ҚМДБ арасындағы кредит келісімі 2016 жылғы 3 қыркүйекте 20 жыл мерзімге жылдық 5,8% мөлшерлемесімен 2 миллиард АҚШ доллары сомасына жасалды.

Сот талқылаулары

2017 жылғы 10 наурызда ҚМГ ҰК Астана қаласының мамандандырылған ауданаралық сотына «Delta Bank» АҚ-ға қатысты 20.000 мың АҚШ доллары мөлшерінде (6.303 миллион теңге) банк салымының сомасын, 490 мың АҚШ доллары мөлшерінде (154 миллион теңге) өсімпұлды және 615 мың АҚШ доллары мөлшерінде (194 миллион теңге) мемлекеттік бажды өндіріп алу туралы шағым арызды берді.

Топ құрылымындағы өзгерістер

2017 жылғы 23 ақпанда «Нефтехим Трейдинг» Қазақстан-Өзбек Сауда үйі» бірлескен кәсіпорны тіркелді. Қызмет түрі – мұнай-газ-химия және химия өнімін жеткізуді ұйымдастыру. БХК-ның «Нефтехим Трейдинг» Қазақстан-Өзбек Сауда үйі» ЖШС-ның жарғылық капиталындағы үлесі 49% құрайды.

Жарияланған дивидендтер

«Қазмырыш» ЖШС қатысушыларының жалпы жиналысының 2017 жылғы 16 наурыздағы шешіміне сәйкес 2016 жылдың қорытындылары бойынша алынған «Қазмырыш» ЖШС-тің таза кірісін бөлу тәртібі бекітілді. «Қазмырыш» ЖШС-тің қатысушыларына жарияланған дивидендтердің жалпы сомасы 131.676 миллион теңгені құрады, солардың 39.269 миллион теңгесі «Тау-Кен Самұрық» ҰТК» АҚ тобына бөлініп, 2017 жылғы 29 наурызда ақшалай төленді.